

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Kam drvimo?

Smo v tretjem tednu vojne in že se nam odkriva slika pobijanja človeških življenj, razdejanja mest in vasi ter zapravljanja in uničevanja gospodarskih dobrin, ki presega tudi najdrznejšo domišljijo. Če se ta vojna ne bo kmalu ustavila, bo zavzela tak razmah in se bo stopnjevala do tolike grozote, da minula svetovna vojna proti njej ni bila nič.

Obe stranki hočeta iti do skrajnega. Tehnična sredstva vojne, ki so se v razdobju dvajsetih let razvila do strahotne učinkovitosti, se bodo na obeh straneh izrabila do poslednje možnosti. Eni ne priznajo prebivalstvu, ki se vojne ne udeležuje, drugi so začeli proti nasprotniku blokado, da njegovo državo in prebivalstvo izstradajo. Običajna pravila, pogodbe in dogovori, ki omejujejo uporabo vojnih sredstev, ščitijo nedolžne in njih imovino ter velijo spoštovati pravice v vojni neudeleženih držav in narodov, se prezirajo in kršijo neprimerno bolj ko v minuli vojni in zlasti letalstvu je danes namenjena naloga, da neusmiljeno razbija zaledje, seje strah in onemogoča mirno življenje in delo. Kaj so bili Džingiskanovi pohodi nasproti sodobnemu vojskovanju kulturnih narodov!

Sam papež Pij XII., ki se je toliko prizadeval, da bi državniki, zavedajoč se svoje odgovornosti za posledice sodobne vojne, sedli za zeleno mizo s trdnim sklepom, da najdejo kolikor toliko pravično rešitev obstoječih sporov, je v odgovoru na belgijskega poslanika, ki smo ga brali včeraj, dal izraza svoji veliki skrbi, ali se bo dala ta lavina, ki je že v prvih trenutkih, ko se vali navzdol, pokopala pod seboj že toliko žrtev in pustila za seboj toliko opustošenje, ustaviti. Saj jo je, kakor poudarja poglavar katoliške Cerkve, rodilo toliko sovraštvo, toliko zla volja, ki rajši zagradi za orožje, kakor da bi s pametnim sporazumom odstranila vzroke spora, da posledice ne morejo biti drugačne, kakor so, in da mora eno zlo roditi drugo še večje, tako da spopadu tolikih sovražnih in v svojem sovraštvu bolj in bolj pobijajočih se sil ni videti ne konca ne kraja.

Na eni kakor na drugi strani je upanje na gotovo zmago tista pošastna sila, ki zaglušuje glas vesti, odgovornosti pred lastnim narodom in pred človeštvom ter pred naravnosteno postavo, in ki žene vse narod, da ne meneč se za opotečo srečo na bojnem polju, zastavi vse svoje sile z namenom, da nasprotnika čisto uniči. Razum mora molčati, pametni ljudje ne pridejo več do besede, zavladajo najnižji živalski nagoni človeka in človeškega kupa, katerim se vse žrtvuje. Kdo še misli na pravično ureditev sveta? Na mir, ki sloni na pravici? Na vpostavitve bratske družine narodov, ki bo ustvarila politične, gospodarske in socialne pogoje medsebojnega mirnega sodelovanja in napredka, da bo malemu mogoče živeti v dostojnem blagostanju prav tako, kakor velikemu, da bodo zemeljska bogastva služila vsem, da v pošteno tekmi za gmotno blaginjo in napredek ne bo ogrožena svoboda nobenega še tako majhnega naroda? Ne — vsak danes misli le na to, kako bo nasprotnika pritisnil na tla in mu narekoval take pogoje, da se nikoli več ne bo dvignil, če ga že ne more čisto ugonobiti. Da s tem svet ne bo nikoli prišel do miru, ampak da bo maščevanje spet rodilo maščevanje, na to nihče ne misli, ker je strast zaslepila vse, da po besedah preroka Izaije »gledajoč ne vidijo in poslušajoč ne slišijo...«

In kaj, če ne bo zmagal ne eden ne drugi, ampak bo poražen, napol razdejan in osiromašen ves svet, predvsem pa Evropa, ki se tako ponša s svojo omiko? Ta možnost je zelo verjetna, če upoštevamo nevarnost, da se čim več velikih in malih sil zaplete v vojno in da se na ta način razvnamejo najrazličnejši spori na vseh krajih in konci sveta, v Evropi in Aziji, v Ameriki in Avstraliji pa na črnem kontinentu. Imamo tudi velike, stare in zelo kulturne narode, ki so pod oblastjo belega plemena, imamo povsod pod pepelom tleča politična in socialna nasprotja, sploh ogromen kup vprašanj, ki so nastala zaradi osvajalske, nesocialne in do skrajnosti egoistične politike evropskih narodov, ki so v javnem, praktičnem in mednarodnem življenju zavrgli najosnovnejša pravila krščanskega pravstva. In v posameznih narodih samih so tudi nakopičene nevarne snovi kot posledica moralnega in družabnega nerada, ki je plod brezbožja in preziranja vsakega naravnostnega zakona od strani zapadnega omikanega sveta, ki že nekaj stoletij drvi v svoj propad in vleče za seboj tudi druge...

Tako se sprašuje vsak človek, ki mu razuma še ni zatemnila propaganda vojnih strasti in rušičnih nagonov.

Kam se bo nagnila Italija?

„Politika osi je ostala neizpremenjena“

Rim, 16. septembra. V Angliji razširjajo vest, da se italijanska vlada razgovarja z angleško in francosko vlado in da je predmet teh razgovorov, kakšno stališče namerava Italija zavzeti nasproti Nemčiji. Nekateri poročevalci so celo že spustili v svet vest,

da bi Italija Nemčijo zapustila, če ji Anglija in Francija odstopita tiste kolonije in kraje, katere smatra Italija za območje italijanskega političnega in gospodarskega vpliva v Afriki oziroma v Rdečem in v Sredozemskem morju.

Merodajni italijanski krogi o tej stvari popolnoma molčijo, vendar pa se iz vplivnih krogov fašistične stranke sliši, da so londonska in pariška poročila gole domneve oziroma želje, ki nimajo nobene stvarne podlage. Pa tudi diplomatski krogi nevtralnih držav so prepričani

da Italija skriva svoje končne namere in da jih tudi v Londonu in Parizu ne poznajo, čeprav so se res vršili in se še vrše razgovori grofa Ciana z angleškim in francoskim poslanikom.

Za pravo miselnost italijanske vlade je zlasti značilen članek, ki ga je prinesel »Redime Fascista«, ki ostro napada Chamberlaina oziroma Anglijo, češ da hoče s svojo blokado v imenu civilizacije izstradati žene in otroke v Nemčiji in v nevtralnih državah. Prav tako napada Anglijo »Resto del Carlino«, ki je od vseh listov do sedaj najbolj jasno povedal, kaj Italija misli. Ta list pravi,

da je ostala politika osi popolnoma nespremenjena.

Zakaj Italija še ni stopila v vojno, to ve samo Mussolini. Adolf Hitler je prepričan, da bo lahko zmagal sam, Italija pa stoji s puško ob nogi pripravljena, da brani svojo politiko in svoje interese. Vojne sile Italije, ki se sedaj z ogromno pridnostjo in naporom izpopolnjujejo do viška, pomenijo ogromno utež, kadar jo bo duce vrgel na svetovno tehtnico. Kadar bo Italija marširala, bo marširala naravnost in bo pomagala, da se približa ura, ko bodo morale stare plutokracije odstopiti mesto mladim državam. Spomnite se — zaključuje svoj članek »Resto del Carlino« — da je duce rekel:

»Karkoli se bo zgodilo, izjavljam vam z brezpogojno gotovostjo, da bomo dosegli vse svoje cilje. Vi veste, da so med temi Tunis, Džibuti in Suez. Tudi ne pozabite, da Mussolinijeva Italija ni več Italija bivših slabičev in omahovalcev. Takrat so doprinali velike žrtve, dobili pa ni niso nič. Sedaj pa se je muzika spremenila. Videli boste!«

Rim, 16. sept. V mednarodnem položaju je nastopila nova neznanica, ki grozi z novim, še hujšim zapletkom mednarodnega položaja in z njim združene vojske, ki je zaenkrat še omejena. Iz Moskve namreč prihaja vest,

da je bila dne 14. septembra končana mobilizacija, ki je tako širokega značaja, da je ni mogoče več razlagati kot golo odredbo varnosti za primer, če bi se poljske čete zatekle čez mejo v Sovjetsko Rusijo. Na vseh cestah in kolodvorih Moskve se vidijo na kolodvoru čete v polni vojni opremi, ki jih vozijo na zapadno mejo. Tudi prebivalstvo je prepričano, da gredo vojaki na vojno.

Zelo so se opazile tudi konference novega ruskega vojaškega atašeya v Berlinu, generala Purkajeva, ki se posvetuje s člani nemškega generalnega štaba. Tudi v Londonu smatrajo že za gotovo, da sta se Rusija in Nemčija zmenili, da Poljsko razdelita, tako da bi Sovjetska Rusija zasedla belorusko pokrajino in Galicijo, oziroma ukrajinski del Poljske. Ne more se pa seveda vedeti, ali je resnično, ali pa samo propagandnega namena vest, ki jo širijo iz Londona, da bo Nemčija morala zato Rusijo zagotoviti, da se ne bo upirala nameri Sovjetske unije, da zasede zopet baltske države, ki so bile v minuli svetovni vojni od nje odtrgane, to je Estonijo in Latvijo, dočim naj bi Litva ostala neodvisna.

V Rimu poudarjajo tudi, da je vest o namerah Rusije izvala hude skrbi, predvsem v Romuniji, ki se boji, da bodo Sovjeti zasedli Besarabijo. Berlin, 16. sept. Z ozirom na zadržanje Sovjetske Rusije pravijo nekateri tukajšnji narodno-

Da se Italija čedalje bolj pripravlja na dogodke, dokazuje med drugim tudi posvetovanje, ki je bilo pod predsedstvom Mussolinija 7., 8., 9., 11. in 14. t. m. v palači Venezia. Bili so navzoči finančni minister, minister za javna dela, za poljedelstvo, za korporacije, za promet in za trgovino, kakor tudi podtajnik za vojno, mornarico in letalstvo ter predsednik komisariata za vojno industrijo.

Tisk komentira to konferenco, rekoč, da je bil namen tega zasedanja, da se oskrbi prehrana in industrijska delavnost Italije za naslednjih 12 mesecev. Sklenilo se je tudi

omejiti potrošnjo premoga iz inozemstva, kakor tudi plina v domači uporabi. Po vseh mestih in krajih se ustanove posebne policijske straže, ki bodo nadzirale prodajo in cene živil.

V petek je francoski ministrski predsednik Daladier sprejel italijanskega poslanika Guariglia, francoski poslanik pri rimski vladi Poncet, ki se je te dni mudil v Parizu, pa se je vrnil v Rim, kjer se bodo nadaljevali razgovori med italijansko in francosko vlado, o katerih nihče ne ve, kaj je njihov predmet.

Kako se bo usmerila Amerika?

Roosevelt na strani Anglije in Francije
Lindbergh proti vmešavanju USA v vojno

Washington, 16. sept. b. Vsa ameriška javnost je z veliko napetostjo poslušala govor, ki ga je imel po radiu popularni polkovnik Lindbergh. Polkovnik Lindbergh se zavzema za to, da bi Združene države ostale nevtralne in se sploh ne vmešavale v evropsko vojno. Ako bi se mi vmešavali v sedanjo evropsko vojno, je dejal Lindbergh, potem se niti v mirnem času ne bomo mogli od tega vzdržati. Medtem ko imamo mi armado, mornarico in močne letalske sile, ki delajo čast Združenim državam, in medtem ko ameriško notranje-politično življenje ni razrvano, ne vidimo nobene potrebe za vmešavanje Združenih držav v vojno v Evropi. Ako se bomo mi borili za demokracijo, se lahko zgodi, da to demokracijo v lastni državi izgubimo. Nove borbe v Evropi so nastale zaradi napak, ki so bile storjene po zadnji svetovni vojni, zlasti zaradi

tega, ker zmagovalci zadnje vojne niso vodili po končani vojni poštene politike.

Washington, 16. sept. b. Na današnji konferenci tiska je predsednik Združenih držav gosp. Roosevelt napravil nekaj zanimivih opask o stališču Amerike do Velike Britanije in nemškega poskusa, da izvede protiblokado. G. Roosevelt je izjavil, da po obstoječih načelih mednarodnega prava mora biti blokada uspešna, preden se jo lahko prizna vojskujočim se strankam. To opazko predsednika Roosevelta so navzoči časnikarji tako razolmačili, da ameriška vlada ne bo smatrala delovanja nemških podmornic kot delotvorne blokade. Tudi njegova druga opazka je zbudila veliko pozornost. G. Roosevelt je namreč dejal, da segajo ameriške vode tako daleč, dokler ima Amerika kakšne interese.

Poljaki so nemško prodiranje ustavili

Vlada se vrnila z meje in je zdaj blizu Lvova

Varšava, 16. septembra. c. Obenem z vestmi, da se je poljska vlada obenem z vrhovnim poveljstvom ustalila nekje pri Lvovu, poljski tiskovni urad objavlja, da je bila danes nemška ofenziva v južni Galiciji ustavljena.

Glavna naloga poljske vojske je sedaj še zmeraj ta, da se zdrži in reorganizira na fronti, ki bi preprečevala vdore nemških samostojnih kolon. Ta organizacija poljske vojske se stalno razvija in zmeraj bolj se vidi, da se skuša poljska vojska zadržati na eni črti. Da je sedaj organizacija že boljša, se vidi najlepše v uspešni obrambi Varšave in pa v tem, da so vsi glavni poljski oddelki ohranili večinoma vse orožje velike tehnične vrednosti.

Varšava, 16. septembra. c. Pat poroča, da je poljska vojska zajela včeraj nemško motorizirano kolono in nemški polk, ki sta prodirala naprej. Poljaki so ujeli 1200 Nemcev, 40 tankov in 11 topov. Na bojišču pa je obležalo nad 2000 mrtvih Nemcev.

Varšava, 16. septembra. c. Pat poroča, da daje sedaj prebivalstvu vlada navodila po štirih radijskih postajah: Varšava, Lvov, Baranovica in Vilna.

Diplomatski zbor ni zapustil Poljske. Vlada je sedaj blizu poljskega vrhovnega poveljstva, ki se je ustalilo nekje nekje blizu Lvova. Vlada odslej tesno sodeluje s poveljstvom vojske.

Nekaj članov tujih veleposlaništev je res odšlo čez mejo v Romunijo, toda noben tuji veleposlanik ni odšel v Romunijo. Včeraj je bil v Černovicah francoski veleposlanik Noel, ki je telefonsko govoril z veleposlanikom Francije v Bukarešti.

Nemško vojno poročilo

Armada Rydz Smiglyja presekana?

Lvov, 16. sept. b. Vojaški poročevalci »Exchange Telegraph« javlja: Glavne nemške sile so se zbrale okrog Lvova ter imajo namen presekati poljskim četam pot proti romunski meji. Nemški tanki so že prodrli 30 km pred Lvov, vendar so jih poljske čete v ostrem protinapadu odbile. Poljske okrepitve, ki so prispele s severa, so se že spustile a sovražnimi četami v boj v bližini Lvova. Položaj je postal za poljsko armado toliko bolj nevaren, ker so nemške čete zavzele Sambor, poleg tega pa so imela uspeh tudi pri Prasoviecu. Nemške čete so na nekaterih krajih prekoračile reko San in že ogrožajo Przemysl, proti kateremu prodirajo po dveh cestah, ki imajo zvezo tudi z Lvovom. Izra hrbta poljskih sil še delujejo nemške operativne čete pri Gromovanu in proti tej črti napreduje nemška ofenziva iz Slovaške. Navzlic hudim izgubam je morala poljskih čet še vedno izvrstna. Varšava je slejkoprej odločena, da daje odpor do skrajnosti. Nemški napadi na Varšavo so popustili in bodo Nemci poljsko prestolnico pričeli ponovno napadati šele tedaj, ko prebivalstvo ne bo nudilo tako močnega odpora.

Rim, 16. sept. b. Operacije na vzhodnem bojišču se po poročilih vojnih dopisnikov italijanskih listov razvijajo z nenavadno naglico. Italijanski vojaški poročevalci so mnenja, da so Nemci končali svoje operacije, ki imajo namen izolirati in obkoliti poljsko vojsko, ki se bori v varšavskem področju, zahodno od Vисле in Modlina, medtem ko je pri Radomu uspeh nemških čet že dokončen. Italijanski vojaški poročevalci poudarjajo, da so nemške čete, ki so prodrele do Brest-Litovskega, presekale poljsko črto in tako razdelile severno poljsko armado od one, ki je pod poveljstvom maršala Smigly Rydza, ki se bori na jugu.

Turško-rusko prijateljstvo

Rim, 16. sept. Tukajšnji tisk beleži preobrat, ki je nastal v turški javnosti. Vsi turški listi posvečajo navdušene članke staremu turško-rusko prijateljstvu in pravijo, da je to prijateljstvo ostalo nedotaknjeno tudi v sedanjem mednarodnem položaju. To prijateljstvo, pravijo, da bo zelo pripomoglo k vpostavitvi mira.

Nemško glavno poveljstvo:

Berlin, 16. septembra. AA. »DNB«: Vrhovno poveljstvo sporoča: Južna skupina nemške vzhodne armade je v teku 15. septembra razbila odredke južne poljske vojske. Nemške čete se bore s temi poljskimi četami pred vrati Lvova in na reki Tanev pri Bilgoraju. Przemysel je zavzet. Daleč proti vzhodu od Premysla so nemške motorizirane čete prispele do Bolodimjeza. Nove nemške enote so ojačile čete, ki zapirajo poljske čete v pokrajini Kutno, kjer nemške sile ponovno napadajo. Ker so preprečile poskus sovražnika, da bi se prebil skozi naše črte jugovzhodno od Varšave, so nemške čete tam ujele 8.000 poljskih vojakov in zaplenile 128 topov ter stoje sedaj neposredno

pred vzhodnim predmestjem Varšave — pred utrdbo Praga. Bjalystok je zavzet.

Borbe okrog osrednje utrdbe v Brest-Litovsku še trajajo. Nemške letalske sile so preprečile poskus zadnjih poljskih transportov v smeri proti vzhodni meji.

Poljaki:

Pariz, 16. septembra. AA. »Havas«: Današnji listi se bavijo v prvi vrsti z nejasnim vojnim položajem na Poljskem. Listi komentirajo novo strategijo nemških blindiranih divizij, ki nastopajo na Poljskem, toda upajo, da je glavni del poljske armade ostal nedotaknjen in da še obstaja možnost zbiranja, posebno v močvirnatih krajih, kjer je začelo deževati in kjer se težki tanki in težka artiljerija ne dasta uporabljati. Listi naglašajo poljsko junaštvo v borbi s številčno mnogo močnejšim ter mnogo bolj oboroženim napadalcem. Po pisanju francoskih listov

velika koncentracija, ki jo je nameraval maršal Rydz-Smigly, še ni mogla biti izvedena, kar potrjujejo tako nemška kakor poljska poročila.

Načrt poljskega generalnega štaba, ki je bil v tem, da se združi čim več sil na skrajšani fronti, je bil, kakor se zdi

onemogočen s strani Nemcev.

Ki so se izognili veliki bitki ter se borijo z raznimi armadami, ki so osamljene v borbi in nad katerimi je mnogo lažje zmagati z ozirom na številčno premoč Nemcev.

London, 16. septembra. AA. »Havas«: Po poročilu agencije Reuter, je poljsko poslanstvo v Havasu izdalo poročilo, da je v toku dosedanjih bojev na Poljskem Nemčija izgubila okoli 100.000 moč, ki so ali mrtvi ali ranjeni.

Varšava, 16. septembra. AA. »Havas«: Agencija Pat je preko varšavske radiopostaje št. II. sporočila, da je nemško letalstvo bilo tudi večer aktivno, posebno v severni Poljski, kjer je bombardiralo Vilno, Baranoviče in nekatera druga mesta. V Vilni je bilo mnogo žrtev med civilnim prebivalstvom. Poljsko letalstvo je uspešno bombardiralo nemške objekte.

Na sektorju Varšava se obrambna akcija nadaljuje ugodno. Sovražnikovi napadi s severa in vzhoda so ustavljeni. Nemška akcija v smeri proti Bjalistoku in Bzesci je naletela na močan odpor poljskih oddelkov ter že dva dni na tem sektorju ni večjih sprememb.

Poljski oddelki v Gdini in Helu se še nadalje ogorčeno upirajo. V pokrajini Skierniewice se vodijo ogorčene borbe ter so poljske čete

prizadele sovražniku velike izgube.

Varšava, 16. septembra. AA. »Havas«: Radijska postaja sporoča: Včeraj okrog 4 popoldne je 18 nemških bombnikov bombardiralo Vilno ter vrglo okrog 200 bomb na središče mesta, katere so povzročile veliko škodo. Nemška letala so izvršila prav tako napad na Molodečno, kjer so vrgla 18 bomb.

Zaleszezyki, 16. septembra. AA. (Havas.) Po noči in davi je bilo mirno na južni fronti. Nikjer ni bilo posebnih vojskih operacij. Telefonska zveza s poljsko-romunske meje do Lvova je spet obnovljena. Na južni fronti se odpor Poljakov nadaljuje.

Poljaki junaško branijo Brest Litovsk

Berlin, 16. septembra. b. Močno utrjeni Brest-Litovsk, ki ga smatrajo za vrata v vzhodno Poljsko še vedno držijo poljske čete v svojih rokah in kljubujejo strahovitim nemškim napadom. Čeprav so nemške čete že prodrele v del mesta in obvladale manjši trdnjavski pas, so Poljaki odločeni, da se upirajo do zadnjega moča.

Boji na zapadni fronti

Berlin, 11. septembra. Na zahodu je delovalo sovražno topništvo pri Saarbrückenu. Posamezni krajevni napadi sovražnika so bili odbiti, pri čemer je sovražnik pretrpel znatne izgube. Napadov iz zraka na ozemlju rajha ni bilo.

Pariz, 16. septembra. AA. Havas: Merodajni vojski krogi poudarjajo, da se borbe na zahodnem bojišču v vsej njegovi dolžini bijejo na vsem nemškem ozemlju. Sedanje borbe so šle iz svojega prvega obdobja, ki je bilo v glavnem samo stopanje v stik s sovražnikom. Sedaj se pa vodijo prave borbe.

Pariz, 16. septembra. AA. Havas: Poročilo vrhovnega poveljstva z dne 16. septembra dopolnje se glasi: Noč je bila nemirna na mnogih odsekih bojišča. Sovražno topništvo je bilo v pokrajini južno od Saarbrückna zelo živahno. Naše čete so napredovale na nekaterih točkah vzhodno

od Mozele. Močan sovražni protinapad pred katerim je bilo močno topniško streljanje, je bil odbit v pokrajini, ki meji na dolino spodnjega teka Nid.

London, 16. septembra. AA. Reuter: Vojski opazovalci na zahodnem bojišču poudarjajo pomembnost novih francoskih napadov v pokrajini Sirek. Poudarjajo, da postopa general Gamelin z veliko opreznostjo in da niti malo ne podcenjuje nemške sile. Splošno prevladuje prepričanje, da hočejo Francozi od vseh strani odstraniti Saarbrücken in šele potem zavzeti to mesto, da ne bi pustili sovražniku nobene priložnosti, da bi jih od tam potisnil. Francoze čete so se zakopale v zelo močnih rovih na nemškem ozemlju. Ogenj nemškega topništva ter težkih topov in poljskih topov je zelo precizen, vendar se je Francozom na več krajih posrečilo kljub hudemu topniškemu ognju napredovati.

ampak je treba, da se zberejo milijoni in milijoni vojakov vseh plemen in barv.

Največja pozornost Francije je obrnjena na ameriški kongres, ki se zbere 21. septembra in vsi so prepričani, da se bo Roosevelt posrečilo spremeniti zakon o nevtralnosti v prid Anglije in Francije.

Vsi francoski listi poudarjajo nepristransko pisanje italijanskega tiska in resno modrost italijanskega naroda, ki je v najboljši discipliniranosti zbran okoli Mussolinija. Toda medtem ko francoska javnost upa, da bo Italija ostala nevtralna, so vsi bolesto iznenadeni nad Sovjetsko Rusijo, ki se je tako tesno združila s Nemčijo.

Drobne novice

Rim, 16. septembra. AA. »DNB«: Romunsko poslanstvo v Rimu je obvestilo vse romunske vojne obveznike, ki se nahajajo v Italiji, naj se takoj vrnejo v Romunijo.

Bukarešta, 16. septembra. AA. (Reuter.) Po uradnem sporočilu pričakujejo v Bukarešti še ta teden prihod nemške trgovinske komisije. Zlasti se bodo začela pogajanja za dobavljanje petroleja in rud Nemčiji.

Helsinki, 16. septembra. AA. (DNB.) Predsednik republike je objavil večerj uredbo, po kateri bo Finska ostala nevtralna in da bo napram bojujočim se strankam uporabljala ukrepe, ki jih vsebujejo izjave o finski nevtralnosti z dne 1. in 3. septembra.

Atene, 16. septembra. AA. DNB: Grški vojni minister je uradno objavil, da se letnik 1937 odpušča.

London, 16. sept. AA. Reuter: Uradno poročajo, da se evakuacija žolskih otrok iz Londona in drugih velikih mest nadaljuje in izvaja po predvidenem načrtu.

Helsinki, 16. septembra. AA. (DNB.) Vlada je predložila parlamentu zakonski predlog, ki določa stroge kazni za vse tiste, ki bi navijali čene življenjskim potrebščinam, živinske hrane, pogonskega goriva in ostalih važnih predmetov.

London, 16. sept. AA. Reuter: Ministrstvo za pokojnine je poslalo parlamentu načrt o gmoletnem zavarovanju civilnih oseb, ki bi bile telesno oškodovane od neposrednih posledic vojaških operacij. Ta načrt bi se uporabljal tako za državljane, ki se udeležujejo v pasivnih obrambnih ednicah, kakor tudi za vse ostale državljane, ki so vezani na svoj dnevni zaslužek. Prispevki bi se izplačevali tedensko in ranjenim osebam bi se morala nuditi nega in brezplačna zdravniška pomoč — Oženjen mož z dvema otrokoma bi prejel tedensko 28 šilingov. Največja tedenska pomoč bi znašala 32 šilingov in 6 penici. Vsak otrok pa bi do 15 leta dobival po 5 šilingov tedensko.

Proglas Eve Curie

Pariz, 16. sept. AA. Havas: Pod naslovom »Za našo svobodo in za vašo« objavlja gd. Eva Curie v listu »Paris Soir« sledeči članek:

»Globoka in bitna čustva, ki brez prestanka bijejo v dnu srca sleherne Poljakinje in slehernega Poljaka se izražajo na enostaven način v prvih dveh stikih iz Pan Tadeusza od Adama Mickiewicza: Zemlja moja, ti si kakor zdravje, samo tisti, ki te je izgubil, ve, koliko si vredna! Besedice ljubezni, ki jih je Mickiewicz šepetal leta 1834, imajo tudi zdaj v začetku vojne l. 1939 svojo presunljivo moč. Poljska, ki se je deset stoletij zgodovine neprestano borila s Huni, Mongoli, Tartari, Svedi, moskovskimi Kozaki in Turki, trpi zdaj že peti ali šesti pod Nemčijo. Njena zavezništva Anglija in Francija sta ji takoj priskočila na pomoč. Od 3. septembra se Poljski, angleški in francoski vojaki bore za eno edino stvar. Pobijajo tiranijo enega človeka ali ene doktrine. V borbi imajo Poljaki pred nami eno prednost. Slika robitva, ki jim preti, se nahaja v njihovem duhu jasno začrtana na strahovit način. Anglež in Francoz sploh ne moreta razumeti, kaj bi za nje pomenilo izguba državljanjskih privilegijev, ukinitve tisoč avobščin in tisoč ponosov, tisoč ereč, ki so vpletene druga z drugo ter vsak dan ščitijo njihovo življenje. Vsak Poljak da bi občutil vojno hrabrost in svoj upor, mora samo spoznati svoj cilj. Takoi, ko zbral svoj odpor, mora se samo spomniti svojih doživetij. Takoi, ko zbral vse, kar mu je treba za borbo proti današnjemu napadalcu, ki ni nihče drugi kakor večerjanski tlačitelj.

Danes v domovini, ki je napadena, ni več besede o miroljubni borbi. Na severu in na jugu velike poljske ravnine s divjim poljem se upirajo Poljaki sovražniku, ki je močnejši po številu in ki je neverjetno oborožen. Poljaki so navajeni, to so vojaki, ki so se zmerom znali boriti z neke vrste vzvišene nezvesti proti mnogo močnejšemu napadalcu. V času Kociuszkove revolucije leta 1794 so šli poljski kmetje oboroženi s kosami in vilami veselo proti Rusom, ki so jih streljali iz pušk. Kose in vile so ostali simboli. Tudi v poznejših uporih so uporabljali kose in vile, da celo v upor leta 1863, ko je poljski heroj Ludvik Nabut padel z nasmehom na ustnih z vzklikom: »Umiram za svojo domovino, kolikšna je to areala«.

Občudovanja nam vzbujajo tudi ognjevitke žene, ki so dobile svoj veliki delež tudi v borbah v teku vse poljske zgodovine. Tu je Sofija Ksionowska, ki se je upirala azijskemu navalu v svojem gradu Tremblowa. Tu je tudi romantična Emilia Platel, ki je bila kapitan 32 čete v času revolucije 1831 in katera je od izčrpanosti umrla med borbo. Tu je Jelena Rustujov, poročnik v revoluciji leta 1893. Tu je končno med vojno leta 1914 do 1918 tajstvena »Zavičanka«, ki so jo prav tako imenovali »Tovariš Olac« in ki se je

Vprašanje slovenske banovine

Belgrad, 16. sept. m. Danes sta se sestala ministri dr. Krek in Konstantinović k prvemu posvetu glede uvedbe o prenosu kompetene na slovensko banovino. Prihodnje dni se bodo posvetovanja nadaljevala skupaj s podbanom dravske banovine dr. Majenom.

Hrvatska banovina se počasi ustvarja

Zagreb, 16. sept. b. Uredba o notranji organizaciji Banovine Hrvatske je izdelana, ne more pa postati še veljavna, ker je v zvezi s prenosom kompetenc na Banovino Hrvatsko, ta prenos pa pričakujejo v najkrajšem času. Izdelane so tudi uredbe o upravnem sodišču, o glavni kontroli (računsko sodišče) in o računovodstvu.

Seja Jugorasa

Belgrad, 16. septembra. m. Danes popoldne je bila v Delavski zbornici seja plenarna Jugorasa, sejo je vodil predsednik Jugorasa Dragiša Cvetković. Navzoči so bili vsi člani izvršilnega in glavnega odbora. ZZZ so zastopali: član izvršilnega odbora Jugorasa in predsednik ZZZ Franc Preželj in član glavnega odbora ZZZ Andrej Križman in Albin Gaser. Tajno je bil izvoljen za podpredsednika Jugorasa Ljubomir Mikič, tajnik belgrajske Delavske zbornice. Seja se bo nadaljevala jutri dopoldne. Delegati izvršilnega in glavnega odbora Jugorasa so se zvečer udeležili predstave, ki jo je priredilo delavsko društvo »Bratstvo«.

Posnemanja vredno

Belgrad, 16. septembra. m. Upravnik mesta Belgrada Dragoslav Lazić je izdal naredbo o uporabi radio-aparatur na področju uprave mesta Belgrada. Po tej naredbi se radio-emisije lahko s radio-aparati vrše samo v zaprtih prostorih. Radio aparate in zvočnike je prepovedano postavljati na vrata, okna, balkone, terase, verande in druge odprte prostore. Za vsak primer je potrebno posebno dovoljenje oddelka splošne policijske uprave mesta Belgrada. Sprejemanje radio-emisij se mora vršiti tako, da se ne krši mir na ulici in ne moti sosedov. Trgovinam s radio-aparati je prepovedano prenašanje radio-emisij potom zvočnikov. Aparat se lahko preizkuša tako, da se odziva ne sliši na ulico. Za vsak prestop je predpisana kazen od 10 do 1000 din.

Belgrad, 16. septembra. m. Na Donavi je danes do tal pogorelo kopališče Belgrad. Vzrok požara še ni znan. Škoda znaša 150.000 din.

Starhemberg hoče organizirati avstrijsko legijo

Pariz, 16. sept. b. Bivši avstrijski podkancler knez Starhemberg, bivši vodja Heimwehra, ki se trenutno mudi v Nici, je poslal predsedniku francoske vlade g. Daladieru pismo, v katerem ga je naprosil, naj mu dovoli, da organizira avstrijsko legijo, ki se bo borila s francoskimi četami proti Nemčiji.

Bukarešta, 16. septembra. AA. »DNB«: Romunski veleposlanik na Poljskem Grigoreca se je vrnil sredi ob 22 v Zaleszezyke. Pred odhodom se je razgovarjal z državnim podtajnikom za policijo, žandarmerijskim generalom Marinescom. V obveščenih krogih se smatra, da bo Grigoreca sporočil poljski vladi uradno obvestilo romunske vlade, kako bo Romunija sprejela člane poljske vlade.

udeležila bojev v ženski brigadi Pilsudskijevih legij v borbi proti boljševikom. Ta je še živa, to je ga. Jožefa Pilsudska, vdova po maršalu. Kaj je treba še omeniti, da so Poljaki zmerom v miru in vojni poklanjali svoje zaupanje Franciji ter delili z njo vse upe in vsa razočaranja. V narodni mazoriki, ki se še zmerom prepeva, pravijo: Bonaparte je tisti, ki nas je naučil zmagovati! Neka oseba iz Pan-Tadeusza vzklika: »V času vojne bi se zaupal Francozom, kakor da bi imel štiri ase v rokah!« Sovražna propaganda nas skuša prepričati, da se v sedanji vojni Francozi ne bore za Poljsko in da so grešili, ker se mešajo v spor, ki se jih nič ne tiče. To so manevri, spričo katerih ostanejo zavezniki popolnoma mirni. V sedanjem stanju Evrope lahko reče Poljak, ki ve, da se Francija bori za Poljsko, s prav enako resnico, da se Poljska bori za Francijo.

Podmorska vojna

London, 16. 9. AA. Havas Odkar traja vojna, je bila potopljena prva angleška ladja. Gre za Davoro, ki pripada matični luki Fleetwood. Ladjo je potopila nemška podmornica s 35 topovskimi streli. Kapetan parnika in posadka 11 ljudi so se rešili z rekinimi čolni.

London, 16. sept. AA. Havas: Angleški listi pišejo z velikim zadovoljstvom o sporočilu admiralitete o uspehih borbe proti podmornicam. »Daily Telegraph« naglašja, da ni treba pričakovati podrobnih poročil o pomorskih borbah, ker ostane to iz taktičnih razlogov državnaja tajnost, da ostane sovražnik v negotovosti in ne izve, da gotovo podmornice ne morejo več napadati in vršiti dodeljene naloge.

London, 16. septembra. AA. Reuter: Uradno poročajo, da je »sovražna« podmornica potopila ladjo »Cayem«. Norveška ladja Jatbake je rešila posadko potopljene ladje. Potopljena ladja je imela 8825 ton in je bila last petrolejske družbe Anglo American Oil Company.

London, 16. septembra. AA. Reuter: V toku noči je bil potopljen v Rokavskem zalivu nek belgijski parnik. Obalske ladje so prevzele moštvo belgijskega parnika. Med rešenimi se nahaja 6 oseb, ki so bile o priliki eksplozije ranjene. Parnik je potopila neka nemška podmornica. Nek drugi parnik je prevzel 49 potnikov in članov posadke.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno z dežjem bo na zahodnem in severozahodnem delu države. Delno oblačno pa bo v ostalih predelih, kjer bo tu in tam lahen dež. Toplota se bo dvigla.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, deževno na zahodu in severozahodnem delu države. Slabo deževje v ostalih krajih, nekoliko topleje.

Sporazum med Rusijo in Japonsko

Berlin, 16. septembra. AA. DNB poroča iz Moskve: Z merodajnega mesta potrjujejo vest, da sta večerj predsednik sveta ljudskih komisarjev ter komisar za zunanje zadeve Molotov z ene ter japonski veleposlanik z druge strani podpisala sporazum, s katerim se odpravljajo hudi obmejni spopadi med znanjo Mongolijo in Mandžukijem, ki so trajali nekaj mesecev. Mislijo, da bo odstranitev teh spopadov pripravila pot k obširnejšemu sporazumu med Mosko in Tokijem. Prav tako menijo, da je čisto naravno, da je bil nedavno sklenjen nemško-sovjetski sporazum eden izmed bitnih predpogojev za ta sporazum med sovjetsko Rusijo in Japonsko. Besedilo sporazuma se glasi:

Na podlagi razgovorov, ki sta jih zadnje dni imela v Moskvi japonski veleposlanik Tozo in sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov, sta japonsko-mandžurska ter sovjetsko-mongolska stran dosegli sledeči sporazum: 1. Japonsko-mandžurske ter sovjetsko-mongolske čete prenehajo 16. septembra ob 2 ponoči po moskovskem času z vsakim oboroženim delovanjem. — 2. Japonsko-mandžurske čete in sovjetsko-mongolske čete bodo ostale na postojankah, na katerih so bile dne 15. septembra ob 13 po moskovskem času. — 3. Predstavniki obeh kakor drugih čet bodo takoj

na kraju samem začeli izvrševati tisto, kar je bilo dogovorjeno s tem sporazumom pod št. 1 in 2. — 4. Izvršila se bo izmenjava vojnih ujetnikov, za kar se bodo pobrigali predstavniki čet obeh strank na kraju samem. Poleg tega je bilo v teku pogajanje med Togom in Molotovim dogovorjeno, da se čimprej določi komisija, ki bo izvršila končno razmejitve med znanjo Mongolijo in pa Mandžurijo v pokrajinah, kjer so se odigravali dosedajni oboroženi spopadi. V komisijo bodo stopili po 2 ruska, mandžurska, japonska in mongolska predstavnika. Čim bo ustanovljena komisija, bo takoj začela delo. V službenem sporočilu, s katerim se objavlja sklenitev tega sporazuma, stoji med drugim tudi to: Kot dokaz obojestransko dobre volje, s katerim je bil sklenjen ta sporazum in kot dokaz njegove trajnosti je sovjetska vlada postavila svojega dotodanjega odpravnika v Tokiju Smetanskina za sovjetskega veleposlanika na Japonskem.

Kandinal Hlond v Bukarešti

Bukarešta, 16. sept. b. V Bukarešto je prispel kot begunec iz Poljske kardinal nadškoj dr. Avg. Hlond. Podal se je v bucareštansko nadškofijo.

Od nedelje — do nedelje

Zunanji pregled

Vojska, ki je dne 1. septembra izbruhnila najprej med Nemčijo in Poljsko in nato dne 3. septembra še med Nemčijo in Francijo ter Anglijo, se na vzhodnem poljskem bojišču razvija z vso strahoto in junaštvom poljske armade, ki že teden dni z nadčloveškim naporom brani vsako ped svoje zemlje. Na zapadni fronti pa se še ni zgodilo ves ta teden ničesar pomembnejšega; že ves teden se razvija žilava ofenziva francoskih čet na 120 km dolgi fronti v Posarju. Ta ofenziva ima najbrž v glavnem za cilj padec Saarbrückena, ki je važno industrijsko središče. Šele ta uspeh bi bil omogočil, da bi francoske čete prišle v bližini Siegfriedove črte, ki je baje v Posarju in ob luksemburški meji še zelo pomankljivo dograjena. Toda vsa borba zadnjega tedna na zapadu je le slab odraz strašnih borb, ki divjajo po Poljskem. Vsi tuji opazovalci, pa tudi sovražniki sami priznavajo, da se tam poljski vojski bore s silnim junaštvom in izredno požrtvovalnostjo. Ta trud je imel ta velik uspeh, da se je baje poznanska armada lahko prebila do Varšave, kjer se sedaj z ostalo poljsko vojsko bori za usodo poljske prestolnice. V južni Galiciji lepo vreme pospešuje prodiranje nemških motoriziranih kolon, v vsej ostali Poljski pa je že nastopilo hudo jesensko deževje in baje poplavilo cele pokrajine.

Na frontah se še torej ni pokazalo v celoti, kam hočejo dospeti vse te vojske in kakšna baje naj utro tisti diplomaciji, ki naj po zlozu ene ali druge strani sede za zeleno mizo in z novim mirom začrti novo obličje Evrope. Koncem prejšnjega tedna je govoril v Berlinu pred veliko skupino delavstva Hitlerjev namestnik in pruski ministrski predsednik maršal Göring. V svojem govoru je zelo ostro napadal Anglijo, ki da je vsega sedanjega zla kriva. Izjavil je, da bo vojska na Poljskem v nekaj tednih zaključena, nato pa bo Nemčija izjavila, da je na vzhodu uredila tisto, kar je želela, na zapadu pa Nemčija tako ničesar neče od Francije. Zadaž za Francijo je seveda Anglija, toda njej se nikdar več ne bo posrečilo, da bi spravila Nemčijo na kolena. Zato misli Nemčija, da bo vojska lahko po zlozu Poljske zaključena, kajti letos položaj Nemčije ni bil tak, kot je bil v letu 1914. Vojske se ne udeležuje cela vrsta držav, Nemčija pa upa tudi na dovolj surovih iz Rusije, ki je na vsem prebožata. V l. 1914 in pozneje se je morala Nemčija boriti na fronti, ki je bila dolga 3800 km, po zlozu Poljske pa bo ostala fronta na zapadu, ki je dolga bori 250 km. Tedaj pa se bomo pomerili z silami sredstev, ki nam jih bo Anglija vsilila.

Ta govor so povsod zelo različno razlagali. Neutrálne države so ga razumele tako, da je res, da se bo vojska vendarle omejila, da ne bo segla preširoko po drugih državah; v Italiji so ga razlagali tako, da so vrata še zmeraj odprta za bližnjo mirovno pogajanja, v Angliji pa so takoj tolmačili tako, da je nekakšna ponudba za mir na račun Poljske. Več ministrov je takoj dvignilo svoj glas in odgovorilo tako, da bo po angleški račun trajala vojna vsaj tri leta in ves angleški imperij naj se dobro pripravi na tako dolgo preizkušnjo, ki bo polna razočaranj in presenečenj. Anglija ne more več nazaj, njeni cilji morajo biti doseženi v celoti.

Tako sta že po prvih desetih dneh vojske oba tabora povedala precej jasno, kam hočeja prijadati in to strahovno vojno. Med obema taboroma pa se je že sicer začelo ozirati več držav, ki so izjavile, da bodo ostale nevtalne ali pa da bodo ostale izven spora, kam naj se oporo s svojo politiko nevmesavanja v zadevo, ki misli trajati kar več let. Anglija misli svojega sovražnika elitičiti in poraziti najprej na gospodarskem polju. Strogo izvaja zato blokado nad vsem uvozom v Nemčijo. Nemčija pa odgovarja na to blokado na svoj način: postrla je podmorniško vojsko in nemške podmornice križarijo po vseh morjih in potapljaajo angleške parnike. Pa še hujše: Nemčija je tudi izdala listo tistih surovin in živil, ki jih nkd ne bo emel prodajati v Angliji in Franciji neposredno ali pa posredno. Obe stranki bosta torej strogo nadzirali trgovino in pomorski promet vseh nevtrálnih držav. Angliji so šli že tako daleč, da so objavili, da bodo v vsako državo, ki je nevtralna, smeli parniki dovažati toliko živeža, kolikor ga dotična država res potrebuje. Nobena nevtralna država namreč ne bi smela niti posredno prodajati svoj prevešek v Nemčijo; seveda nasprotni tabor izjavlja prav isto.

Cimlje bo torej trajala vojska, tem težavnejše bo stališče nevtrálnih držav in tistih držav, ki so izjavile, da se ne marajo vmešavati. Kdo ve, kako zelo se bo še poostila kontrola na morjih in drugod! Neutrálne države to prav dobro vedo in se že skušajo med seboj organizirati tako, da bi lahko vzdržale hud pritisk, ki bo sledil najbrž že čez par mesecev. Severne nevtrálne države Norveška, Danska, Švedska, Finska, Nizozemska in Belgija so se že sestale na konferenco v Bruslju in švicarska vlada je poslala svojega opazovalca. Te države so zaenkrat odločno protestirale proti temu, da bi jim kdo branil pomorski promet in zahtevajo, da se naj strogo izvaja načelo, da je »morje svobodno«.

Najvažnejše je pač za nas, kakšno bo obnašanje držav, ki so okoli nas z nami vred nevtrálne. Dosedaj je ves Balkan proglasil svojo nevtrálnost, Italija je izjavila, da ne bo dajala nobene pobude v vojaškem smislu, z njo se je pa solidarizirala Madžarska. Na jugu Evrope je torej velik blok mirnih in nevtrálnih držav. Švicarski listi so že večkrat pisali, da se vse te države trudijo sedaj med seboj, kako bi se združile v nekaj blok nevtrálnih in mirnih držav, ki bi lažje prenesel sleherni pretiran pritisk.

Srednjeevropske in balkanske države pa so pred vsem vzhodne države, to se pravi, da bodo morale strogo gledati na to, kaj bo storila Rusija. Turški zu-

nanji minister Saradzoglu je te dni odpotoval v Moskvo, da se pouči o namelih Stalinove zunanje politike. Zlasti stališče Turčije je odvisno od stališča Sovjetske Rusije.

Na najvišji ključki lestvice nevtrálnih držav pa je stala zmeraj Amerika. Zedinjene države Severne Amerike so zmeraj izjavljale, da hočejo ostati daleč proč od zmešnjav v Evropi. Neutrálne Zedinjene države bi lahko prvenstveno poudarile, kako si zamišljajo nevtrálnost tistega dela sveta, ki hoče ostati izven spora. To, kar bodo povedale Zedinjene države, bo zelo vplivalo na tolmačenje nevtrálnosti v tej vojski. Toda iz Zedinjenih držav prihajajo odločne vesti. Roosevelt je objubil najprej, da se bo kongres sestal šele koncem leta. Nato je bilo objavljeno, da se bo sestal že dne 2. oktobra in da bo Roosevelt jasno zahteval, da naj se spremeni zakon o ameriški nevtrálnosti v tem smislu, da se dovolji izvoz orožja iz Amerike v Francijo in Anglijo. Pozneje pa je bilo objavljeno, da se bo sestal kongres dne 21. septembra, zasedal samo en dan in sprejel tiste spremembe, ki jih zahteva Roosevelt. Zedinjene države bodo torej zelo globoko posegle v evropske zadeve in postavile nova načela o svoji nevtrálnosti, ki bo zelo širokogrudna. Kam bo to dovedlo, še ni mogoče napovedati — pač pa so ravno danes prišle vesti iz Amerike, da je ameriški »narodni junak« letalski polkovnik Lindberg v svojih včerajšnjih govorih po radiu zahteval, da naj Zedinjene države posežejo v vojsko na strani Anglije in Francije...

Domači pregled

V našem domačem političnem življenju moramo pretekli teden zapisati nekaj važnih stvari. Preteklo nedeljo se je v Ljubljani sešlo vodstvo banovinskega odbora JRZ pod predsedstvom našega voditelja dr. Korošca. Na tej seji je bilo sklenjeno zahtevati, naj se takoj započne dela, da bi v smislu uredbe bile čim prej prenesene kompetence na slovensko banovino. Ta sklep je takoj razglasilo časopisje v vsej državi. — Drugi dan smo brali, da se je v belgrajski »Politiki« oglasil erbski vseučiliški profesor Tasič, ki je sam sodeloval pri izdelavi sporazuma s Hrvati. Ta je v svojem članku povedal, da sledi temu dejstvu kmalu slovenska banovina in tudi erbska. Dne 15. t. m. pa je prišel »Slovenec« že sporočilo iz Belgrada, da je predsednik vlade g. Dragiša Cvetković že imenoval posebno komisijo, ki naj pripravi vse potrebne zakonske predloge za prenos kompetenc tudi na dravsko banovino. V to komisijo so bili imenovani trije člani, in sicer: gradbeni minister dr. Krek, minister brez listnice profesor Mihajlo Konstantinovič ter pomočnik bana dravске banovine dr. Stanko Majcen. Iz tega nedvomno sledi, da se pripravlja podobna uredba, kakršne so bili deležni Hrvati, tudi za Slovence. To dejstvo so, kar je treba poudariti, toplo pozdravili tudi hrvaški listi, ki naglašajo, da bo s Slovenijo stvar lažja, kakor je bila s Hrvatsko, ker med Slovenci in Srbi ni nobenih meja, ki bi zaradi njih bili v eporu, med Slovenci in Hrvati pa je meja precej jasna. Slovenske tri občine: Opolnica, Trava in Draga, ki spadajo zdaj k Hrvatski, bi se vrnilo Sloveniji, hrvaški dve — Radotovići pri Metliki in Strigova v Medimurju — pa bi se vrnilo Hrvatski. Druga spora pa med nami ni. Tako hrvaški listi.

Pri tej priliki pa je treba omeniti, da banovina Hrvatska še ni začela delovati v polnem smislu te besede, ker prenašanje poslov od belgrajske centralne na Zagreb gre sila počasi. To je tudi razumljivo in poznavalec razmer tudi ni mogel pričakovati naglega prenašanja. Vendar, pravijo hrvaški listi, je že minilo tri tedne, od kar je bil sklenjen sporazum, pa še vedno hrvaški ban nima pravega delokroga. Zaradi tega se hrvaško časopisje močno pritožuje. V tem oziru eta posebno odločna Mačkov dnevnik Hrvatski Dnevnik ter zagrebški Obzor. Hrvatski listi pravijo, da so Hrvati z Mačkom na čelu zato šli v vlado, da bi bila stvar prej rešena. Na drugi strani pa je treba pričakovati, da se bo zdaj stvar zelo pospešila. Naši ljudje iz tega lahko razvidijo, kake težave so z reševanjem teh velikih vprašanj.

Poleg teh pritožb pa hrvaški listi zadnje dni prinašajo tudi članke, kako so na erbski strani nekateri ljudje začeli rovariti zoper sporazum Srbov s Hrvati. Hrvatski listi naglašajo, da so se hujskači

Dr. Maček je zadovoljen

Zagreb, 16. septembra. b. Po odhodu konference, ki jo je imel g. dr. Maček s podbanom dr. Krbečkom, je dal na vprašanje časnikarjev nekaj važnih izjav.

Na vprašanje časnikarjev, kakšen je namen sej vseh odborov organizacij HSS v državi, ki so eklicane za jutri, je dr. Maček odgovoril:

»Te seje so sklicane zaradi tega, da se ljudstvu raztolmači položaj, ki je nastal z ozirom na sporazum in na dosedanje pozivanje obveznikov v vojno službo. Pojavili so se namreč razni agenti, ki raznašajo neresnične govore. V naši stranki je star običaj, da se na takšnih sestankih ljudstvu pove resnica in da se ga opozori na lažniva poročila. To je najboljša pot, da se ljudstvo po strankinih funkcijarnih obvesti o vsem. V ostalem je vsak narodni poslanec dobil tudi tozadevna pismena navodila.«

zoper sporazum začeli kazati tudi med Hrvati, med tem ko je hrvaško ljudstvo sporazum navdušeno pozdravilo. Jugoslovanska državna misel je na Hrvatskem med ljudstvom ogromno pridobila, kar je v teh časih velikankega pomena za skupno jugoslovansko državo. Zato je res obodbe vredno, da so začeli kazati rožičke skrivni sovražniki slovnega življenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Upajmo, da se jim ne bodo posrečile njihove grde spletke.

Omembe vreden je tudi oklic, ki ga je te dni v Belgradu izdal Srbski klub. Ta pravi, da notranja politika lahko postane usodna za erbstvo in Jugoslavijo ter da zdaj ni čas meniti se o razdelitvi oblasti med posamezne kraje, marveč je treba ekrbeti za državo. Pravi, da so Srbi glavni tvorci Jugoslavije in so tudi danes njen glavni stebler. Treba je torej, da se tudi Srbi tako dobro združijo, kakor so združeni Slovenci in Hrvati. — Na drugi strani pa nekateri erbski listi, zlasti iz Vojvodine, na vso moč hvalijo sedanjega prosvetnega ministra g. Maksimoviča, ki mu pravijo, da ne pozna nobenega kompromisa, kadar gre za nacionalne interese.

Sklenjen sporazum in ureditev države na podlagi sporazuma bi morala potrditi nova narodna skupščina, ki bi bila izvoljena. Hrvati žele, da bi se čim prej sešel tudi hrvaški sabor, ki bi uredil Hrvatsko banovino. V ta namen bi morali kajpada iti znova na volišče. Vendar z ozirom na epločne dogodke v svetu ni kaj verjetno, da bi se danes kaka država hotela spuščati v volitve, dokler se svet ne pomiri. Zato tudi ministrski svet pripravljaja uredbi, ki bi na podlagi določil § 116. sedanje ustave omogočila začasno namestitveno narodne skupščine in senata. Ta začasni parlament bi potem izdal postave, katere pa bi kasneje potrdil izvoljeni parlament.

Hrvati silno veliko pišejo o ureditvi svoje banovine Hrvatske in obravnavajo tudi vprašanja, ki so važna za notranjo ureditev banovine Hrvatske. Tako se listi pečajo z vprašanjem, da Zagreb ne bo smel centralizirati vse moči v Zagrebu, temveč bo treba pustiti ljudstvu široko samoupravo, velike županije in občine. Ob enem pa listi nastopajo zoper centralizem pri delavskem zavarovanju ter vele, da bo treba zagrebški Osrednji urad docela preurediti. Osrednji urad, takšen kakor je zdaj, bi moral prav za prav prenehati. To točno zlasti mi Slovenci toplo pozdravljamo.

Istočasno se je na Hrvatskem načelo vprašanje, ali naj se obnovi Hrvatski Sokol, ki je bil svoj čas razpuščen ekupaj z Orlom. Nekateri stari Sokoli so kajpada za Sokola. Zdi pa ee, da s Sokolom ne bo nič, ker so Hrvati že ustanovili novo mladinsko društvo Hrvatski Junak. V odboru tega novega društva je med drugim tudi bivši predsednik Hrvatskega O

Gospodarstvo

Problem cen

Iz članka objavljenega v »Narodnem blagostanju« posnemamo:

Odkar je izbruhnila vojna, prihajajo iz vseh držav vesti o ukrepih podvzetih proti povišanju cen in kopičenju zalog pri trgovcih in konsumentih. To pa je splošen pojav v gospodarskem sistemu, ki eloni na načelu delitve dela. Veak dogodek, ki ograja normalno proizvodnjo in kroženje dobrin, vzbuja strah glede preskrbe in povzroča težnjo, da se zbirajo rezerve. Konsumenti hitijo z nakupovanjem, kar povzroča dvigovanje cen. Nakupovanje konsumentov nima spekulativnega značaja. Trgovci in tovarnarji računajo na drugi strani s pomanjkanjem blaga, bodisi, ker bi se mogla zmanjšati produkcija, bodisi, ker zna biti veliko povpraševanje s strani vojske, bodisi zaradi tega, ker uvoz ne bo mogel.

Dokler je preskrba v vojni zadeva vsakega posameznika, je ta pojav neizbežen. Zaradi tega je prišlo do ustanavljanja državnih zalog za primer vojne in do ustvaritve organizacij, čije naloge je, da v vojni izvršuje premisljeno razdelitev konsumnih predmetov. Če bi bila ta organizacija izvrševana pred vojno in oskrbljena z zalogi, bi

bojazen konsumentov odpadla. Če je pa ni, je treba računati s paniko konsumentov in spekulacijo trgovcev.

Tudi pri nas je prišlo do takih pojavov glede nekaterih predmetov, zaradi česar je morala oblast intervenirati. Ministrstvo trgovine in industrije dela na ureditvi o pobijanju draginje. Vendar je ta problem pri nas zelo kompliciran, ker ne gre samo za pobijanje povišanja cen ampak tudi znižanja cen pri nekaterih proizvodih. Kmetijski produkti, ki so imeli zaradi izvoza dobro ceno, naglo padajo, predvsem sadje, glede pšenice so iste vesti. Problem je torej ne v pobijanju zviševanja cen, ampak v tem, da se drži sedanja višina, ker je to zelo važen element naše konjunkturo.

Niso pa zadostni samo policijski ukrepi za pobijanje draginje, ampak je treba pričeti s kontrolo nad producentom, ter je treba kontrolirati tudi uvoz in izvoz. Potrebno bo vsako panogo gospodarstva združiti v posebni organizaciji. V ta namen naj bi se izkoristile dosedanje organizacije kot so karteli. Pri njih je politika cen že itak pod kontrolo, zaradi česar bi jih bilo mogoče uporabiti pri pobijanju draginje.

Ustavitev izvoza koruze in fižola

Kot poroča »Jugoslovanski kurir« je vlada že sprejela sklep, da se ustavi izvoz fižola in koruze. Izvoz teh dveh predmetov bo ustavljen tako za klirinške kot tudi za neklirinške države. Razlog za to ustavitev je v preskrbi domačega prebivalstva. Na ta način se hoče preprečiti, da ne bi zaradi prevelikega povpraševanja cene teh produktov, ki predstavljajo deloma glavni živež siromašnega prebivalstva, poskočile.

V zvezi s prepovedjo izvoza bo ustavljeno izdajanje izvoznih potrdil, pa tudi izvozniki, ki že imajo izvoznika potrdila, pa jih še niso izkoristili, ne bodo mogli več izvoziti še neizkoriščenih množin.

Prepoved izvoza koruze in fižola bo ostala v veljavi do nove žetve koruze, oziroma dokler ne bodo ugotovljeni definitivni rezultati letošnje letine koruze in fižola.

Nove določbe glede izvoza jabolk v Nemčijo

»Prizade obvešča izvoznike jabolk v Nemčijo, da od 25. septembra naprej velja za uvoz nepakiranih svežih jabolk uvozna carina RM 2 namesto dosedanjih RM 4.50. Nadalje odpade po 24. septembru izvozna premija za sveža jabolka, izvozna v Nemčijo. Nemški uvozniki pa so vezani, da doplačajo za vsakih 100 kg jabolk, kupljenih po RM 15 franko jugoslovansko-nemška meja ali po RM 16.50 franko madžarsko-nemška meja, in carinjenih po 24. septembru po RM 2 na 100 kg.

Izvozniki se morajo dogovoriti za to doplačilo v primerih izvoza blaga na nemško carinsko področje, pristojne nemške oblasti pa bodo izdale uvoznikom dovoljenja za plačilo razlike.

Posestne spremembe v Ljubljani in okolici

Zemliskoprometni komisiji ljubljanskega okrajnega sodišča je bilo od 1. avgusta do 15. t. m. prijavljenih v odobrenje 205 kupnih pogodb, nanašajočih se na nakup hiš, posestev, stavbnih in drugih parcel v mestu in okolici. Celotna kupna vrednost za prodane hiše in parcele znaša okoli 4.320.000 din. V zemliskoprometnem uradu pa so bili zadnji čas izvršeni naslednji prenosni lastniške pravice:

Vazjemna zavarovalnica v Ljubljani je prodala dr. Edvardu Vračku, stanujočem v Dermotovi ulici 27 zemljišče, vl. št. 383 k. o., kapucinsko predmestje, obstoječe iz vrta in hiše, za 150.000 din.

Mastnak Amalija, stanujoča na Miklošičevi cesti 8 je prodala Josipu Šilihu, lastniku spedijskega podjetja Slovenija-Transport večjo parcelo št. 164-8 k. o. Učnat za 110.000 din.

V Jaršah stanujoča posestnica Marija Žnidaršičeva je prodala Brezniku Gregorju, akontistu Narodne banke v Ljubljani hišo št. 33 v Jaršah z vrtom, spadajočo pod k. o. Brinje za 35.000 din.

Zupna nadarbinsa Slape (D. M. v Polju) je prodala Cimermanu Martinu, posestniku na Studencu 4 parceli št. 1152-1 in 1152-3 k. o. Dobrunje v obsegu 54.136 kv. metrov za 10.000 din.

Porenta Marija v Hradskega vasi št. 5 je prodala mizarju Franu Porenti in gđ. Mariji Porenti, poštni uradnici v Ljubljani parcelo št. 198-1, travnik k. o. Karlovsko predmestje v izmeri 1288 kv. metrov za 14.281 din.

Vrančič Ida, zasebna uradnica na Gosposvetski cesti št. 13 je prodala Jakobu Trčku, zidarskemu poljuru v Dragomeru parcelo št. 439-16, 500-4 in 457-7 k. o. Petersko predmestje I. del v skupnem obsegu 360 kv. metrov za 22.000 din.

Tvrdka F. P. Vidic & Komp. v Ljubljani je prodala Battelinu Valentinu, stavbeniku v Ljubljani parcelo št. 1330-45 k. o. Vič v obsegu 250 kv. metrov za 17.000 din.

Perme Fran, posestnik v Jaršah št. 28 je prodal v Kolodvorski ulici stanujoči kuharici Apoloniji Permetovi polovico posestva, vl. št. 677 in 1064 k. o. Stojice z nepremičninami za 70.400 din.

Okorn Alojzij, carinski služitelj v Ljubljani in njegova žena Marija sta prodala Jacu Valentinu, kamnoseku v Kamni gorici pri Ljubljani hišo št. 31 v Mali vasi (Ježica), spadajočo pod vl. št. 881 k. o. Stojice za 64.200 din.

Ković Pavel, sodar v Tacnu je prodal Tomšiču Ivanu, posestniku od tam št. 20 parcelo št. 350-2 k. o. Tacen za 10.000 din.

Perles Marija vdov. Živic, zasebnica, Prešernova ulica 7 je prodala Ani Briskii, posestnici Vas št. 21, p. Fara pri Kočevju parcelo št. 439-16 k. o. Petersko predmestje I. del v izmeri 408 kv. met. za 20.000 din.

Jerele Carl, posestnik v Zgornji Šiški št. 33 je prodal Antonu Černetu, posestniku v Zgornji Šiški, za vasio št. 6 del parcele št. 1139 k. o. Zgornja Šiška, travnik v izmeri 9035 za 36.140 din.

Promet državnih papirjev na naših borzab. Nesigurne čase kot so današnji, spremljajo običajno tudi padanje tečajev državnih papirjev. Tisti,

ki papirje prodajajo, so v takih dneh vedno v večini, malokdo pa je, ki bi jih kupoval. Tudi na naših borzah se je pojavilo razmeroma močna ponudba, kar je imelo za posledico padec tečajev državnih papirjev. Vendar so tako ponudba kakor tudi tečaj ostali v normalnem obsegu, tako, da o kakšnem neredu efektivnega trga ne more biti govora. Pri nas je tudi večina državnih papirjev v stalnih rokah, tako, da večje množine sploh ne pridejo na trg zaradi česar tudi ne morejo pritiskati na tečaje. Zadnje čase ko je bila večja ponudba, je na trgu intervenirala Draž. hipotekarna banka, ki je prevzela ponujeno blago. Na ta način je bilo nadalje padanje tečajev zadržano.

Uredba o izvozu suhih sliv. Na predlog ministra trgovine je podpisana uredba o izvozu suhih sliv. Po tej uredbi je izvoz suhih sliv izključna pravica države, ki to pravico izvršuje potom »Prizade«, kateri sme slive neposredno sam izvažati ali pa tudi posredno potom izvoznikov, katerim bodo v to svrhu izdana izvozna dovoljenja.

Izvoz prašičev v Nemčijo zopet vzpostavljen. Začetkom tekočega meseca je bil ustavljen izvoz prašičev za Nemčijo in Češko-moravski protektorat. Sedaj pa bo izvoz prašičev v Nemčijo in v protektorat zopet prišel. Izvoz bo znašal 2000 vagonov tedensko in bo šla polovica v protektorat, druga polovica pa na dunajski trg.

Francija kupuje živež v Romuniji. V zadnjih dneh je Francija nakupila velike množine žita in povrtnine in to predvsem v Romuniji. Cene, ki jih je plačala, so bile sedaj mnogo večje kakor pa prej. Tako je pšenico plačala 40% višje, kar je 43.000 lejev po vagonu, za ječmen 50% ali 30.000 lejev po vagonu in za fižol 37% ali 110.000 lejev po vagonu.

Povečanja denarnega obtoka v Franciji. Poročilišči nemških listov je obtok bankovcev v Franciji v prvem tednu tekočega meseca narasel za 124 milijarde in je dosegel 1424 milijarde. Zaradi tega povišanja se je zmanjšalo kritje od 62,64 na 59,42%.

Razmerje zlota do marke. V krajih, ki so jih okupirali Nemci, so določili vrednost zlota na pol marke. Poleg marke se kot plačilno sredstvo uporabljata tudi še poljski zlot. Tečaj gdanskega goldinarja je določen na 70 pleničov. V Gdansk pa Nemci uvažajo že svojo valuto in mora gdanski papirnat denar biti vzlet iz obtoka do konca tekočega meseca.

Notranje posojilo v Španiji. Španska vlada je sklenila, da razpiše notranje posojilo v višini dveh milijard pezet. Stanje španskega denarnega trga je, kot poročajo, zelo ugodno kljub temu, da je mednarodni položaj nepovoljen, tako da so izgledi za posojilo dobri.

Težek položaj švedske industrije celuloze. Zaradi vojne je švedska industrija celuloze prišla v zelo težek položaj. Veliko število tovarov je moralo ustaviti obrat. Ker je prevoz s ladjami ustavljen, se zaloge celuloze vse bolj kupijo. Sklepanje trgovinskih dogovorov glede celuloze je tudi ustavljeno. Obstojo nevarnost, da bodo vse švedske tovarne celuloze morale ustaviti delo. Poročajo, da so tamkašnje tovarne celuloze odpustile že 3000 delavcev, ker je mnogo kupcev storniralo svoja naročila.

Borze

Dne 16. septembra 1939.

Devizni trg

Ko so bile po enem tednu praznovanja pretekli ponedeljek naše borze zopet odprte, so pričele svoje poslovanje v precej spremenjenih okoliščinah. Že pred bančnim praznikom je bil vzlet dolar za podlago obračunavanja naših deviznih tečajev, in sicer v razmerju 55 din za ameriški dolar. Ta tečaj je ostal cel teden neizpremenjen.

Med tečajji svobodnih deviz je največjo spremembo doživel tečaj funtsterlinga. V zadnjih nemirnih dneh je bil angleški funt med svobodnimi valutami tisti, ki je največ izgubil na tečaju. V začetku tekočega tedna je bil srednji tečaj funta na svobodnem trgu pri nas 221,98, na zadnji borzni dan v tednu pa je zdrknil na 213,78 v Belgradu, na 210,53 v Zagrebu in 210,58 v Ljubljani. Precejšen padec zaznamuje tečaj francoskega franka, ki je od 124,11 padel na 120,77. Pa tudi tečaj ostalih prostih deviz, seveda razen dolarja, so na naših borzah nazadovovali, dasi v manjši meri kot pa funtsterling in frank.

Tečaj nemške marke je ostal ves teden na dosedanjih višini, ki je 14,30.

Nazadovanje tečajja je opaziti tudi na grških bonih. Dočim so se začetkom tedna zaključevali še po 30, so imeli pozneje slabo tendenco in so se kupčevali konec tedna v Zagrebu po 29.

V bolgarskih čekih je bila po večini le ponudba, ki je notirala v Zagrebu stalno 90, v Belgradu pa konec tedna sploh ni bilo notacij.

Promet na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden 1218 milij. din, bil je torej višji kot pa je običajno. V Zagrebu je znašal komaj nekaj več kot v Ljubljani, in sicer 1278 milij., v Belgradu pa 2178 milij. din. Večji del prometa odpade na nemške čeke, v Belgradu v prostih devizah menda sploh ni bilo prometa. V svobodnih devizah je bilo povpraševanje na ljubljanski borzi ta teden precej skromno. Do kritja je v začetku tedna prišlo en dan vse povpraševanje, enkrat je bila krita polovica, konec tedna pa celo samo 10 odstotkov. Sploh pa moramo ugotoviti, da se devizni trg na-

haja v veliki nejasnosti in imamo računati v tem pogledu s marsikaterimi težavami.

Denar

Curih, Pariz 9.50, London 16.75, Newyork 442, Bruselj 75.62, Milan 23, Amsterdam 234.75, Stockholm 105.25, Oslo 99.75, Kopenhagen 82.25.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Litija dne 10. septembra 1939. Voli: I. vrste 5—5.25, II. vrste 4.75, III. vrste 4.50, telice: I. vrste 5, II. vrste 4.50, III. vrste 4, krave: I. vrste 4.50, II. vrste 4, III. vrste 2.50—3, teleta: I. vrste 5.50, II. vrste 5 din za kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste 10, II. vrste 12, svinjina 14—16, slanina 17, svinjska mast 20, eurove kože: goveje 10, te-

lečje 12 din kg. — Koruza 150, fižol 300, krompir 75, jabolka: I. vrste 200, II. vrste 150, pšenična moka 300, koruzna moka 200, ajdova moka 400 dinarjev za 100 kg. — Drva 60 din kub. meter, jajca komad 0.75 din, mleko liter 2 din, surovo maslo 28 din kg.

Svinjski sejem v Ptuj dne 13. septembra 1939. Dogon: 140 svinj in 186 prascev. Prodanih je bilo le 36 glav. Cene so bile naslednje: pršutari 6.50—7, debele svinje 7.25—7.75, plemenske svinje 6—6.25 din kg. Mladi prašiči 6—12 tednov stari 50—120 din za glavo.

Cene kmetijskih pridelkov v Trbovljah dne 14. septembra 1939. Pšenična moka 3—3.50, govedina 10, teletina 12—20, svinjina: domačih prašičev 14—18, hrvaških prašičev 12—16, ovčje meso 8—10, mast 22, sveža slanina 17, prekajana slanina 22, krompir 1.25 din kg. Sladko mleko liter 2.25 din, jajca komad 1 din.

ŠPORT

Težka atletika

Težka atletika je ona panoga športa, ki se med Slovenci najmanj goji. Zelo malo je klubov v Sloveniji, ki bi gojili ta šport, in tudi jako malo zanimanja je za to telesno-vzgojno panogo. Mnogim se zdi surov, kar pa seveda ni, če ga gojimo pravilno. V Ljubljani je sedaj, ko goji SK Planina (edini klub, ki ima težkoatletsko sekcijo) malo več zanimanja za ta šport posebno med mlajšimi člani. Težka atletika se deli v tri glavne panoge, in sicer: dviganje uteži, rokoborba in boks.

Dviganje uteži

Dvigajo se železne ročke. Imamo zelo mnogo vaj, katere lahko vadimo z ročkami. Zelo važno je pri dviganju uteži, da atlet koncentrira vse misli le na ročko. Predočiti si moramo, da imamo sovražnika pred seboj, katerega moramo vedno spremljati z očmi, le na ta način bo atlet obvladal ročko, sicer ji bo podlegel, kar pa ne bo brez posledice.

Razlikujemo tri glavne panoge dviganja, in sicer: poteg, sunek in tezni dvig.

a) Poteg. Tu ne pride do izraza surova moč, pač pa le spretnost in hitrost, s katero se poteg izvrši. Imamo enoročno in dvoročno potege. Pri enoročnem potegu primemo ročko na sredini z nadprijemom (dlan doli obrnjena), pri čemer moramo položiti palec pod kazalec. Ročko močno ob telesu potegnemo (dvignemo) do stegnjenih roke nad glavo; ko je v višini brade, se obrnemo pol na levo in napravimo počep, pri čemer pademo pod ročko. To vajo vadimo lahko z levo in desno roko. Pri dvoročnem potegu velja isto pravilo kakor pri enoročnem. Ta vaja je, če jo izvedemo pravilno, ena najlepših vaj pri dviganju uteži.

b) Sunek. Tudi pri tej vaji ne pride do izraza surova moč. Imamo enoročno in dvoročno sunek. Za enoročen sunek so najbolj pripravne kratke uteži, da ni treba loviti ravnotežja. Pri enoročnem sunku primemo ročko s podprijemom (dlan gori obrnjena), jo zdvigujemo do ramena, nato šele do vzročenja (stegnjene roke). Pri dvoročnem sunku primemo ročko z obema rokama, jo sunemo (dvignemo) do prs, nato pa do vzročenja. Zelo važno pri enoročnem kakor tudi dvoročnem sunku je to, da v trenutku, ko roko sunemo, skrimo nogi ter tako rekoč pademo pod njo in se nato vzravnamo. S tem odvrzemo vse težko delo rokam in ga prenesemo na vse telo. Ko imamo ročko v vzročenju, se zopet vzravnamo, noge pa stegnemo. Pri padcu pod ročko je treba posebno paziti na to, da ne spustimo kolena prenizko, ker to slabi kolena in vzame vso moč.

Za obe vaji je treba mnogo sistematičnega in vztrajnega treninga po 2 do 3 leta, če hoče atlet kaj doseči in si pridobiti potrebno tehniko, ki je nujno potrebna za sunek, še bolj pa za poteg.

c) Tezno dviganje. Pri teznem dviganju pa pride v poštev bolj sila, kakor pa tehnika. Tudi tu imamo eno- in dvoročen tezen dvig. Pri enoročnem teznem dvigu prinesemo ročko (podprijem) do ramen, potem pa počasi težno do vzročenja. Stojimo v razkoračni stoj, eno roko lahko držimo v boku, pri čemer se pa nismo nič nagniti na drugo stran. Pri dvoročnem teznem dvigu pa prinesemo ročko, tako kakor v dvoro-

nem sunku, do prs, potem v razkoračni stoj prav počasi navzgor do vzročenja.

Pri vseh teh dviganjih imamo prosto in ne-prosto nalaganje. Pri prostem nalaganju naložimo ročko pri dvoročnem dviganju (sunek ali težno) samo do prs, pri enoročnem pa do ramen. Pri neprostem nalaganju nam pomagajo drugi. Pri vseh drugih, posebno pa pri potegih in sunkih, zlasti pri večjih težah, je nujno potrebna asistenta, brez katere ne smemo nikoli dvigati.

Teden Rdečega križa Poziv bana dr. M. Natlačena

V času od 17. do 23. septembra t. l. bo običajni vsakoletni Teden Rdečega križa.

Rdeči križ je človekoljubna ustanova, organizirana dejavna milosrčnost.

Razmere, v katerih živimo, nam narekujejo, da letos še bolj kakor prejšnja leta poudarimo plemeniti namen in važnost društva Rdečega križa v vsej naši javnosti in da na ta način damo onim, ki pri tem društvu že nesebično delujejo, nove pobude in veselje k še čvrstjšemu delu, one pa, ki so doslej stali ob strani, morda pridobimo k sodelovanju pri Rdečem križu.

Ko stopamo v Teden Rdečega križa, izražam željo, da bi v tem tednu prišel sleherni Slovenec do zavesti in spoznanja, kako važna je plemenita ideja Rdečega križa za državo in narod.

V krajih, kjer še ni odbora Rdečega križa, naj se najdejo ljudje, ki naj organizacijo tega odbora izvedejo. Tam, kjer že obstoječa organizacija ne deluje, poskrbimo, da se zdravi in poživlji. Povsod pa pojdemo ta teden na delo, da pridobimo Rdečemu križu čim več novih rednih ali vsaj podpornih članov. Pomagajmo, vsak po svojih močeh, da dobi v teh dneh Rdeči križ čim več denarnih sredstev, da bo mogel v tem popolnejši meri izpolnjevati svoje višje naloge. Šole, cerkve in društva naj v tem tednu vse store, da se široke plasti naroda seznanijo s plemenitimi nalogami, ki jim organizacija Rdečega križa služi po vsem svetu, pa tudi v naši državi in med našim narodom.

Ban dr. M. Natlačen.

Potapljači v izviri Ljublanice

Člani Društva za raziskavanje jam so z enostavno potapljaško opremo preiskali nekatere izvire Ljublanice

Ves Dinarski sklop, ki gre vzporedno z Jadranskim morjem od severozahoda proti jugovzhodu, se stoji v pretežni večini iz apnenca, ki omogoča nastanek čudovitih in na prvi pogled nerazumljivih kraških pojavov. Ti pojavi nam označujejo kraški svet. V tem ozemlju, sestoječem iz apnenca, so velike zaprte doline, nadalje na goro posejane, lijakom podobne vrtače, podzemne jame, prekinjeni vodni toki in obsejni deli kamenite in neplodne površine. Vsi ti pojavi so v zvezi z delovanjem vode na apnečeve sklade. Najbolj izraziti pa so med temi pojavi prekinjenih vodnih tokov, ki jih imenujemo ponikalnice.

Ljublanica — zanimiva ponikalnica

Med vsemi ponikalnicami, izvirajočimi na Krasu našega slovenskega ozemlja, pa je prav gotovo najlepši vzgled — Ljublanica. Ljublanica sicer ne teče ves čas po kraškem ozemlju, kljub temu nam primerjava pokaže, da ima Ljublanica v svojem glavnem toku kljub temu eno tretjino dolžine svojega toka pod zemljo, dve tretjini pa nad zemljo. Če pa primerjamo tok Ljublanice le glede na kraško ozemlje, v katerem teče, pridemo do zaključka, da teče Ljublanica na

80 km dolgi kraški progi skupno več kakor 40 km pod zemljo.

Podzemski tok Ljublanice

Društvo za raziskavanje jam v Ljubljani že dolga leta zasleduje in preiskuje kraške jame, ki jih je vse polno na našem Krasu. S posebno živavostjo pa zasleduje podzemne vodne toke, ki jih pa žal ni mogoče odkriti v večjem obsegu. Tako ponika na Planinskem polju Unica, ki prihaja 10 km zračne črte naprej pri izviri na Vrhniku kot Ljublanica zopet na dan. Od Planinskega polja do Vrhnika ni bilo mogoče nikjer najti večje kraške jame, v kateri bi tekla podzemna Ljublanica v daljšem toku. Le v nad 200 m globokem prepadu Gradišnici pri Logatcu so opazili na dnu manjši vodni tok, ki bi bil lahko del podzemne Ljublanice. Tudi vsi poskusi, priti do podzemnega toka Ljublanice pri požiraliških in jamah ob robu Planinskega polja, niso privedli do nobenega stvarnega uspeha. Tako je ostala le zadnja možnost: prodreti v podzemski vodni tok Ljublanice skozi izvire Ljublanice na Vrhniku.

Prvi potapljaški poskusi

Člani Društva za raziskavanje jam so se zato odločili, da bodo poskusili s potapljaškimi oblekami, napravljenimi kar doma za silo, priti v izvire Ljublanice. Že lansko leto so na morju začeli s prvimi potapljaškimi poskusi in so lani na jesen tudi izdelovali pri reševanju avtomobila, ki je padel v Blejsko jezero. Lani na jesen so si potem napravili potapljaško obleko, ki je neprodušno zapirala potapljača do vratu. Čez glavo pa so si povezili železen poveznik, ki je imel pred obrazom vdelano steklo. Poveznik je segal na prsa, tako da je potapljačev vrat ostal na suhem, če so le črpali po cevi dovolj zraka v poveznik. Ta oprema se je pri potapljaču dobro obnesla, bila pa je nerodna in toliko, ker se potapljač ni smel pripogniti. V tem primeru je zrak namreč ušel iz poveznika in voda je zalila glavo potapljača, hkrati pa mu je ušla za vratom tudi pod nepremočljivo obleko.

Potapljanje v morju

V letošnjem poletju so člani Društva za raziskavanje jam, ki so se bavili s tem športom, prebili skoraj vse počitnice na morju, kjer so se pridno potapljali. Ker se s poveznikom tudi v morju niso mogli pripogniti, so ga opustili in našli drugo, enostavnejšo rešitev. Čez čelo so si naredili gumijasto masko, ki je segala čez obraz tako daleč, da je zajela še nos. Ta maska je imela vdelano steklo in je služila samo dobremu razgledu pod vodo. Ušesa, brada in usta pa so bili prosti, za dihanje pod vodo pa so vzeli kar gumijasto cev, skozi katero je tovariš nepretrgano črpal zrak. Konec cevi je potapljač zataknil med zobe in ko se je potapljaj, je dihal zrak, ki so mu ga črpali kar po cevi v usta. Ker je bilo morje gorko, so opustili tudi neprodušno obleko in se potapljali kar v plavalnih hlačah in z vrečo kamenja ob pasu. Na neki pa so imeli namesto žepne ure vedno pritrjen globinometer. Pri teh poskusih potapljanja so dosegli največjo globino 17 metrov in so vzdržali pod vodo po potrebi tudi pol ure brez posebnega napora. Preiskali so celo kraški izvir na dnu morja in ugotovili, da je izvir kraške vode na dnu morja globok vodnjak, ki se na dnu cepi v špranje.

Potapljač v potapljaški obleki in s poveznikom na glavi. Ob pasu ima pritrjeno vrečko s kamenjem zato, da se lažje potopi. Poveznik pa je obtežen s kosmi svina. Slika je bila posneta pri poskusu pri kopalski na Ljubljani.

Potapljač v Malem Retovju. Pravkar je prilezel iz vodnega rova in ga tovariš z vrvo vleče skozi vodo na breg. Na levo od potapljača je v vodi videti svetlo vijugasto cev, skozi katero diha potapljač.

Izviri Ljublanice

Ko je bilo počitnično konec, so se vrnili v Ljubljano in porabili zadnji teden solnčni dan za preiskavo izvirov Ljublanice. Izvir Ljublanice je več. Samo večjih izvirov je ob Vrhniku in Verdu enajst; vsi so v nadmorski višini 296 do 300 m. Izvirki se hitro združujejo in tako nastajajo važnji rokavi, ki jih imenujemo Velika Ljublanica, Mala Ljublanica in Lubijska. Mala Ljublanica izvira blizu državne ceste ob začetku vrhniških rid v Velikem in Malem Močilniku, ki je znan slehernemu obiskovalcu Vrhnika. Velika Ljublanica pa ima izvire v Retovju pri Verdu. Pri Verdu izvira tudi Lubijska, ki teče v močnih vijugah proti severovzhodu v Ljubljano, v kateri sta se že združili po kratkem toku Velika in Mala Ljublanica. Izvirki v Močilniku so za preiskavo s potapljačem nedostopni, ker tam voda prihaja skozi številne razpoke med skali in skozi sesut kamenit grušč. Tudi izvir Lubijske je neprehoden. Izvir Velike Ljublanice v

Droblne novice

Koledar

Nedelja, 17. septembra: 16. pobinkostna nedelja. Lambert, škof Františkove rane.
Ponedeljek, 18. septembra: Jožef Kupertin, spoznavalec. Zofija in tovarišice, mučenke.
Torek, 19. septembra: Január, škof in tovariši, mučenici.

Novi grobovi

† Prof. Adolf Lapajne. V Zagrebu je umrl profesor risanja na I. državni realni gimnaziji v Ljubljani g. Adolf Lapajne, star komaj 50 let. Bolehal je že nad leto dni. Dni Lapajne je bil Idrčan iz znane Lapajnetove družine. Realno je dovršil v Idrči, nato pa je absolviral umetniško akademijo v Pragi. Poučeval je risanje na raznih srednjih šolah in je bil pri svojih učencih zelo priljubljen. Rajni je bil izredno vesele narave, dober družabnik; poznala ga je skoraj vsa Ljubljana. Pokopali ga bodo danes popoldne ob pol 5 na zagrebškem pokopališču Mirogoju. Blag mu spomin!

† Karel Ferjan. V petek zvečer je v Ljubljani umrl gospod Karel Ferjan, šef glavne pisarne kraljeve uprave dravske banovine v pokou. Pogreb bo danes ob 5 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu. Naj mu sveti večna luč Zaljubljenim naše globoko sožalje!

† V Ljubljani je umrl g. Ivan Mohar, sprevednik drž. železnice v pokou. Pokopali so ga večer popoldne. Naj v miru počiva! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Doma se lahko naučite strokovne predmete:

— Nov zavod na ljubljanski tehniški fakulteti. Z odlokom g. ministra za prosveto z dne 8. avgusta t. l. je osnovan na tehniški fakulteti ljubljanske univerze laboratorij za tehn. mikrobiologijo. S tem je dosežen važen napredek v razvoju študijske kemije na naši univerzi. Dijakom je odslej dana možnost izpopolnitve s praktičnim delom svojo usposobljenost za udeleževanje na polju vrvežnih industrij in po končanem študiju specializirati se v teh za našo agrarno državo posebno važnih vprašanjih. Novi zavod dobi v nastajajoči zgradbi kemičnega inštituta moderne, vsem današnjim zahtevam ustrezajoče prostore in naprave.

— Na dr. Krekovi enoletni gospodinski šoli v Ljubljani VII se prične pouk 2. oktobra. Vpisovanje bo 30. septembra. Učenke, ki želijo stanovati v zavodu, naj se prijavijo vsaj do 25. septembra. Vse učenke zunanje kakor notranje se lahko vpšejo v šolo pisмено ali osebno. — Poleg običajnih gospodinskih predmetov se poučujejo tudi neobvezni predmeti kakor: francosčina, nemščina, klavir, strojeplis in stenografija. — Prospekt se dobe na zavodu brezplačno!

— Loterija za popravilo znamenite cerkve na Ptujski gori bo 1. oktobra. Glavni dobiček je nov avtomobil znamke Opel-kadett. Cena sreči 5 din. Naročajo se pri župnijskem uradu na Ptujski gori.

— Dijaki naklovske župnije so darovali od svoje prireditve na Mali Šmaran v Naklem za narčt namenavane farnega Prosvetnega doma 1000 dinarjev. Iskrena hvala in vse priznanje mlademu idealizmu!

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— V kmetijsko-gospodinski šoli Ubogih solskih sester d. N. D. v Zireh nad Škofjo Loko se bo 15. oktobra t. l. pričel šestmesečni kmetijsko-gospodinski tečaj. Učenke, ki žele obiskovati to šolo, naj se prijavijo do 30. septembra v odstu šole.

— Naši današnji nakladi so priložili razpredelki glavne domače kolektur drž. razredne loterije »Vrelec srečec, Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14. Poslužite se teh predpiskov in v svojem lastnem interesu takoj naročite srečke pri tej naši domači kolekturi. Zakaj ne bi tudi vi poskusili srečo, ki se je prav v državni loteriji nasmejala že tolikim in tolikim, ki so kupili srečke pri »Vrelec srečec ter jim naklonila bogate darove! Vsi k »Vrelec srečec, domačemu viru milijonov! Postrežba je hitra, točna in strogo solidna.

— Šole v Nemčiji. Kakor poroča »Koroški Slovenec«, je nemški prosvetni minister odredil, da se pouk v šolah Vzhodne marko začne v ponedeljek, dne 18. septembra. Šole, katerih poslopja služijo drugim namenom, se preselijo. Na univerzah v Berlinu, na Dunaju, v Monakovem, Lipskem in Jeni se je pričel zimski semester 11. septembra. Prav tako bo pouk na

(Nadaljevanje s 5. strani)

hurčkah na površino. Kmalu je našel v precejšnji globini vodni rov, po katerem se je spuščal navzdol. Mehurčki na površini vode so prenehali vreti, zaradi česar so vsi pravilno sklepali, da je potapljač prišel že tako daleč, da zrak uha na drugo stran in ne več na površino tolmuha. Kmalu se je potapljač vrnil in povedal, kaj je videl ob luči skromne žepne baterije, ki je bila urejena tako, da je gorela tudi pod vodo. Vodni rov, iz katerega bruhala voda, se v Malem Retovju spušta najprej strmo navzdol, potem pa se dviga polagoma navzgor in je videti, da je za steno precejšnja dvorana. Pri potapljanju je nagajalo edino to, da je cev za dovajanje zraka plavala na vrhu vode, zaradi česar se je močno zatikala in zapletala.

V Velikem Retovju

sta se potopila oba potapljača. Tudi tam sta prišla skozi sifon v manjšo dvorano, v kateri sta lahko pogledala nad vodo, tako da sta lahko izpustila cev iz ust. Ta dvorana je bila lepo razsvetljena z modrikasto zeleno lučjo, ki se je odbojalo od svetlejših dna skozi čisto vodo. Tudi v tej dvorani je bilo videti, da se bo dala najti podzemna pot vodnega toka še naprej.

Tako se je končal prvi poskus potapljanja v izviru Ljubljance. Potapljači so si nabrali nekajkušen, potrebnih za potapljanje v podzemnih vodnih rovih. Ugotovili so, da bo za nadaljnje prodiranje nujno potrebna kar najboljša razsvetljava, zaradi česar bodo pripravljene posebne, močne svetilke. Tudi gumijaste cevi za dovajanje zraka bodo uredili tako, da ne bodo plavale. Če bo jesen lepa in Ljubljana ne bo preveč narasla, bodo poskus ponovili in upajmo, da bomo takrat lahko poročali še kaj več. H. J.

tehničnih visokih šolah v Berlinu in Monakovem, na veterinarski šoli v Hannoveru ter na gospodarski visoki šoli v Berlinu. Na ostalih visokih šolah bodo samo še izpiti. Prosvetni minister je pozval diake, ki so oproščeni vojaške službe ali še niso vpoklicani, naj takoj nadaljujejo svoj študij na eni omenjenih visokih šol.

— Predpis za inozemce v Nemčiji. »Koroški Slovenec« poroča: V veljavi je odredba za obmejne cone. Policija ima nalog, da odstrani iz obmejne cone vse nezanemljive inozemce. Kdor hoče kot inozemec bivati v obmejni coni, mora imeti za to izrecno policijsko dovoljenje. Kdor je inozemec in že ima dovoljenje za bivanje v obmejni coni, si je moral tako po razglasu nove odredbe preskrbeti pri policiji posebno dovoljenje. Cigani ne smejo bivati in potovati v obmejni coni.

— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz Josefa« grenčice.

— Državna podpora družinam vpoklicanih vojakov v Nemčiji. Podpore so razdeljene v tri vrste, in sicer: žen vpoklicanih vojakov ali sinov, ki so vodili gospodarstvo, morejo dobiti podpore: v izrednem primeru 42 mark mesečno, v vrsti A 38 mark, B 30, C 27 mark. Ostali nad 16 let stari družinski člani dobijo po 21, 19 15 ali 13,50 mark mesečno, otroci pod 16 leti, ki živijo doma, morejo dobiti po 14, 13, 10 ali 9 mark mesečno; otroci, ki se ne nahajajo doma, pa po 28, 26, 20 ali 18 mark mesečno. Razvrstitev izvede upravna oblast, ki sme odrediti povzvišanje ali zmanjšanje prispevka.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

stenografijo, težkov, knjižgovodstva itd., če se vpisete

— Pravkar je izšla prva številka VI. letnika »Straže v viharju«, ki jo izdajajo katoliški akademiki z zelo aktualno vsebino: Bratje, mi stojimo trdno. Nedeljske mišl. V polnejši življenje. Nacizem in boljševizem — združena, Mi verujemo, Zdal pa ni več tako, Fakultetna specializacija katoliških akademikov društva, Slovenska dijaška zveza, Informirano »Jutro«, Iz življenja univerze: slovenske in holandske, leposlovna črtica Suša in več krajših informacij. Letos bo izšlo 5 števil, več kot lani. Kljub temu, da je tiskarna zvišala ceno, stane »Straža v viharju« le 40 din letno. Naroča se: Uprava »Straže v viharju«, Ljubljana, Miklošičeva 5.

— Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15, sprejme še nekaj dijakov in j za tekoče šolsko leto. Prijave sprejema ravnateljstvo.

— Pravica članov in svojejev za časa vojaškega službovanja odreja zakon o zavarovanju delavcev takole: Članstvo za onega člana, ki je pozvan na orožne vaje, v času orožnih vaj ne preneha. Postransko je, če je član zaradi orožnih vaj odjaven ali ne, ker se mora čas, ki ga je dejansko prebil na orožnih vajah, dokazati z vojaško knjižico ali potrdilom občine. Član in delodajalec nista dolžna plačevati za čas orožnih vaj zavarovalnih prispevkov. Za onl čas, ko se član na orožnih vajah, član sem zase nima nobene pravice do dajatev za bolezen, ker je za ta čas preskrbljen po vojaških zakonih. Kakor hitro pa se član vrne z orožnih vaj, ima pravico do zdravljeneja in bolniških podpor na račun Okrožnega urada tudi za ono bolezen, ki jo je dobil na orožnih vajah. Član pa mora to svojo pravico dokazati s potrdilom vojaške ali občinske oblasti, da je bil na orožnih vajah in s potrdilom delodajalca, da je bil do nastopa orožnih vaj zaposlen in zavarovan. Član mora svoje obolenje takoj prijaviti pristojnemu uradovemu zdravniku. Družinski člani zavarovanca imajo pravico do zdravljeneja pri Okrožnem uradu za onl čas, ko se član nahaja na orožnih vajah, kakor če bi član ta čas delal in bil zavarovan. Družinski člani, ki hočejo dobiti bolniške dajatve ob času orožnih vaj svojega hranitelja, se morajo izkazati pri uradovem zdravniku s potrdilom delodajalca, do kdaj je bil njih vzdrževatelj zaposlen ter s potrdilom občine po § 45. t. 5. ZZD, da so dejansko odvisni od njegovih dohodkov.

ZUNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ŽUŽEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11

— Šolske in damske torbice, aktovke, kovčke: Erjavec, trgovina usnja, Stari trg 18, Ljubljana.
— Gg. duhovniki, najlepše darilce dijaštvu za začetek šole je kongregacijski koledarček za leto 1939-40. Naročite ga!

— Dijaki! Dijakine! Starši! Naročite se takoj na list »Naša Zvezda«. Izhaja 14 dnevno, cena za dijaštvo samo din 10 za celo leto. Oglasite se v šoli, ali pa pošite dopisnico na Upravo Naše Zvezde, Ljubljana, Strelška ul. 12-11.

— Za romanje h Gospej Sinjski in dalje z avtom po sočni Dalmaciji in z ladjo na prekrasn otok Hvar, sprejemamo prijave in vplačila le do 20. septembra. Odhod iz Ljubljane z avtobusi dne 25. septembra, povratek v Ljubljano 30. septembra. Najlepši in najprijetnejši jesenski romarski avtoizlet, ko ponehava huda vročina in je Dalmacija najlepša v zorečem grozdju, smokvah in oljkah. Spotoma obisk vseh znamenitih krajev in ogled vseh zanimivosti. Cena 500 din. Brezplačna podrobna pojasnila pošlje vsakomur uprava »Po božjem svetuc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17. (Tehnična izvedba Tujkoprometne zveze.)

— Priglasite se pravčasno za priljubljeno romanje k Mariji Lurski v Rajhenburg — Slovenšč. Lurd — z izletom v Zagreb v dne 23. in 24. septembra. V Ljubljano se pripeljeta v soboto 23. septembra popoldne z nedeljsko povratno karto, avtobusi pa odpeljejo ob 16.30 preko Trebnjega, Mokronoga, Sevnice v Rajhenburg. Nastopja na dalje v Zagreb in preko Samobora, Kestonjice, Novega mesta v Ljubljano. Cena avtovožnji 85 din. Prijave in vplačila do 20. septembra. Podrobna navodila pošlje vsakomur brezplačno uprava »Po božjem svetuc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17. (Tehnična izvedba Tujkoprometne zveze.)

— Brezplačni barometer! Ta oglas je danes poslednjič v tem listu priobčen. Ne zamudite prilike. Naročite!

— Enoletni učni trgovski tečaj za pisarniške moči pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2, (prostori Dopolne trgovske šole) priporočamo vsem onim, ki se žele temeljito izobraziti v stenografiji in strojeplisu ter dobiti res prvovrsto podlago za pisarniška dela. Vpisovanje v tečaj in pojasnila dnevno, Šolna mesečno din 110.

— A. K. D. »Danica« v Zagrebu javlja vsem svojim članom, da je društveni lokal v Nikoličevi ul. 7a/1 soba št. 5. Javljajo tudi vsem tistim maturantom in akademikom, ki pridejo študirat v Zagreb, da dobijo vse potrebne informacije za vpis na univerzo, kakor tudi v društvo samo v društvenem lokalu od 12—13, ali zvečer od 19 naprej.

V šestih mesecih!

Poseben šestmesečni tečaj za stenografijo in strojeplisje na Trgovskem učilišču Robida s pravico javnosti, Ljubljana, Trnovska ulica 15 se prične oktobra. — Vpisovanje in pojasnila v pisarni ravnateljstva Trnovska ulica 15.

— Huda nesreča v gramozni jami. V Trgovšču, župnija Vel. Nedelja, se je pripetila v gramozni jami nesreča, ki bi skoraj zahtevala eno žrtev. 39 letni Munda Franc je kopal v gramozni jami. Ker je bil precej globoko, je večkrat pogledal, če mu preti kaka nevarnost. Vendar ni opazil nič nevarnega. Ko je z delom zopet nadaljeval, se je zemlja nenadoma začela rušiti. Skočil je, da bi se rešil, a je bilo prepozno. Velik plaz zemlje ter gramoz ga je pokopal pod seboj, vendar so mu roke in glava molele iz plazu. Priča tej nesreči sta bila njegova otroka, ki sta bila pri njem. Poklicala sta ljudi, ki so bili v bližini. Prihiti so ter so ponesrečenca rešili iz hudega položaja. Pripeljali so ga domov ter poklicali zdravnika, ki je ugotovil hude poškodbe ter odredil, da so poškodovanca prepeljali v bolnišnico.

V DOPISNO TRGOVSKO SOLO v LJUBLJANI, Kongresni trg 2

Pouk se vrši potom dopisovanja po tečajih oziroma predmetih. — Tečaji DTŠ so: 1. Dvoletna trgovska šola, 2. Pripravniki tečaj, 3. Zadrudni tečaj. — Predmeti DTŠ so: trgovstvo, trg in menično pravo, računstvo, leposlovje, nemščina, francosčina, italijanska itd. — Sodelujejo priznani strokovnjaki in kvalificirani profesorji. Pojasnila ustno med uradnimi urami in pisмено brezplačno. Redni vpis traja do 3. oktobra.

— Roparski napad na sejmarja. Alojzij Vodenik, posestnik na Polščniku, je na sejnu v Šmartnem pri Litiji prodal par volov za 3000 din. Proti domu se je peljal s prijateljem gostilničarjem Boriskom s Polščnika. Posestnik Potokar, ki je imel opravka na travniku, je opazil, da se za vozom peje neznan kolesar s črnimi očali. Peljal se je ves čas 200 do 300 korakov za vozom, ki bi ga lahko prehitel, pa ga ni. Pod Polščnikom sta se Borišek in Vodenik poslovala, ker ima Vodenik tam bližnjico do svojega doma. Ko je šel Vodenik po samotni poti, je nenadoma nekdo od zadaj navalil nanj, ga podrl na tla in zahteval denar. Vodenik se je branil, vendar pa ga je napadalec premagal, mu vzel denarnico s 300 dinarji, za slovo se močno sunil Vodenika, ki je star že 64 let, da je skoraj izgubil zavest, naker je pobegnil v dolino, sedel na kolo, ki ga je tamkaj skril, ter se odpeljal. Vodenik se je s težavo privlekel do sosedu, kjer je povedal, kaj se je zgodilo. Drugi dan so obvestili orožnike, ki so takoj začeli sledovati roparja, ki je bil oblečen v športno obleko s pumparicami. Suknjič je bil zelenkaste barve, na glavi pa je ropar imel karistno čepico.

— Hudo poškodovanega so našli v gozdiču pri gradu Harbach v Celovcu delavca Franca Herolda, ki je bil zaposlen pri nekem posestniku v Virni vesi pri Sv. Tomažu na Koroškem. Herold je jugoslovanski državljan. Ker je bil nezavesten, ni mogel povedati, ali se je zgodila nesreča ali pa zločin. Prepeljali so ga v bolnišnico.

KRUPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ŽUŽEK
TOVORNI AVTO LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11

— Bolne noge so pričetek hiranja telesa. Neguj noge s SANOPEDOM, da jih ohraniš zdrave. — Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— Zaradi gozdnega požiga obojen na 1200 dinarjev denarne kazni. Gozdni požigi so posebno spomlad zelo pogosti, ker ljudje iz ne previdnosti zažigajo in ne pazijo na ogenj. Posestnikov sin Janez Trpin iz Smoljeva, okraj Škofja Loka, je spomlad 14. aprila čistil veliko senožen na Starem svrhu nad vasjo. Vso navlako, dračje in druge stvari, je znesel na kup, ki ga je zažgal. Ko je kup pogorel, je Trpin odšel domov, ne da bi se brigal za žrtev. To je veler proti večeru razpihal, vnela se je suha trava in nastal je velik gozdni požar. Štirim posestnikom je silen požar uničil mnogo smrek in senike, da so imeli nad 15.000 din škode. Kazenski sodnik-podjedec na okrožnem sodišču v Ljubljani je včeraj Janeza Trpina obsodil na 1200 din denarne kazni, pogojno za 2 leti, to zaradi prestopka požiga iz malomarnosti.

Tombola Rdečega križa v Ljubljani je preložena na 15. oktober 1939

— Strela je udarila v sredo popoldne, 13. t. m., na Godešiču pri Škofji Loki v hišo posestnika Petra Jenko p. d. Gosarja. Pretaknila je vse prostore v hiši, razbila tsa vrata in mnogo šip po oknih. Uničila je električno napeljava, prevrtila in razdrapala stropo na več krajih. Na nekaj mestih tudi stene precej na široko preluknjala. Velika sreča v nesreči pa je, da ni nič zažgala in nobenemu človeku nič žalega storila, dasi je bila takrat v hiši vsa družina, razen ene deklice, ki je bila v šoli. Veak, ki vidi to razdejanie, pravi, da je Bog Gosarjeve prav posebno varoval.

Po državi

* Neurje v Primorju še zmerom traja. Gosti nalivi, ki jih spremlja orkan in strela, so povzročili že ogromno škodo. V petek zjutraj je v Splitu strela udarila v prvi jambor parka »Prestolonaslednik Peters. Strela pa je po strelodvodu šla v morje in ni povzročila nobene škode na parku. Pač pa je nekaj isker strele odskočilo na obalo in tam uničilo električne instalacije na poslopju »Putnikat in ondote kavarne. Zelo veliko škodo je povzročilo neurje v severni Dalmaciji. Tam je voda zalila več vasi in jih deloma porušila. Vses pridelek na poljih in vinogradih je uničen. V Bribirskih Mostinah je voda ponoči začela vdirati v kmečke domove, kar je povzročilo med prebivalstvom velik poplah. — Zaradi neurja je bil tudi ribolov zadnjih dni malenkosten in so zaradi tega cene rib poskočile.

* Stara trdnjava v Sisku na prodaj. Stara trdnjava v Sisku, ki je v hrvatski zgodovini imela tako pomembno vlogo, je na prodaj. Sedanji lastniki tega napol razpadlega poslopja nimajo toliko sredstev, da bi zgradbo še nadalje vzdrževali. Ponudili so trdnjavo v nakup banski upravi, ki pa je odklonila. Zdal iščejo lastniki drugega kupca. Dali so oglas v angleške in ameriške časopise ter upajo, da se bo našel kakšen ekscentričen Anglež ali Amerikanec, ki bo kupil to razpadlo trdnjavo ter jo preuredil v letovišče. Seveda bi bilo vsega obžalovanja vredno, da bi ta pomembni hrvatski narodni spomenik prišel v tuje roke, pišejo hrvatski listi.

* Zemlja zasula dva delavca. V vasi Šričerci pri Varaždinu je trgovec Ivan Koščak kopal na svojem zemljišču kamenje za nasipanje cest. Zaposlena je imel v to svrbo dva delavca, 34 letnega Izidorja Njegovca in 50 letnega Andra Kozaliča. V četrtek pa se je v kamnolomu utrgal velik sloj zemlje in oba delavca podsul. Kmetije so prikočili na pomoč in odkopali zasula delavca. Njegovec je bil že mrtev, Kozaliča pa so v brezupnem stanju prepeljali v varaždinsko bolnišnico.

* Invalid-goljuf. Subotička policija je dovršila preiskavo proti vojnemu invalidu Ljudevitu Salmu, ki se je bavil s posredovanjem glede izplačila invalidnin njegovim tovarišem-invalidom. Pri tem je izvajal od svojih sotrpinov večje vsote. Invalidu Antonu Bajerju se je ponudil kot posredovalec, da mu izposluje podporo po 900 din mesečno vse nazaj do leta 1931, za kar je Bajer prosil že pred dvema letoma. Bajer bi imel dobiti kakšnih 60.000 din. Salma mu je obljubil, da mu bo to hitro preskrbel. Bajer mu je obljubil 10.000 din, toda Salma je zahteval vseh 60.000 dinarjev. Slednjič je Bajer na to pristal, naker sta napravila pogodbo pri notarju. Čez nekaj dni je dobil Bajer odločbo invalidskega sodišča, ki mu je sporočila, da je njegova prošnja ugodno rešena in da bo dobil od zahtevane vsote 30.000 din letos, 30.000 din pa v prihodnjem proračunskem letu. Ta odločba je bila datirana prej, kakor pa je Bajer sklenil dogovor s Salmo. Zato je zadevo prijavil policiji, ki je brezvestnega Salmo prišla in po končani preiskavi izročila sodišču.

Med rednim vpisom znatne plačilne olajšave.

* 71 letni stavec žrtev razbojniškega napada. V zapadnem predmestju Koprivnice na Hrvatskem je živel v svoji hiši 71 letni stavec Josip Milec s svojo staro ženo Baro. V četrtek zvečer okrog 11 je Bara odšla na dvorišče, medtem, ko je stavec že spal. Ko se je čez deset minut vrnila, se ji je v sobi nudil grozen prizor. Stavec je ležal na tleh, ves oblit s krvjo, na levi strani glave nad ušesom pa mu je tičala kratka sekira. Na starkine klice so prihiti sosedje, ki so poklicali policijo. Preiskava je ugotovila, da je takoj po starkinem odhodu vdrl v hišo ropar, ki je staveca udaril po glavi z njegovo lastno sekiro, ki io je vsak večer vzel v posteljo. Nato je iz omare pobral vso gotovino (okrog 140 din) in pobegnil. Nezvestnega starca so prepeljali v mestno bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

* Svojo teto mu je ponudil naprodaj, nato pa ga izropal. Ibrahim Mujagić iz Lukovca je prišel v Sarajevo z namenom, da si tam poišče življenjsko družico. Tu je trčil skupaj z Muharemom Bektićem, ki se mu je predstavil z napadnim imenom. Bektić je Mujagiću ponudil naprodaj svojo teto, Oba eta se napotila v Semizovac, kjer naj bi prebivala teto. Ko epa eta prišla med potjo v gozd, je Bektić Mujagića pobil s kolom na tla do nezvesti in mu pobral vse, kar je imel pri sebi. Mujagića so drugo jutro našli kmetje. Prenesli so ga na orožniško postajo, kjer so ga spravili k zavesti. Mujagić je orožnikom povedal svoj doživljaj in točno opisal napadaleca. Prav kmalu so varnostni organi Bektića prišli in zaprli.

* Nenavadna smrtna nesreča se je pripetila na cesti v bližini Vrčca. 42 letni kmet Nikola Zunka se je vozil po cesti in srečal poljskega čuvaja Nikola Vojo, ki ga je prosil, ali sme pristeti. Zunka mu je to brez nadaljnega dovolil in mu napravil prostor na vozu. Ko se je Voja spenjal na voz, je vrzel na tla kožno torbo s samokresom. Samokres pa se je pri padcu na tla sprožil in kroglja je zadela Zunka tako nesrečno, da je bil na mestu mrtve.

Kaj pravite?

Nekje na Gorenjskem živi mladenič, zelo nadarjen za slikarstvo in kiparstvo. Ali, kaj mu pomaga vse to, ko pa nima nikakih sredstev, da bi se pri kakem mojstru izpopolnil, na študije si sploh ne upa misliti, ker je reven.

Kako rada bi mu mati vdova pomagala, ko ji je edino upanje na stara leta, ali kje naj vzame, ko se pa komaj skromno preživlja z dnino.

Obrnil se je že na merodajne oblasti s priporočilom tamkajšnjega g. župnika s prošnjo, naj se mu pomaga. Leto dni skoraj je čakal iz dneva v dan v vednem upanju in strahu odgovora na prošnjo. Res, pred kratkim je dobil odgovor: »Vaši prošnji se za leto ne more ugoditi.« Tako naj čaka zopet leto dni in če bo prošnja ugodno rešena, težko bo dobiti mojstra za učenje, ker leta teko.

Kaj mislite, g. urednik, ali se res ne bi dohilo toliko kredita, naj si bo iz katerega koli fonda, in bi se revežu pomagalo do kruha? Ali se potem čudimo takemu človeku, ki tako hrepeni po izpopolnitvi in tega ne doseže, da zasorabi vse. Ali mora ostati revež res vedno revež? Kaj pravite?

LJUBLJANA

Prenovljeni spomenik padlim vojakom pri sv. Petru bo danes blagoslovljen

Danes ob 9 dopoldne se bo začela lepa slovesnost ob prenovljenem spomeniku žrtev svetovne vojne iz šempetrske fars. Šempetrska fara je ta spomenik postavila že leta 1927 na trati ob cerkvi. Spomenik je bil tedaj postavljen tako, da ga je le malokdo zapazil. Imel je tudi drugačno obliko, saj so bili na okroglem podstavku postavljeni štiri veliki kameniti kvadri drug drugemu nasproti, v sredi pa je stala železna ograja. Novo mesto, kjer je postavljen spomenik sedaj, leži prav na drugi strani ceste že v parku Hrvatskega trga.

S ceste odnosno hodnika vodijo položne stopnice na vzvišeni svet parka, kamniti kvadri pa so postavljeni v vrsti eden poleg drugega, v sredi pa stoji velik okrogel kamenit steber, obdan z železno ograjo. Spomenik v sedanjih oblikah je res reprezentativen in tudi viden. Srednji steber ima na vrhu lep križ, glavica stebra pa ima napis:

I Osmi po trnovskem župniku g. Janku Cegnarju — slovesna črna peta sv. maša — bo v ponedeljek 18. septembra ob 8 zjutraj v trnovski cerkvi.

I Za s sobrata g. Ivana Jakopiča se opravi v nedeljo, dne 18. sept. ob šest sv. maša za dušnico v križanski cerkvi. Člani-eobratje se vabijo, da se jim številne udeležbe svetega opravila in darujejo za dušni pokoj rajnega sv. obhajilo.

I Sv. maša za pok. Ivana Jakopiča bo v sredo, 20. sept. pri oo. frančiškanih ob 7 pri oltarju Marije Pomagaj.

I Ob smrti mojega ljubljene brata sem prejel toliko sožalnih pism, da mi je nemogoče za hvaliti se vsakemu posebej. Bodi zato izrečena tem potom vsem moja najiskrenejša zahvala! — Ivanka Cegnar, učiteljica.

Drž. Izprašani zobar

Puher Mihael

večletni volonter drž. univ. zobozdravniške klinike v Berlinu se je vrnil s študijskega potovanja ter redno ordinira od 1/2 9—1/2 5. Ob sobotah do 12. ure.

Ljubljana, Poljanska cesta 1 (peglezni)

I V tednu Rdečega križa pridno segajte po tombolskih kartah Rdečega križa. Ze za 5 din lahko dobite lepo parcelo 644 m² v Šiški. Z nakupom tombolskih kart boste pa tudi podprli Rdeči križ, ki ga čakajo velike naloge v teh hudih časih. Razprodajalce prosimo, da pospešijo prodajo tombolskih kart v tednu Udečega križa, ker bo tombola 15. oktobra. Tombolske karte se dobe v trafikah in v pisarni Rdečega križa, Gosposvetska cesta 2-II.

I Zaščita pred zračnimi napadi. Ljubljansko mestno poglavarstvo je v smislu odredbe osrednje vlade izdalo lično brošuro o pravilnikom o zaščiti pred zračnimi napadi. V tej knjižici je kratak popis bojnih strupov in navodila za prvo pomoč, kakršno je treba poškodovanecem po teh strupih nuditi. Poleg tega so v brošuri tudi kratka navodila za eventualno oddaljitve prebivalstva od napadnih iz zraka, kakor tudi kratak popis raznovrstnih zaklonišč, njihove notranje ureditve in uporabe. Mestno poglavarstvo razdeli te brošure hišnim gospodarjem in poglavarjem družin, ki naj vestno poskrbe, da se vsi člani družine natančno pouče o njeni vsebini in se bodo tako v primeru potrebe znali pravilno varovati in zaščititi. Družinske poglavarje pa opozarjamo, da to brošuro vestno hranijo in jo imajo pripravljeno ter vedno pri roki za primer potrebe. Vsak družinski poglavar povrne mestnemu poglavarstvu 1 din stroškov za brošuro.

I Jezikovni tečaji. Zveza akademsko izobraženih žena bo tudi letos imela na drž. učiteljski (Resljeva cesta) večerne jezikovne tečaje za moške in ženske ter telovadbo za dekleta. Učnina znaša 30 din na mesec. Vršili se bodo tudi popoldanski jezikovni tečaji za otroke iz osnovnih šol. Vpisovanje je nepreklicno samo že v ponedeljek 18. septembra ob pol 20 na učiteljski.

I Poselska zveza obvešča vse služkinje, da se bodo konec septembra in v začetku oktobra pričeli razni tečaji za služkinje v »Službinskem domu«, Križevniška ulica 2. Tečaji se bodo nadaljevali tako, kakor lansko leto, in sicer: nemški

»V svetovni vojni leta 1914—1918 padlim vojakom v šempetrski farci. Noga stebra ima tudi lep napis, ki se glasi: »Bratje, bodite istih misli, živite v miru — in Bog ljubezni in miru bo z vami!« Okrogli steber ima v glavici tudi štiri električne lučke, ki bodo na večer s svojo svetlobo lepo opozarjale na spomenik. Srednji steber stoji na kvadratnem kamenitem podstavku, ki ima na sprednji strani napis: »Postavljen je iz nabranih sredstev skupine bojnikov šempetrske fars.« Sredi pove napis, da je spomenik postavljen po načrtu arh. V. Šubica leta 1927, spodnji napis pa pravi: »Prestavila in dopolnila mestna občina leta 1939. Na novo blagoslovljeno 17. septembra 1939.«

Na vsaki strani okroglega glavnega stebra stojita po dva kamenita kvadra. Na sprednji strani imajo vsi kvadri vklesane pomembne napise, izreke iz svetega pisma in zapovrstne letnice od 1914—1918. Na zadnji strani, torej proti parku, pa so na kvadrirh vklesana imena vseh žrtev šempetrske fars. Na prvem kvadru je vklesanih 132 imen iz šempetrskega okraja nekdanje stare Ljubljane. Na drugem kvadru je vklesanih 12 imen žrtev iz Most, 37 iz Sela, 27 iz Novega Vodmata in 10 iz Zelene jame. Na tretjem kvadru so vklesana imena 34 padlih iz Bizovika, 6 iz Zg. Hrušice, 14 iz Sp. Hrušice, 3 iz Hradekega vasi in 17 iz Štepanje vasi. Na četrtem kvadru so vklesana imena 12 iz Smartnega, 4 iz Obrbi, 4 iz Hrastja, 9 iz Tomačevega in 3 iz Jarš. Vsega skupaj je na spomeniku 326 imen žrtev šempetrske fars. Za eno samo faro, čeprav je to velika, je to velikansko število, saj moramo upoštevati, da so padli najbolj krepki in najboljši moške in fantje v najlepših letih. Velika je bila žalost pri vseh prizadetih in še danes marsikje objokujejo v družinah dragega svojca, ki se ni vrnil z bojnih polj. Zato je prav, da tudi na zunaj počastimo spomin vseh tistih, ki so izkpravili za domovino in svobodo zlato.

šivilski, kuharski in strokovno izobraževalni. Posebno priporočamo, da se dekleta takoj priklase za kuharski tečaj, ki je najbolj potreben za dekleta, ki služijo v mestu. Po lastnih izkušnjah vemo, da če zna dekle dobro kuhati, dobi najlažje službo tudi primerno plačo. Redne pevske vaje za služkinje se bodo pričele 20. t. m. ob tri četrt na 9 zvečer. Služkinje, ki imajo veselje in posluš za

RDEČI KRIŽ predvaja: TAJNI ZNAK L. B. 17

Velefilm iz življenja špijonov v režiji slavnega V. Tourjanskija — Sodeluje ansambel najboljših filmskih igralcev: Willy Birgel, Hilde Weissner, Teodor Loos in Bernhard Minetti — Predstave ob 15., 17., 19., in 21. uri Matineja ob 10.30 po znižanih cenah General Ling — veliki tihotapeški film — Kino Sloga, tel. 27-30

petje, naj se prijavijo pevskeemu zboru. V nedeljo, 24. t. m. priredi Poselska zveza izlet na Rožnik. Popoldne ob 4 bo govor, nato pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Vabljeni so vse služkinje. Za vse informacije in pojasnila za tečaje in drugo se obračajte na Poselsko zvezo, ki ima svojo pisarno v Delavski zbornici, Miklošičeva c. 22-I.

I Vse, kar rabi mladina za šolo, tudi risarske in tehniške potrebščine, barve, zvezke in torbice — dobite pri Novi Založbi v Ljubljani (Kongresni trg 19).

I Kino Kodeljevo v novi sezoni. Ob pričetku kinematografske sezone je prav, če seznanimo naše čitatelje z odličnim sporedom, ki si ga je za tekočo sezono zasnovalo eno najpriljubljenejših ljubljanskih kinogledališč, kino Kodeljevo v mladinskem domu na Kodeljevem. Izmed izbranih letošnjih del navajamo le sledeče najmočnejše: danes teče lepo delo češke umetnosti z Lido Baarovo »Nedolžnost« obnem z ljubkim delcem deškega zbora Wienerängerknaben »Konzert v Tiroлах«. V teku sezone pa prinašajo še sledeče češke filme: Hajduk Janošik, Izgubljena patrola, Hordubalovi, Poročnik Rjekin, Pastorka, Kupnikov križev pot. Ostali: Kdo je srečnejši od mene (Tito Seipa), Zloraba zaupanja, Osvajalci vseмира (barve), Očetova pesem, Marionette (Gigli), Ciganček, Trije mušketirje, Tom Sawyer, Plodovi zemlje, Heidi, Sneguljčica, Verdi, Kralj pustolovcev, Potepušček, Robin Hood, Roža, Štiri hčerke prof. Lempala, Alarm ter vse ostale velike filme, kolikor jih bosta prinesla v tej sezoni kino Union in Matice. Predstave so vsak dan ob 20, ob nedeljah in praznikih po ob pol 15, pol 18 in pol 21.

Docent dr. Ivan Matko

strokovnjak za notranje bolezni ordinira zopet redno Ljubljana, Gledališka ulica 4 od 1/2 11—12 in 2—4 Telefon 47-51 Röntgen

I Manjšinska šola v Ljubljani ukinjena. V smislu santgermanske mirovne pogodbe je bila tudi v Ljubljani ustanovljena narodnomajnska šola; nastanjena je bila na ljudski šoli na Grabnu. Sprva je šola izkazovala še dokajšen obisk. V šolo pa so se vpisovali tudi učenci in učence, katerih materin jezik je bil slovenski, a so bili starši pod

vlpivom nemških podjetij ali pa nemških gospodarjev. Pozneje je bila uvedena strožja kontrola in so morali starši, ki so hoteli otroka vpisati v to šolo, predložiti primerne dokumente o materinem jeziku. Zadnja leta je bila ta šola zelo slabo obiskana. In že lani so jo morali zaradi slabega obiska, kajti v šolo se ni prijavilo niti minimalno predpisano število učencev, zapreti, in tudi letos šola voč ne deluje.

I Na srednji glasbeni šoli (drž. konservatoriju) bo jutri, v ponedeljek ob pol petih popoldne v Hubadovi dvorani dodelitev gojencev k posameznim profesorjem in nato določitev točnega urnika. Ravnateljstvo pozivlja vse gojence, da pridejo točno ob napovedani uri v Hubadovo pevsko dvorano. Redni pouk je od torka dalje.

I Vstop v šolo Glasbene Matice ljubljanske je še vedno mogoč.

Dr. Igor Tavčar

do 1. oktobra ne ordinira.

I Bogat živilski trg. Včerajšnji živilski trg — bi je tržni dan — je bil zelo bogato založen z vsakovrstnim sadjem in drugimi potrebščinami. Zaradi odprave trošarine na slive, so bile pripeplane od vseh krajev ogromne množice češpelj in sliv, ki so bile na drobno po 2—3 din, na debelo 1.75—2.50 din. Lepa in kvalitetna jabolka so bila od 4—5, ostala po 2—3 din kg. Letos je bila poleg sliv tudi izredno dobra letina za brusko, ki so bile na debelo 2—3.50, na drobno 2.50—5 din kilogram. Obilo je na trgu različnega grozdja po 4—8 din kg. Domače breskve so bile od 2—10 din kg. Gob-jurčkov lahko rečemo, da jih sploh ni bilo zaradi neugodnega vremena za njih rast. Par merie je bilo po 6 din, nekaj merie je bilo jurčkom podobnih čebularev, ki so bili po 5 din merica. Lisičk je bilo dosti po 2 din liter. Prostor za gozdne sadeže ob stolnici so sedaj zasedle prodajalke domačega sadja.

I Brezobziren kolezar je podri dopoldne na Dunajski cesti 55 letno Amalijo Strancar, ženo višjega državnega uradnika iz Ljubljane. Pri padcu si je gosa zlomila nogo in so jo morali reševalci prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

I Pobegnil je neznan kam Geršek Peter, učenec 4. razreda osnov. šole v St. Vidu. Postave srednje, blond, golovav, bos, oblečen v sive kratke hlače, z rdečo majo s kratkimi rokavi, siv povrtnik z modrimi črtami, v maji in na povrtniku številka 16 Kdor kaj ve o njem, naj sporoči na naslov J. Geršak, Ljubljana, Hrenova ul. 15.

Mengeš

V četrtek, 14. t. m. smo pokopali v Mengšu bivšega našega pismonošca, nazadnje uslužbenega na pošti Ljubljana 2, g. Alojzija Blejca, ki je umrl šele 37 let star. Zapustil je vdovo s 3 malimi nepreskrbljenimi otroki. Pokojni je bil dolgo vrsto let odličan član bivše orlovske organizacije in

prosvetnega društva v Mengšu, pri vsaki prireditvi je deloval z verno in požrtvovalnostjo. Zadnja leta je bil prestavljen v Ljubljano, kjer je deloval v društvu nižjih poštah uslužbenec. Kako zvesto je opravljal službo in kako so ga cenili predstojniki, je pokazal njegov pogreb, kjer so zastopali pošto direkccijo g. dr. Janžekovič, g. upravnik pošte Ljubljana 2 Jaša Jožef ter predsednik društva nižjih poštah uslužbenec g. Penko Josip, na čelu sprejema je igrala pošarska godba. Bog mu bodi plačnik za njegovo zvesto delo.

Danes najboljša zabava, za mlado in staro, za ženski in moški svet pri edinstvenem tehnikolor filmu

v Kinu Matice tel. 21-24 Predstave ob 10.30, 15, 17, 19 in 21

Robin Hood

Errol Flynn — Olivia de Havilland

Kaj nam pripravlja ljubljanska opera

Teden dni manjka do začetka dramske, a štirinajst dni do začetka operne sezone. V obeh hišah pridno pripravljajo predstave, ki bodo prišle takoj v začetku na spored. Gledališče ima že precejšnje število abonementov, a za teden dni podaljšan rok za prijase bo gotovo še marsikoga privabil. Ponovno opozarjamo na velike ugodnosti, ki jih nudi naš gledališki abonma in ki omogočajo najširšim slojem obisk 38 različnih opernih, dramskih in opernih predstav iz klasične in moderne literature pod najugodnejšimi plačilnimi pogoji. Prijave za abonma bodo sprejemali še ves prihodnji teden v Drami pri blagajni v pisarni, in sicer dopoldne od 10—12 in od 15—17.

Ljubitelji našega gledališča bodo gotovo razveselile te novice, ki smo jih izvedeli iz naše Opere. Ravnatelj Ukmar je pridobil priljubljeno umetnico Zlato Gjurgjenac-Gavellovo in Josipa Gostiča za stalna gostovanja v teku letošnje sezone. Tako bodo imeli obiskovalci naše Opere tudi letos priliko slišati oba svoja ljubljena. Nanovo je angažirana M. Basičeva za partije dramsko-sopranske stroke. Mlada, izredno darovita pevka, ki je končala svoj študij v Zagrebu, se je že z uspehom predstavila našemu občinstvu v Verdijevem »Trubadurju« (Leonora). Kot posebno pridobitev za našo opero moramo omeniti gđ. Truhovičeva, hčerko našega bivšega tenorja in režiserja Djure Truhoviča. Truhovičeva je odlična operetna pevka, temperamentna igralka in jako simpatičen odrski pojav. Njen angažman na žalost ni bil mogoč, ker je že vezana s stalnimi gostovanji z zagrebško opereto, pač pa bo stalno gostovala pri nas; njen debut bo v Leharjevi opereti »Škrijančkov glase, kjer bo peja primadonsko partijo — Margite.

Pri zasedbi baritonskih partij si bo morala pomagati opera deloma z gostovanji članov iz belgrajskega in zagrebškega gledališča. V teku so tudi pogajanja z nekaterimi drugimi umetniki, ki naj bi gostovali tekom letošnje sezone v naši operi in bodo predvidoma v najkrajšem času ugodno zaključena.

Prve novosti, ki pridejo v operi na reper toar bodo: otvoritvena predstava dne 30. t. m. bo za Premierski abonma. Uporizorili bodo po muzikalnim vodstvom dirigenta Stritofa in v režiji C. Debeveca Goldmarkovo opero »Sabska kraljica«.

Ljubljana, 17. septembra

Radio Ljubljana

Nedelja, 17. sept.: 8 Cimenmarnov kvartat. — 9: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 9.45: Verski govor (g. dr. V. Fajdiga) — 10: Kon. Rad. orkestra — 11.30: Veseli kvartet in Bežigarski pevski zbor — 13: Napovedi — 13.20: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah) — 13.50: Na harmoniko igra g. Magister — 17: Kmet. ura: Kolobarjenje in pridelki (g. inž. Fr. Mežan) — 17.30: Prešerni fantje igra (gg. Adamič, Hubad, Golob in Pešl), vmes plošče — 19: Napovedi, poročila — 19.40: Nar. ura: Naše rudarstvo in topilništvo v preteklosti in danes (inž. Maksimovič) — 21.30: B. Smetana: Iz mojega življenja, kvartet (plošče) — 22: Napovedi, poročila — 22.15: Kitarski trio (gg. Prek, Privšek in Slovnik).

Ponedeljek, 18. sept. 12: Češke pesmi in skladbe (plošče) — 12.45: Poročila — 13: Napovedi — 13.20: Opoldanski Rad. ork. — 14: Napovedi — 18: Zastrupljenja v obratih in obratih — 18.20: Plošče — 18.40: O namenih društva RK (g. dr. Krejči) — 19: Napovedi, poročila — 19.30: Zanimivosti — 19.40: Nar. ura: Slikar Dim. Avramovič kot pisatelj in zgodovinar (ga. Obradovič, Belgrad) — 20: Domača zabava. Sodeluje kmečki trio, Fantje na vasi in Rad. orkester — 22: Napovedi, poročila — 22.15: Iz slovenskega per (pl.).

Drugi programi

Ponovno moramo poudariti, da za sporede radijskih postaj prav nič ne jamčimo, ker jih večina sproti spreminja. Objavljamo pač programe, ki jih imamo na razpolago.

Nedelja, 17. septembra: Belgrad: 20 Večer narod. pesmi — Zagreb: 20 Klavir, 20.45 Zabav. glasba — Varšava: 19.50 Vok. koncert — Praga: 20 Lahka glasba, 21.30 Plesna glasba — Bratislava: 19.15 Jazz, 20 Izseljenska oddaja, 21.15 Klavir, 22 Jazz — Sofija: 19.30 Instrumentalni koncert, 20 Violina, 20.50 Operna glasba — Budimpešta: 19.30 Leharjeva opereta »Friderikac, 22.05 Ork. koncert, 23 Nar. glasba — Trst-Milan: 21 Pisan koncert, 22.20 Igra in plesna glasba — Rim-Bari: 21 Opera »Lucia di Lammermoore« — Florencia: 20.30 Operetna glasba — Beromünster: 20 Igra, 21 Ork. koncert, 22.10 Orgle — Strassbourg: 20.10 Veseli večer — Bukarešta: 19.30 Orkestralni koncert — Horthy: 21 Puccinijska opera »La Boheme«.

Ponedeljek, 18. sept.: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 20.40 Harfa, 21.25 Kom. koncert — Zagreb: 20 Vokal. koncert, 20.30 Klavir, 21 Lahka glasba — Varšava: 19.30 Ork. in solisti, 21 Chopinove skladbe, 22 Plesna glasba — Praga: 20 Ork. koncert, 20.50 Janačkova opera »Sarkac« — Bratislava: 19.35 Zab. koncert, 21 Ork. koncert, 22.15 Orgle — Sofija: 19.30 Simf. koncert — Budimpešta: 20.10 Brahmsov koncert, 22 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba, 20.30 Ital. filmska glasba, 21 Opereta — Rim-Bari: 21 Vivaldijev koncert — Florencia: 19.30 Vojaška godba, 20.30 Opera — Beromünster: 19.50 Vesele pesmi, 20.25 Jesen, 21 Izseljenska oddaja — Strassbourg: 20 Ork. koncert, 21 Igra — Bukarešta: 20.10 Komorni koncert, 20.40 Oboa, 21.25 Franc. glasba, 21.40 Harmonika — Horthy: 20.30 Simf. koncert.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: V nedeljo: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmav, Sv. Petra cesta 78. V ponedeljek: mr. Sušnik, Marjin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

RDEČI KRIŽ

predvaja danes ob 10.30, 15, 17, 19 in 21. uri

v KINO UNIONU telefon 22-21

izredno napet film

ALŽIR

CHARLES BOYER, HEDDY LAMAR in SIGRID GURIE

Na meji Evrope in starodavne Afrike ter vročim pušinskim soncem, kjer se skrivajo pred roko pravice temni elementi iz vseh delov sveta, se je odigrala ljubavna drama pretresljive vsebine!

Maribor dobi moderne alarmne priprave

Ob priliki zadnjega zračnega napada na Maribor smo opozorili, da je sedanji način alarma, ki naznanja tak napad, nezadosten. Plat zvona in pieki tovarniških sirene se ne slišijo v stanovanju in pisarni. Povrh tega alarm tudi časovno ne funkcionira. Ena tovarniška sirena se sproži prej, druga pozneje, ko je znak za alarm že končan, ena daje dolge, druga kratke znake. Maribor potrebuje moderne alarmne naprave. Tazadevno smo dobili obvestilo, da bo naše mesto v kratkem času opremljeno z najmodernejšimi alarmnimi in elektromehaničnimi in na ročni pogon. V vsem mestu bo nameščenih 17 takšnih sirene. Vse sirene bodo zvezane s posebno centralo s pomočjo električnega voda, tako da jih bo mogoče s pritiskom na gumb vse naenkrat sprožiti ter tako alarmirati celo mesto. Če pa bi električna zveza odpovedala, pa bo mogoče sirene s ročnim pogonom sprožiti. Sirene bodo pritrjene na pročeljih hiš ali pa na strehah, vsekakor pa tako, da bodo imele za svoj okoliš čim večji učinek.

Z novimi alarmnimi napravami, ki so že naročene ter bodo kmalu dospеле, se bo Maribor vsaj deloma približal stopnji alarmne pripravljenosti, kakor jo imajo v inozemstvu že dolgo časa. V Rimu na primer ima vsaka hiša svojo

alarmno napravo, ki deluje na elektromehanični in na radiomehanični način. S pomočjo radio oddajne postaje je mogoče sprožiti vse te hišne sirene. V Nemčiji imajo v vseh mestih v vsaki ulici elektromehanične sirene, poleg tega pa še posebno telefonsko alarmno službo. Vsak telefonski naročnik in mestu ima na svojem aparatu še poseben alarmni zvonec, od vsakega telefonskega aparata pa grede zveze do alarmnih naprav v drugih stanovanjih dotične hiše. Ker je v Nemčiji telefonija v mestih silno razširjena, so tako praktično opremljena z alarmnimi napravami skoraj vsa stanovanja. Zelo moderna je alarmna pripravljenost tudi na Poljskem. V Varšavi in v drugih večjih poljskih mestih so alarmne naprave na radiomehanični pogon. Značilno je opozorilo, ki ga slišijo radioposlusaleci Varšave vsak dan večkrat »Varga, varga« (pozor, pozor) je signal za bližajoč se letalski napad.

Poleg velikih sirene, ki bodo postavljene po ulicah, pa dobi Maribor še interno alarmno napeljevanje za svojo gasilsko četo, s katero pa bodo ob enem povezane tudi vse ekipe za pasivno obrambo proti napadom iz zraka. Vse te naprave bodo sicer precej drage, so pa za današnje čase neizbežne in potrebne.

m Napravite konec bedastim govoricam. V današnjih resnih časih gre žito v klasje tistim, ki svoj živ dan ali pa ob gotovih časih nimajo drugega dela, da si izmišljajo alarmantne vesti ali pa jih v svoji hudobiji prenašajo in jih pri tem povečujejo do fantastičnosti. V teh dneh se po Mariboru in okolici širijo najbolj bedaste vesti, ki ljudstvo vznemirjajo in mu vcepljajo strah pred bodočnostjo. Razširjevalcev teh vesti ne bo mogoče drugače ukrotiti kakor z eksperimentalnimi kaznimi. Zato naj oblast ostro nastopi, pomagajo pa ji naj tisti, ki so jim glave ostale jasne in razedne. Prijavljanje razširjevalcev vesti gotovo ne pomeni ovaditve, marveč opravljanje dolžnosti, ki jih nalaga čas. Zato naj razsodni ljudje nikar ne pomišljajo, ampak vsakega raznašalca alarmantnih vesti takoj prijavijo oblasti, ki bo znala zapisati tako zdravilo, da bo pomagalo.

m Nujno opozorilo hišnim posestnikom. Hišni posestniki v Mariboru naj v smislu predpisov požarnega reda in gradbenega zakona uredijo podstrešja svojih hiš, odstranijo lahke vnetljive predmete iz podstrešij, hodnikov, dvorišč itd. Vsa ta dela je treba izvršiti do 25. t. m., ko bodo posebne komisije pregledale vse zgradbe v mestu. Proti onim, ki tega ne bi storili, se bo postopalo po zakonitih predpisih in se bodo nedostaki odpravili na njihove stroške. — Mestno poglavarstvo v Mariboru.

m Na Slomškov grob poroma v nedeljo 24. t. m. vse slovensko katoliško učiteljstvo, da tam izprosi blagoslova in miru za svoj narod in svoje delo med njim. Sv. mašo bo daroval ravnatelj Tiškarne sv. Cirila v Mariboru g. Franc Hrastelj, po sv. opravilu bo kratko zborovanje v Karlinovi dvorani. Predaval bo P. Laura o temi: »Tajna katoliškega pridobivanja«. Za člane Slomškove družbe je to romanje častna dolžnost. Prisrčno vabljeni tudi ostali Slomškovi častilci, prijatelji šole in katoliškega učiteljstva.

m Na mladinski dan v Laporje! Danes popoldne priredi mladina župnije Laporje svoj mladinski dan. Popoldne ob treh bo farna akademija z govorom, televizijskim nastopi in s domačim prikazovanjem laporskih posebnosti. Zveza z vlaki je ugodna. Zato so na prireditve povabljeni tudi Mariborčani.

m Ljudski oder v Mariboru bo letošnji sezono prišel v nedeljo 1. oktobra z igrjo »Sestra Anunciata«, ki jo je spisal Čeh Vlček, za slovenske odre pa priredil J. Oblak. — Člani Ljudskega odra imajo danes popoldne ob pol 5 vaji, ki je za vse člane strogo obvezna.

m Himen. V Vuhredu sta se 14. t. m. poročila g. inž. Hinko Pogačnik, sin industrialec in predsednik Mariborske tiskarne g. Ljuba Pogačnika, in gđ. inž. Lida Podhajnik, hčerka industrialec iz Hostivara pri Pragi. Mlademu paru iskreno čestitamo!

m Dekliški krožek Maribor I. ima v sredo 20. t. m. v mali dvorani na Aleksandrovi cesti 6 svoj redni občni zbor. Vabljeni tudi nove članice m Mariborski pevski se zborejo k prvi vaji v torek 19. t. m. ob 18 v pevski sobi stolnega župnišča, Slomškov trg 20.

m V mariborskih ljudskih šolah je vpisanih letos skoraj enako število otrok, kakor lansko leto, ko jih je bilo vseh 2341, od tega 1148 dečkov in 1193 deklic. Letos smo dobili podatke o vpisu od vseh šol, samo iz vadbne zaveze šol. Sester nam manjkajo. V vseh ostalih devetih ljudsko-šolskih zavodih v Mariboru pa je skupaj 2166 učencev, od tega 1103 dečki. Na 1. deški ljudski šoli je 155 učencev, v II. deški 149, v III. deški 479, v četrti 186, v vadbni drž. učiteljski pa 113. Na 1. deški šoli je 212 učenec, v drugi 431, v tretji 145, na četrti pa 275 učenec in 21 učencev. Na tej šoli se namreč nahaj tudi manjšinska šola, v katero zahaja 37 otrok, od tega 21 deček in 16 deklic. Pozornost vzbuja izredno veliko število učencev na obeh šolah v Magdalenskem predmestju v III. deški ljudski šoli na Ruski cesti ter bo za Magdalensko predmestje v doglednem času preskrbeti nova šolska poslopja.

m Smrtna kosa. V Cankarjevi ulici 15 na Pobrežju je umrl posestnik Ivan Weigl, star 71 let. V bolnišnici je umrla 60-letna sorodnica barvarskega mojstra Emilija Kunert. Naj počiva v miru!

m Okoličani in gledališki abonma. Vpeljava nočnega vlaka Maribor—Celje nudi tudi okoličanom priliko, da postanejo deležni ugodnosti gledališkega abonma. Za mariborčane pa bi bil še ugodnejši abonma z blomi. Prijave se še vedno sprejemajo pisмено ali pa pri dnevni gledališki blagajni.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in svojem vrši danes v nedeljo zdravnik dr. Ivan Turin, Linhartova ulica 12.

m Dva nesrečna padca. Na neki stavbi se je hudo ponesrečil 32-letni kleparski pomočnik Franc Koban. Padel je z odra v globino ter obležal z zlomljeni nogi. — Pri obranjenju hrusk je z lomil roko v Zfor. Dupleku 18-letni pastir Jože Segula. Oba ponesrečenja se zdravita v bolnišnici.

m Tovarni in osebni avto sta trčila na cesti pri Slov. Bistrici. Osební avto, last slovenskibistriškega trgovca Cvahteta, se je pri tem močno poškodoval, človeških žrtev pa ni bilo.

m »Nabiralna akcija za lasten žep. Pred malim senatom mariborskega okrogneza odliča se je vršila večeraj zanimiva razprava proti 38 letnemu delavcu Jožetu Vidmarju, ki je imel že večkrat opravka s sodiščem. Vidmar je dne 15. julija t. l. prišel iz zapore, v katerem je precej dolgo sedel. Se istega jutra pa se je podal na nov, premeten znanovan sleparski posel. Najbrž je še poprej, pre-

den je prišel iz ječe, ali pa tudi morda v zaporu samem ponaredil posebno knjižico izmišljene organizacije »Glas tekstilnih radnika Jugoslavije«. — Zemunc ter jo opremil z vsemi potrebnimi početi in napisom »Dobrovolni prilogi za štrajkujoče radnike, krojače, konfeksionare i modistkinje, važi samo uz punomočje br. 2 i člansku legitimacijo br. 19c. S to knjižico je potem zbiral prostovoljne prispevke za podporo »štrajkujočih tekstilnih delavcev«. Posel mu je imenitno šel od rok. V enem dopoldnevu je obredel 29 strank ter je pri njih nabral 400 din. Popoldne pa mu je pokvarila račune policija, ki ga je aretirala kot svojega starega znanca. Na ta način se je njegova eleparija ponesrečila in Vidmar se je sedaj vnovič znašel pred sodniki. Obsojen je bil na štiri mesece strogega zapore ter na izgubo častnih pravic za 2 leti.

Ptuj

Glasbena Matica v Ptuj vabi v svoj pevski zbor vse dosedanje sodelujoče člane in vse cenjene pevke in pevce, ki so že kdaj v zboru sodelovali, naj se gotovo udeležijo prvega sestanka in pevke vaje, ki bo v torek, dne 19. t. m. v društvenih prostorih. Vodstvo zboru se je odločilo, da bo letos prevladovala naša narodna pesem in da bo priredil zbor svoj samostojen koncert že pred koncem tekočega leta. V zboru se sicer bridko občuti, da je odšlo iz Ptujja mnogo izvrstnih pevskih moči, ne eme pa to biti vzrok, da zbor zadnje čase nekako hira. Namesto odseljenih pevcev so se gotovo nekateri prišli iz najbrž se bo kateri med njimi našel, ki ima za našo peem nekaj smisla, veselja in volje. Vse take sprejema zbor z odprtimi rokami, naj se je pridno odzovejo Zbor brez pevcev ne more delati čudežev, veliko pa bi dosegel z obilno in vztrajno udeležbo. Zadeva Glasb. Matic je zadeva vse naše nacionalne javnosti. Kulturna ustanova kakor je Glasbena Matica bi morala šteti, če že ne med svoje sodelujoče, pa vsaj med podporne člane vsakega slehernega našega človeka, ki mu narodnost ni samo pretveza ali katero si bodi kritje. Na glasbeni šoli je reden pouk že od 4. t. m., je pa še vedno čas in možnost, da se vpišejo gojenci v to šolo, kjer se jim nudi v vseh ozirih prvovrstna glasbena izobrazba v najrazličnejših instrumetih. Novopisani se lahko vpišejo v šolski pisarni dnevno od 11 do 12, ali se pa javijo naravnost pri gg. predmetnih učiteljih, ki so jim z vsemi informacijami na razpolago tudi dnevno od 14 dalje v šolskih učilnicah. Dne 22. t. m. bo ob 19 v društveni dvorani redni letni občni zbor Glasbene Matic, na katerega vabimo vladno vse člane in prijatelje društva. Morebitne samostojne predloge je treba poslati društveni upravi vsaj do torka, 19. t. m. Dolžnost ptujkega narodnega prebivalstva je, da kulturno ustanovo kakor je Glasbena Matica podpre v vseh ozirih!

Ptujčani! V Narodnem domu je gledališka razstava, ki ei jo je vredno ogledati. Prikazuje delo režiserja g. R. Žilka v pretekli sezoni na ptujskih deskah. Razstava je zelo okusno prirejena, izredno zanimiva in pregledna. V nedeljo je odprta predpoldne in popoldne, ob delavnikih pa samo popoldne.

Vinarska zadruga v Ptuj je kupila na dražbi stavbo »Vinaria« poleg dominikanskega samostana, ki jo bo uporabila za svoje namene.

Bik je pomodral posestnika Franca Šoštaršiča iz Dragoviča, občina Sv. Lovrenc v Slov. gor. Ko ga je gnal po travniku, se mu je naenkrat iztrgal in zdviljal. Posestnika je vrgel pod noge in ga obdeloval z rogi. Pri tem mu je zdrobil tudi desno nogo. Hudo ranjenega so pripeljali v ptujsko bolnišnico.

Vojnik pri Celju

Dopisnik iz Vojnika je objavil v pretekli nedeljski izdaji »Jutra« med drugim sledeče: V četrtek je bila pri okrajnem sodišču v Celju kazenska razprava proti Ivanu Lapajetu, bivšemu upravitelju meščanske šole v Vojniku, zaradi klevete in neresnične prijave šolski oblasti proti Milanu Vavdi. Ivan Lapajeta je bil obsojen po § 301 k. z. nepočno zaradi klevete na 360 din, odnošeno na 6 dni zapore, nadalje na plačilo povprečnine in vseh stroškov. S tem je dolgotrajni proces, ki se je pričel že l. 1937., zaključen s polnim zadoščenjem obrekanemu učitelju. — Na ta dopis smo bili iz Vojnika zaproseni, da v interesu resnice in obrambe prizadetega Lapajeta Ivana, ki je vložil priliz na višje sodišče, objavimo vzroke, ki so imenovane prislili, da je svoji nadrejeni šolski oblasti poročal, kaj ei je Vavda Milan še kot učitelj meščanske šole dovolil napraviti svojemu upravitelju: Pomladi leta 1937. je upravitelj dal nekoliko razširiti teono, niti 2 ara veliko šolsko dvorišče, ki služi povprečno 120 učencem in učenkam meščanske šole obenem tudi kot telovadišče. Ko je t. Lapajeta dal pred 8. uro 11 marca delavcu Albertu Ribisel, sinu šolske služkinje navodila za delo, je Vavda M. ravno prihajal v šolo ter je kar med potjo, že pred vhodom v poslopje — nekateri učenci so gledali skozi okno — začel govoriti proti upravitelju in delavcu: »Kdo je dovolil, da se to dela, bom že jaz pokazal, učiteljski zbor je to prepovedal pri konferenci, se bom že pritožil pri upravnem odboru.« Pripominjamo, da je bilo ravno obratno res, učiteljski zbor se je na ecji izjavil, da je zelo potrebno teono dvorišče razširiti. Ob tej priliki je tudi upravitelj usno in pisмено izjavil A. Ribisel, da mu je delavec Zupanek Martin iz Vojnika pravil, kako ga je učitelj Vavda hujekal, ko je imel upravitelj nekega dne uradno delo še okrog 10 zvečer, da bi ga šla v šolo dražiti zato,

da ga razjezita in ko bo jezen, bo kaj rekel, da ga bosta izročila sodniji. Te službene tekoče je upravitelj upravičeno potožil svoji nadrejeni šolski oblasti v dopisu z dne 5. aprila 1937. Ko je kasneje Vavda zvedel za ta uradni dopis, je vložil proti Lapajetu tožbo. Obtoženi je pred sodnijo doprinesel dokaz reeenice k točki 1, pri točki 2. pa ni mogel uspeti zato, ker je delavec Zupanek M. pri sodniji kot priča izjavil, da Ribisel kaj takega nikoli ni rekel. Priča Ribisel pa se nahaja že dalje časa v Nemčiji in ga g. Lapajeta ni mogel povabiti k razpravi. Zadevo bo obravnavalo še prizivno sodišče.

Celje

c Slomškov dom v Petrovčah. Kljub težkim razmeram so se v Petrovčah odločili zgraditi prostern farni dom, posvečen največjemu vzgojitelju slovenske mladine, škofu A. M. Slomšku, dom, v katerem bodo našle stredo vse naše krajevne korporacije. Načrt je delo inž. arh. Savška iz Celja. Jasno je, da bo stavba zahtevala od domačinov ogromno žrtve. Stala bo na zemljišču tik pred ljudsko šolo ob banovinski cesti in komaj za streljaj oddaljena od železniške postaje. Soselišenike opozarjamo ob tej priliki na veliko efektivno loterijo, katero prirejamo v korist gradnje tega doma. Zrebanje bo nepreklicno v nedeljo, 26. novembra ob 3 popoldne. Srečke so po 5 din, dobitkov je 300 v skupni vrednosti 120.000 din. Segajte po srečkah, ker so dobitki zelo lepi. Vse one pa, katerim te-renske in premoženjske prilike dopuščajo, vabimo za dne 1. oktobra popoldne na veliko vrtno prireditve v Petrovčah. Ob tej priliki bo tudi razstava dobitkov za našo efektivno loterijo.

c Salezijski dom v Gaberjih priredi danes ob pol 5 popoldne lepo sodobno igrjo »Sirena kliče«.

c Današnji šport. Danes ob 3 popoldne ee bo prišla na igrišču na Glaziji pokalna podzvezina tekma med SK Olimpom in SK Jugoslavijo. Ob 16.40 pa med SK Celjem in Atletiki.

c Kolo na avtobusu se je snelo med vožnjo. V petek popoldne ee je avtobusu, ki vozi na progi Celje-Vitanje, pripetila pri Jaklinovi žagi nesreča, ki pa k ereči ni zahtevala žrtve, ker je bil šofer Pipar, ki je vozil avtobus, toliko duhaprisoten, da je takoj ustavil motor in prijel z vso silo za zavoro. Pri Jaklinovi žagi se je na avtobusu enelo sprednje kolo in odletelo preko ceste. Avtobus je treščil ob tla in so ee potniki seveda zelo prestrašili. Pod cesto je namreč prepad, kamor bi se lahko avtobus vrnil. Avtobus je čez 4 ure dobil novo kolo iz Celja in je pripeljal seveda z veliko zamudo v Vitanje. Vse druge fantastične vesti, ki se širijo, so neresnične.

Trbovlje

Plačilni nalogi za plačilo zgradarine v tekočem letu so dospeli na občino od davčne uprave v Laskem. Včasih je davkarija poslala vsakemu te pozive za plačilo davka po pošti. Zadnja leta jih je dostavljala občina, sedaj pa mora vsak hišni posestnik-davkoplačevalec sam po nje na občino, da jih prevzame na policijskem oddelku občine.

V otroškem vrtcu ee bo pouk vršil v obeh oddelkih nemoteno. Starši naj pripeljejo svoje male v šolo v ponedeljek, 18. t. m. Pouk na ljudski šoli na Vodah se bo pa začel in javil potem, ko bodo izpraznjeni šolski prostori.

Teden Rdečega križa bo od 17.—23. septembra. V tem tednu bodo nabirali samarijani(ke) in bolničarji(ke) Rdečega križa članarino za leto 1939 od tistih, ki je še niso poravnali, in darove za Rdeči križ. Nabiralne pole bodo žigoeane ter od predsednika, tajnika in blaginjskega podpisane. Da bo gmojni uspeh večji, bodo v tem tednu v Društvenem domu in Delavskem domu v prid Rdečemu križu vse kinopredstave. Ta akcija je nujno potrebna, da bo mogel Rdeči križ nabaviti najnujnejšo opremo za primer vojne, oziroma za prvo pomoč ranjenim in oškodovancem po strupenih plinih pri napadih iz zraka.

Vkuhavajmo in sušimo sadje!

Letos je velika preobilica sadja, posebno češpelj, in je nevarnost, da se bo mnogo sadja pokvarilo ali se večinoma prekuhalo v žganje, kar bi bilo velika narodna nesreča. Zato je nujno potrebno, da se naše ljudstvo po deželi pouči v sušenju in vkuhavanju sadja.

Sušeno in vkuhanu sadje je najboljša zaloga za težke čase, je tudi dobra zaloga za prihodnje leto, ko bo verjetno zelo malo sadja.

Kako najcenejše vkuhavamo slive

Češplejevec (povidel ali pekmez) brez sladkorja. Češple brez sladkorja vkuhane se drže, pravilno shranjene, več let. Biti morajo zelo zrele. Ko jim odstranimo peške, jih neolupljene razpolovimo ter vkuhamo v širokih lončenih posodah ali skledah, da voda hitro izhlapeva. Posoda mora biti cela (pocinkane posode, ki so okrušene na dnu, so neprimerne za kuho češplejveca, ker se glazura (lošč kruši naprej). Ko so češple že precej goste, jih kuhamo ob srednji vročini ob neprestanem mešanju, da se ne pripalijo. Kuhati jih moramo več dni. Niž zato, ako se večkrat ohladi, ker za kuhanje češplejveca ni potrebna posebna kurjava, ampak se obenem kuha z zajtrkom, kosilom in večerjo. Za kuho je najbolj prikladna kmečka peč. Ko stoji žlica v češplejvecu, je dovolj gost za shranjevanje. Še vročega nadevamo v lončene posode, pri tem dobro tlačimo, da se ne napravijo prazni prostori, ker se v teh rade naseli plesen. Po nekaj dneh, ko ee je češplejevec sesedel in ohladil, ga zalijemo s toplim lojem, ki zabrani dostop zraka. Ko se je strdil, zavemoz lonec prav dobro s celofanom, še bolje s srčnikom, ki ga dobimo pri mesarju in je več let uporaben. Po vrhu še zavijemo z navadnim papirjem, da zabranimo dostop pajkom in drugim živalicam. Shranimo v suhi, temni hrambi. Zavarovali moramo češplejevec pred mravljami. Pri manj zrelih češpljah damo nekaj sladkorja pri kuhanju češplejveca. Dodatek salicila 1 gr na 4 litre ne škodi.

Sušenje češpelj

Razen v modernih ali prenosnih sušilnicah se lahko sušijo češple tudi v sušilnicah za hmelj in pa v peči in v pečicah štedilnikov.

V krušnih pečeh ee sušijo češple najboljše, če postavimo v peči posebne lese. Ker so peči dovolj visoke, bi se morala staviti v peči železna stojala, da ostane med lesami 20 cm prostora. Na lese naložimo češple. Prav tako naj bi se postavile v pečice lese na železnih stojalih.

Češple, določene za sušenje, morajo biti popolnoma zrele, čim delj jih pustimo na drevesu, tem lažje jih eušimo in tem boljši izdelek dobimo. Preden jih začnemo sušiti, jih razberemo, da so enako zrele in iste debelosti skupaj. Tako dobimo enako suh in enako debel izdelek. Pred sušenjem se peclji odstranijo.

Kranj

Borza dela. Do konca avgusta je imela Borza dela v Kranju vpisanih 183 brezposelnih (123 moških in 60 žensk). Podpora je dobivalo 50. Delo dobijo takoj: 150 težakov, 20 dobrih zidarjev, 5 kmečkih dekel, 4 služkinje, 1 samostojna kuharica, 1 natakarica, 1 klepar, 1 kovač ali ključavničar, 1 kotlar in 2 mizarja. Uradni prostori Borze so v spodnjih prostorih Delavskega doma.

Gradnja ceste skozi Kranj. Gradnja moderne ceste skozi Kranj zelo hitro napreduje in se že vidi, kakšna bo bodoča smer ceste. V kratkem bodo končali z deli na Savskem mostu.

Gradnja vodovoda. Gradi se že druga etapa vodovoda iz Preddvora preko Kranja v Stražišče. S tem bo rešen vprašanje o pomanjkanju vode skora v vsem okraju.

Jesenice

Nova maša. V nedeljo, 24. septembra bo stopil pred oltar Gospodov novomašnik, jeseniški rojak g. Jože Zabkar, sin tuk. lekarnarja. Ob 10 bo vohod novomašnika v mestno župno cerkev, govor, novomašnikov blagoslov in sv. maša. Gospodu novomašniku želimo obilo božjega blagoslova v vinogradu Gospodovem.

Sestanek JRZ. V petek, 15. septembra je bil sestanek zaupnikov JRZ, na katerem sta poročala bivši narodni poslanec dr. Šmajd in predsednik krajevne JRZ g. Bertoncelj. Posebno nas je zanimalo delo ban. odbora za banovino Slovenijo. Ker je to vprašanje velevažno, sklicuje krajevna organizacija JRZ za arado, 20. septembra ob 8 zvečer, širši sestanek v veliki dvorani Krekovega doma. Na sestanku bodo podana poročila o banovini Sloveniji.

Kino »Krekov dom« predvaja danes ob treh popoldne veličasten film »Zenske v okovih«, ob pol 9 zvečer pa film iz dnevnika neke sobarice »Demon ljubezni«. V ponedeljek, 18. septembra ob pol 9 zvečer se ponovi film »Zenske v okovih«.

Št. Jernaj

»Slovenec« je poročal o hudi avtomobilski nesreči, katere žrtev je postal posestnik Jožef Čudovan iz Cadež. Ker je bilo njegov stanje brezupno, so ga pripeljali iz kandijske bolnišnice na dom, kjer je dne 14. t. m. umrl. Do smrti se ni zavedel. Zapušča ženo in pet otrok, trije hodijo v šolo, dva pa sta še majhna.

Iz Julijske Krajine

Slinavka. Po mnogih krajih Vipavske doline in Krana razsaja že več časa nalezljiva kuga na gobcu in parkljih. Govejca živina zaradi te bolezni močno trpi in je škoda, ki je zadela naše kmečko gospodarstvo, prav občutna. Zdi se, da vsi odgovorni faktorji niso v polni meri storili svoje dolžnosti, ker je skoraj nemogoče, da bi se bila bolezni drugače tako silno razširila.

Dve križarki za Siam. »Združene jadranske ladjedelnice« (Cantieri Riuniti dell'Adriatico) v Trstu so dobile v delo dve križarki za vojno mornarico v Siamu. V ladjedelnici Sv. Marko so zadnjo soboto prvo teh križark postavili v delo. Ta dogodek so združili z lepo slovesnostjo. Ob navzočnosti italijanskih in siamskih odličnikov je tržaški škof s posebnim svečanim obredom blagoslovil pričetek dela, ki pomenja tudi za naše delavstvo razveseljiv dogodek.

Dr. Kremžar Maks

zdravnik v Domžalah

zopet redno ordinira (v prenovljeni Svetlin-Kuraltovi hiši nasproti mešč. šole

Specialist za ženske bolezni in porodništvo

dr. Slavko Perko

ordinira v Novem mestu na Florjanskem trgu 9

»Po naročilu tvrdke s pohištvom Kalec & Komp imam čast sporočiti zlatoporočencema, da je pohištvo sedaj popolnoma plačano.«

Vedeljsko branje

Smrtoglavec

Polk je bil utrpel precejšnje izgube in prišla je pomoč: četovodja in dvajset mož. Prišli so naravnost iz domovine in so danes prvokrat zagledali bojišče. Vsi so bili mladi fantje, vmes nekaj prostovoljcev akoraj otroških obrazov, in četovodja jih je bil namestil v gozdu, pred postojanko poveljnika.

Stali so tu v svoji novi bojni opremi: jeklena čelada, ki je še niso bili vajeni, jim je tičala sredi čela. Čakali so, kaj bo zdaj. Brez dvoma niso mislili drugega, ko da bodo tu precej časa stali, kakor je bilo to na dvorišču vojašnice, vendar so bili v zmoti. Komaj je bil četovodja javil poveljniku prihod novincev, ko je ta že stal pred njimi.

V prvem hipu se jim je zazdelo, ko da jim ne bo lahko obstati pod tem stotnikom. Čeprav je bilo poletni in je bil dan vroč, vendar je vsakogar mrzilo spreletelo po hrbtu. Tako strumno in lahkih korakov, ko na perutih, je prišel do njih. Bil je visok, mišičaste postave, oči so se mu svetile ko moder led, ozke, stisnjene ustnice so se dozdevale, kakor da se še svoj živ dan niso zasmejale, in njava polt

ostro začrtanega obraza je izražala nekaj inozemskega.

Stotnik je nato zahteval, kako se ti novinci pišejo. Četovodja jih je klical po seznamu, in vselej se je odzvalo: »Tukaj!« in medtem je stotnik vsakogar tudi kaj vprašal.

»Robek!« se je oglasilo zdaj.

Stotniku je brada malce podrgneta. Potem na obrazu so se mu nategnile. Oči so se mu za spoznanje zožile. Rezko so motrile mlado, drzno obličje novincev.

»Prostovoljec?«

»Da, gospod stotnik.«

»Odkod?«

Novinec je povedal kraj in pokrajino, odkoder je bil doma.

Stotnik se je zdrznil, ko da bi ga bilo nekaj sunilo. Na obrazu pa mu tega ni bilo videti. Za hip

mu je bilo nerodno spričo teh strmih oči. Že se je hotel obrniti k četovodji, da bi ga kaj vprašal.

Toda ne, tem očem se pa res ne bo umaknil. Saj je že spričo česa drugega ostal na svojem mestu! Sicer pa — stvar je šla tako rekoč že mimo, in spet je bil uradni glas tu, ki je dejal: »Tako... prav, imamo torej sedem prostovoljcev v polku.«

Mahoma se je stresel; ne močno, vendar je vztrepetal. Ali je nemara kdo to opazil? Kakor blisk mu je šinila misel v glavo; a naglo ko blisk, je misel tudi izginila. Stotnik brez dvoma ni imel popolnoma v oblasti svojega mehanizma, kakor je imenoval živi ustroj v človeku. Od tod tudi ta strmi pogled, ki ga je moral prostovoljec sebi pripisati, čeprav je imel občutek, kakor bi šel za dlan na široko mimo njega. V resnici pa je bil stotnikov pogled uprt v njegovo jekleno čelado. Na tej čeladi, prav v eredi nad očmi, je ždel, velik temen metulj.

Razen stotnika je mogel le še četovodja opaziti tega metulja. Nekam smešno se mu je dozdevalo, da ima prostovoljec takšno čudno kokardo, in akoraj bi se bil po človeško nasmehnil, če bi bil stotnik dal povod za tak smehljaj.

»Pa mi, prosim, pošljite takoj vse potrebne listine prostovoljcev, da jih pregledam.«

Tako je stotnik dejal četovodji, ko so bili vojakji odšli. Zdaj je že pol ure sedel v svojem skrivališču in je pregledoval listine.

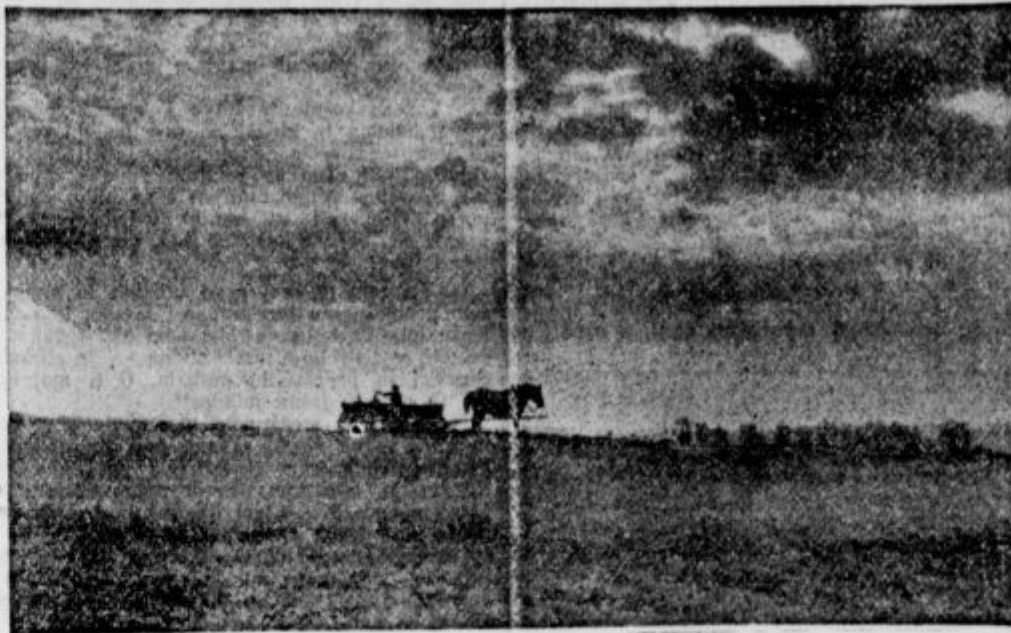
Saj ni bil prav za prav niti preučevan: bilo je le potrjeno, kar je domneval. Kraj, rojstno leto, ime očeta in da je graščak — vse se je točno ujelo. Samo krstno ime mu je bilo novo. Torej Bruno. Resnično, tu ni bilo nikakih dvomov več. Saj prav za prav že od začetka ni prav nič zdvajal. Dobro se spominja, kakšna je bila Gabrijela pred dvajsetimi leti, in zdaj je videl njenega sina. Podobenost je bila naravnost neverjetna. Ta dokaz je pač zadostoval.

Stotnik si je podprl glavo z roko in se je zagledal v gozd pred seboj. Mnogo gozdov je že videl v svojem življenju, a tako otočen ni bil pač še nobeden. Prav za prav se je sam sebi čudil. Mislil je bil, da je bilo vse že zdavnaj mrtvo zanj, pa je nemara le vse drugače.

Stotnik se zameli za dvajset let nazaj. Ko bi bil takrat imel denar? Ali če bi bil tedaj vsaj že tako daleč v svojem poklicu, da bi si bil tisti potrebni denar kako priskrbel? A vprav to je bilo več. In zato se je zgodilo, kakor se je. O, Gabrijela! Še zdaj jo vidi pred seboj. Da so ob vse, je bila rekla. Da mora misliti na očeta, na mater, na eestre in brate, na rodno hišo, na čast, na rodbinsko ime!

Na to ni bilo kaj reči. Tisti Robek je imel besedo. Že takrat je bil veljaven mož. S svojim denarjem je mogel obnoviti uničeno graščinsko posestvo in oživiti vso minulo krasoto. Prav nič ni mogel storiti, moral mu je pustiti Gabrijelo.

Stotnikove misli so se mahoma razkropile po tujem svetu. V duhu se razre v divji veletok eredi pragozda in zagleda obok močnega železnega mostu. Bog ve, koliko takih, velikih in majhnih mostov je odlejel že zgradil! Resnično, nobena umetnost ni pridobivati si denar, le da človek spozna, kje in kako je treba zgrabit! Ne more reči, da bi

S poslednjih del na polju.

bil denar zaničeval, in tudi ne, da mu tieta življenje tam zunaj ne bi bilo ugajalo. Kdo ve, kje bi zdajle tičal, če bi ne bilo te vojne? A te vojne, te se je pač moral udeležiti!

Medtem se je zvečerilo. Stotnik hiti skozi polje. Rad bi se otresel teh misli. Kaj neki ga brigajo te pogrete zgodbe! A potem spozna, da se teh misli vendarle ne more znebiti. Spet in spet se motajo okrog prostovoljca. Že ga zagleda pred seboj in na čeladi mu ždi smrtoglavec. Saj ni, da bi bil praznoveren, vendar se mu zazdi ta stvar jako čudna. Le kako, da si je smrtoglavec izbral vprav to jekleno čelado za svoj gozdič? In počemu je ta metulj spet vprav smrtoglavec? Spet! Namreč, ko je pred mesecem dobil tako četo, se je isto pripetilo. Ali je bil to nemara isti smrtoglavec? Mogoče. A tisti vojak je bil že drug dan po prihodu med mrtveci.

Stotnik se je skušal ubraniti te domneve. »Slučaj!« si je dejal, »slučaj, pa nič drugega!« Saj mu tudi niti na mar ni prišlo, da bi bil komu kaj povedal o tej zadevi. Človek je v vojni vendar vojak, pa ne babjeverci! Tudi to, kar se je danes zgodilo, bo ohranil zase in se ne bo več zmenil za to. Vendar — čudno: čez nekaj časov krožijo njegove

misli — zavestno ali podzavestno — spet v istem čudovitem ozračju.

Prej bi bil moral četovodjo opozoriti, da bi te novincev prvo noč ne smeli poslati na stražo. A čemu tako? se je vprašal. Ali je imel zadost povoda za tak ukaz? Ali bi ostalo moštvo to razumelo? Več ko teden dni niso sezuli čevljev; zdaj bodo brez dvoma veseli, da se bodo malo oddahnili!

Stotnik bi torej to misel zavrgel. A to mora na vsak način ukreniti, da ne bodo za zdaj stražili jarkov, torej jarkov, ti mladi novinci. Ali je tudi prej že kaj takega ukazal? Saj mora biti drugim to znano. A če jim ni? Potem se bodo temu vsi čudili, čudili njemu, ki takih stvari od njega niso vajeni! Ljudje se bodo vprašali, ali nemara ni — Gabrijela povod za to. Pa tega ne bodo vprašali, saj ne vedo, kdo je Gabrijela. Bodi tako ali tako. Gabrijela mora biti tu brez pomena. Saj je bil vendar stotnik, pa ne zaljubljenec! Gabrijela ne sme imeti tu nobene besede. »Tako,« si je dejal stotnik, »vse mora ostati, kot je bilo doslej... Ne bom odpoklical straž!«

A ponoči je prostovoljec Bruno Robek umrl; zadela ga je sovražnikova krogla, ko je bil v jarku na straži. (V. Burken.)

„Konjički škreblijo...“

Mišna je jesen v vniških goricah. Vse žarko sonce se smeje in boža vinske gorice. Trta, oprta ob kolje, drži polna narodja mikavnega grozdja, zlatorumenega, zlatordečega, črnega — kakor da se je okrasila z žlahtnim kamenjem.

Poredno vabijo sočne jagode, češ etopi no semkaj, poskusi, obéri... Klompotci govoré in pojo: »Klompa, klompa, klompa...«

Potrpljenje, potrpljenje, potrpljenje... se zdi, da je v tistih klompotčevih »klompa, klompa«. Potrpljenje! Saj baš zdaj, v tem zadnjem trenutku jesenskega sonca, se dogaja skrivnostni del tistega tihega nastajanja, ki ustvarja jagode še dragocenejše, še mikavnejše...

Srečno so se gorice izmotale iz pomladanskega mraza, iz nevarnosti poletnih neviht s točo, iz poletne suše... Že v septembru visi in trta grozdje, polneč svoje osrčje in se srečno izmotala raznim sovražnikom. Osem, deset dni samo, v tem sončnem mesecu, dobiva grozdni sok svojo pravo vsebino. Okus njegov je močan in odličen, tako zvani »svetec vina se pojavlja zdaj v grozdju.

V tistih toplih oktobrskih dnevih, ki naj jih opeva pesnik s svojo poezijo, nežno in sladko, ali naj jih preiskuje kemik na svoj način kemika — nastaja v grozdju tista »nov, ki daje vinu potem njegovo pravo ime. Kisloba beži, ker je sladkor, ki se ustoličuje, močnejši. Osebnost vina je vsemogoča. Dobra letina teče iz prešec — govori viničar, govori vinogradnik.

Tudi mnogo bojazni je skrito v tej radosti. Tam hodi izkušnjava in vabi: »Poberi grozdje! Nikar ne čakaj! Kdo ve, kaj bo!«

Klompotci pa s svojim »klompa, klompac, svare: »Prezgodaj brati pomeni posegati z nasiljem v skrivnost tistega nastajanja sladkosti, ki rodi v grozdju aromo-cvet vina in ki mu daje pravo ime.«

V teh izkušnjavah je vsakoletna sreča in nesreča za vino in za vinogradnika. Kaj pa bo, če nastopi nenadoma mrz, jesenski mrz? Kaj bo, če plane nepričakovano jesenska nevihta, slabo vreme kljub oktobru in pobije toča? Zdaj ko ni zadušil cvetja dež, ko ni začetkov ubila suša, ko poletne nevihte niso pobile trte? Ali bi ne bilo baš zaradi čakanja, zaradi brepenenja po še boljšem — v pol uri uničeno vse, kar je bodrilo vse leto?

»Potrpljenje, potrpljenje, potrpljenje!« bodri klompotee s svojim »klompa, klompac. Ne bodi malodušen! Vse se lahko zgodi, res je, če je taka božja volja. Vendar se ne daj zapeljati izkušnjavi — ne bore prezgodaj, da ne bo v kleti mošta, ki bi ga potem moral sveti Martin krstiti za slabo vino.«

»Čakaj, človek, čakaj, kakor zna čakati jesen! Čudovito — le pogled, kako se oko pase po jesenski pokrajini. Vse drugačni občutki so porajajo v srcu kakor tiste dni, ko gledaš te pokrajine spomladi. Res je, dnevi v oktobru so približno enaki dnevom marea ali aprila. Hladna vlaga se je dotika, sveži okus te poljublja na ustnice, gričevje se ti približuje kakor pomladi in je vse modro, kakor pomladi. Vendar te sili pomladi nekaj, da stopaš odločneje, bolj podjetno, z večjo energijo, zdi se ti, da se svet širi in razgrinja. Danes, zdaj v jeseni, pa občutiš vse nekoliko nežno, božajoče, mirno, zadovoljno, sanjajoče. Pomladi praznuje tvojo oko prvi po zdrav bratju, prihajajočemu zelenju in cvetju, danes, v jeseni pa praznuje »pomine. Takrat se je sicer reklo, kakor se reče danes: »Kako lep dan je!« Ali takrat je bilo v glasu nekako stremljenje, odločnost zavzeti nekaj, narediti nekaj, danes pa je zvok nežen, zadovoljen, ki je kakor

bi govoril: »Postoj! Postoj in uživaj! Zakaj, za teboj prihaja zimska noč, mrzaz Vseh svetnikov je na potu!«

Vse tam, kjer je ljutomerski Jeruzalemčan, Ormožanec, kjer so raznovrstna imena vin Slovenskih gor, kjer je Haložan — vse tam doni glas pesmi in glas klompotev. Viničar, skrben, neumoren stražar in ustvarjalec teh dobrin, zdelan sicer, trpeč, vključ vsemu nekako ponosno gleda v svet, in če treba zavriška. In skrita želja se rodi v srcu njegovem, ki se je ne zaveda, ali jo čuti: Oj, če bi gošpodar teh gor, ki jih

»Klompa, klompa...«

on, viničar, obdeluje z žuljavimi rokami, v potu svojega obraza, v pomanjkanju, če bi ta gošpodar začutil to lepoto in bi mu srce reklo: Glej, nagradi viničarja za njegov trud in delo — pa bi bila pesem bërre in klompotev kakor pesem veličine človeka, in z zadostjenjem bi rekel:

»Da, dobra letina je letos!«

Sveta Terezija je pozdravila, se ogledala in rekla: »Bërre!«

In trgatev je bila v polnem razmahu. Grmeli so možnarji in pištole so pokale. Glasile so se pesmi, igrale harmonike. Praznik-trgatev je bil vsak dan in praznik dela. Na preši pa je prešpanj škrtal in stiskal zmečkano grozdje, da je tekel mošt curkoma v kad. Ko je bil odmor in je sijala luna, so se rezale gibanice, vse sirove in mastne in pili so sladki mošt. Vmes pa je cvetela ljubezen. Ko je pa tako k polnoči, prešpanj sedel, so prešarji razkopali tropine, prešptali in zopet zložili v koš, da je prešpanj drugič stisnil in izcedil zadnjo kapljo mošta.

Kraji Slovenskih gor, Ljutomerskih, Ormoških, Haloških in drugih — kdo bi vse našteval —, so še vedno v božajoči radosti jesenskega sonca. (Iv. Vuk.)

Film obnavlja

velike politične in človeške žaloigre

Zaloigra enodnevnega mehiškega cesarja Maksimilijana Habsburškega, brata in tekmeča Franca Jožefa I., je ne le tragedija političnega poraza, ki ga je doživel sanjarski idealist, marveč tudi ena velikih žaloig, ki jih je kdaj doživelo žensko srce. Zalostna zgodba Maksimilijana in cesarice Charlotte je bila predmet nešteti zgodovinskih razprav in literarnih del. Zdaj se je je lotil tudi film in to tragedijo dveh ljubečih se bitij, žrtv politike, s tem populariziral vsemu svetu in vsem slojem. Slika kaže prizor ameriškega filma »Juarez«, ki obravnava boj med Maksimilijanom Habsburškim in med Mehikanecem Juarezom. Nesrečna cesarica Charlotta roti francoskega cesarja Napoleona III., ki je Maksimilijana spravil v mehiškansko dogodivščino, naj pošlje možu francosko vojsko v pomoč. Naslovno vlogo v tem filmu igra slovit Paul Muni.

Anekdote

Stare meščanske garde so se časih odlikovale s precejšnjo dobrodušnostjo. V nekem francoskem mestecu je nekoč korakala četa po glavni cesti proti rotovžu. Nekoliko metrov pred četo je strumno korakal častnik.

Mahoma je četa zadaj za njim zavila na levo, a častnik je dalje moško korakal in ni nič opazil, da je sam. Ko je zaklical: »Deeno stopi!«, je sam zavil na rotovski trg.

Tu pa je dobil svojo četo, ki se je že razkropila in bila židane volje.

»Sapramiš, odkod ste se pa vzeli,« je ves osepel vzkliknil častnik.

»Tamle po čevljarski ulici smo jo mahnili, po bližnjici!«

Neki jako učeni profesor se je nekega lepega dne pripeljal s svojo soprogo v mesto A., ondi je prestopil in se peljal dalje v B., vendar je iz pozabljenosti pustil svoj kovčeg v A. Profesorjeva goepa je izstopila v C. in je telefonirala v A., naj pošljejo kovčeg v B. Ko je to naročila in je hotela spet stopiti v vlak, je bil vlak pravkar odhul. Profesor sam se je peljal v D. in je ondi izstopil, da bi počakal svojo ženo, ki jo je pričakoval s prihodnjim vlakom. Toda — v vagonu je pozabil plašč in škatlo za klobuke. Sopotniki so te stvari oddali na kolodvoru v B., ker so vedeli, da bo profesor ondi bival.

Sklep: Torej sta bila plašč in škatla za klobuke v B., profesor v D., njegova žena v C. in kovčeg v A.

Zvon Svetega Sebastijana

Brula Jakob iz Strmca se je pri tridesetih letih vrnil iz Amerike k svoji družini. Prišel je rahlo ekličen, osivel in nagubanega obraza, a prinesel je dovolj denarja in ne bo mu treba več iz domačega kraja.

»Moj sin, moj Lojze! Objel je zastavnega fanta, in rame so se mu tresle. Potem so se njegove stare oči zagledale v sinov zagoreli in lepi obraz, in na usta je posijal žarek začudenega nasmeha.

»E, ti moj fant, čvrstejši si, kot sem si mislil!« Bilo je prvo srečanje med očetom in sinom. Na njive in po rebri je sijalo popoldansko sonce. Zrak je bil po nedavnem dežju sočen in omamljiv; tudi kosenice so bile v najlepšem cvetju. Kosa se to leto še ni oglasila.

»Zvoni, zvoni, pri svetem Vidu!« je vzkliknil Amerikanec in se ustavil. Pritrkavanje mu je donelo na uho v tisoč najlepših in najdražjih glasovih. »Zvoni! Zvoni!« je šepetal, ves svetel v soncu, medtem ko se mu je z mehkiimi, redkimi lasmi igral junijski vetrič.

Spomini na daljno mladost so mu zvonili ves pot do Strmca. A tam je zaman iskal svojo rodno hišo. Med košatim drevjem se je smehljala nova, rdeča, še neometana, z velikimi okni, s svetlimi

eta lepo oblečena, gladkega obraza, a govorila sta le nemško. Otrokom iz močvega sorodstva sta prinesla bombonov in drobiža, občudujoče oči so jo božale in spremljale vsake njuno kretanje. V marškatem srcu se je porodil vzdih.

»Povsod se da bolje živeti kakor tu doma!« Odšla sta, in veliko vprašanje je, ali se še vrne, vsaj mimogrede. Mnogo pa se jih je izselilo, o katerih nihče ne ve, ali se jim po svetu godi dobro ali slabo. Morebiti se bodo lepega dne bogati vrnili, obiskali sorodnike, se postavili z darovi in potem ostali doma, tako da bodo ljudje govorili:

»Glejte ga, ni manj prinesel ko Brula iz Strmca!«

V času košnje in žetve je strmski bogatalec posedal doma in gledal na ravnilo, po kateri se je vila bela cesta iz stelnikov in izginjala za reber. Pred njim so vstajale podobe iz mladih let. Stisnil je oči in mežikal z nekoliko sklonjeno glavo. Glej, ali ni tamle med brezami svetli zvonik Sv. Sebastijana? Seveda, samo zvonik moli iznad brez!

»Tja sem se otel pred nevihto in strelo, ko sem premožnemu kmetu pascel živino, bilo mi je deset let. Eh, koliko strahu sem užil tedaj v tisti samotni, v tisti hudi uri! Živina se je stiskala k cerkvi in preplašeno mukala. O ti moj Bog!« O, daljna, jasna mladost!

Res — na sredi pata med podnožjem Rodin in Faro se na visoki ravnici med brezami, stelo in hrastlajem skriva cerkev sv. Sebastijana. Nekdaj je bilo tam, kakor pripovedujejo, celo farno pokopališče. Stari oči mi je pravil, da je nekdo kot deček spremljal očeta v zidanico. Od sv. Sebastijana sta slišala skrivnostno, presunljivo tuljenje. »Janezek!« mu je rekel oče, »to so pa volkovi. Ampak nič se ne boj —« Da, pred sto in še več leti, v času strašne kolere, so bili volkovi od zlomka drzni in nevarni.

Okrog in okrog cerkvice so stelniki, kjer se poleti pase živina in kjer se pastirji zibljejo na vitkih brezah, dokler po veselim živčavi ne gredo zaokrbnjeno iskat to ali ono izgubljeno živino.

»Gospod župnik, dober dan!«

Župnik je odložil naočnike in pero, nato je vstal in obraz se mu je zjasnil.

»Bog vas sprimi, Brula!«

Sedela sta in se pomenkovala, potem pa je Amerikanec epregovoril:

»Gospod župnik, sveti Sebastijan se mi smili, ker mu je tako pusto v tisti tišini. Glejte, pet in dvajset let je minilo, kar so mu v vojski vzeli zvon. Jaz bi mu kupil novega, samo ne vem, koliko stane taka reč.«

»Bog vam plačaj, Brula!« je vzkliknil župnik. »Napravili boste nekaj dobrega, nekaj, za kar se jaz že mnogo let trudim. A naša fara je siromasna in še iz najpotrebnejših popravil nikamor ne pridemo. Koliko bi zvon stal, hm — vprašanje je, ali bo velik ali majhen —«

»Tako mislim,« se je smehljaj Brula, »da ne sme biti večji, kakor pa so line v zvoniku, sicer ga ne bo moči obesiti.«

Nekje nedelje je bilo v cerkvi oznanjano:

»Prihodno nedeljo bo ob priliki žegnjenja pri Svetem Sebastijanu blagoslovljen novi zvon, ki ga je kupil Jakob Brula iz Strmca št. 4. Ker s tem v župni cerkvi sveta maša odnare, se verniki naprošajo, da se udeležijo slovesnosti in službe božje pri Svetem Sebastijanu.«

Rosa se je svetlikala v nedeljskem soncu — kapljala z brez in s stela med raso, ki je že delala in sladko dišala po stelnikih. Pri Svetem Sebastijanu so se zbirali ljudje, prihajali so po različnih stezah in potih, pa tudi kar naprek. Gruče so se večale, zagoreli dekliski obrazi so se v zadregi umikali fantovskim pogledom. Okoli cerkvice je bilo pravo mravljišče. Lectar Matija je odganjal otroke, ki so se brez daniarja v žepu tiščali k njegovi stojnici in se nevarno naslanjali nad dobrotami.

Izza hrastičja je bilo slišati godbo.

Aha, grešote!

Prišli so muzikantje z rumenimi glasbili in se postavili na ravnico, deset metrov pred zvonikom. Za njimi je šel zvon, ves v cvetju in travkah, tako da je bilo zvon komaj videti. Tako za vozom je stopal Brula Jakob z gloriolo zadovoljstva okoli obsejane glave, rahlo zardel in samozavesten sprito tisočerihi oči, ki so se upirale vanj.

Ko je cerkveni zbor zapel »Večerni zvone, je stopil župnik na vzhitih prostor pred zvonikom. Govorjenje je potihnilo.

»Vivos voce, je zapelano na vsakem zvonu. Žive kličem, kličem jih k skrbi za njih večno srečo in blaženost, opominjam jih, naj v svetnih

opravilih in delu ne pozabijo na smisel svojega življenja —«

Besede so plavale nad razkritimi glavami, vrhovi brez so drhteli v sapi, tu in tam je v množici zavekal otrok.

»Zapisano je tudi: mortuos plango — mrtev objokujem. Kadar sorodniki in prijatelji izročajo zemlji ljubljeno osebo, tznat se z njihovim jokom duši moj jok —«

Strmčan je zdaj zrl župniku v svetlo obličje, zdaj v zvon pred seboj, kjer je bral svoje ime.

In naposled stoji zapisano: fulgura frango — strele lomim. Čuvam vašo polja, vaše vinograde, vaše stanje pred točo in ognjem. Kadar trepeče v grozi pred uničenjem, tedaj prosijo moji glasovi večnega Stvarnika, naj prizanesa sadovom truda in znoj — Predragi v Kristusu, zvon spremlja človeka na vsaj njegovi vesel in žalostni poti od zibelke do groba —«

Iz line so spustili debele vrvi, da so jih epodnji navezali na jarmičke. Okoli zvonika so brenčali razdraženi sršeni, sem pa tja se je kateri zasukal celo nad glavo. Njihovemu dolgotrajnemu pokoku je odzvonilo — do prve velike vojne...

Stari Hrošč, ki je vodil dviganje, je stal pri zvonu, skozi naočnike učeno in samozavestno gledal po ljudih in je štel: »ena, dve, tri!« Vrvi so se napele, zvon se je dvignil in oglasila se je godba. Ljudje so se vzpenjali na prste, zvon pa se je dvigal in sijal v zamolklem lesku. Toliko in toliko ginjenih oči je spremljalo posvečeni bron.

Proti koncu službe božje je zadonelo zvonjenje, mlo in sladko se je razlegalo preko stelnikov in polj. Ah, zdaj ne bo več strah žensk, kadar bodo morale same iz Rodin k fari, zdaj se ne bodo več prikazovali divji moške v tisti hosti pri Svetem Sebastijanu in tekali za njimi... Pač pa se bodo pastirji še dalje podpisovali po zidovih čistiljive cerkvice in mladi zaljubljeni bodo risali prebodena srca in tožili nad črnimi očmi...

Po maši, ko so se ljudje začeli razhajati, so muzikantje prinesli iz cerkvice sodeček vina, ki

Podnajemnik: »Ali bi se smel kopati!«
Gospodinja: »Seveda — a prej morate krompir ven pometati in ga potem spet nazaj spraviti.«

so ga imeli varno spravljene za oltarjem, in si v hrastovi senici nabirali nove sape.

Bronasti zvon pa je vriskal in pel, ko mlad fant, da so se sršeni plašno razbesnili. Breze so šelestele, beli oblaki so hiteli po nebu, in temnomodre vinske gorice, kjer je začelo zoreti grozdje, so drhteale ob odmevih praznične zvonjenja.

»Zvoni! zvoni! Pri Svetem Sebastijanu zvoni, pritrkava, eh, moj Bog!«

Brula Jakob si je zaelanjal oči in mežikal v zvonik. Srce so mu je smehljalo, srce mu je bilo mlo in blaženo. Na njegovi desnici je stala žena, na levi sin Lojz — in še nekdo — —

»Oče, to je pa... Lamutova Mihela —«

Amerikanec se je samo smehljaj v areži in zadovoljstvu, veter mu je božal bele lase. Trideset dolgih, težkih let — bilo je vredno trpeti za ta mirni, srečni, zadovoljni smeh — ti moj ljubi Bog!

(Vinko Beličič.)

V Zagrebu pripravljajo ustanovitev Hrvatske šahovske zveze, o kateri je pričakovati z ozirom na dosedanje udeustvovanje hrvatskih šahistov v Jugoslovanski šahovski zvezi, da bo postala tako kot Slovenska šahovska zveza član jugoslovanske šahovske organizacije. Šahovska organizacija v banovini Hrvatski bi bila na ta način ravno tako povezana, kot je Dravski banovini in med obema bi bilo omogočeno še tesnejše sodelovanje kot je bilo dosedanje, posebno ker jima krajevne prilike dajejo za to najugodnejše pogoje in ker njuna jakost jamči za zelo zanimivo tekmovanje. Zagreb, kot središče hrvatskega šaha, je organizatorno ravno tako visoko kot Ljubljana, ki je središče slovenskega šaha, in ni videti nobene zapreke, da ne bi v kratkem začelo še živahnejše šahovsko sodelovanje med obema šahovskima področjema.

Veliko šahovsko olimpijado v Buenos Airesu so dogodki v Evropi potisnili tako v ozadje, da so poročila o njej zelo redka. Reprezentance posameznih držav so takomale najpreje v ekupinah, iz katerih so prišle najuspešnejše v končno tekmovanje. Pri skupinskih tekmovanjih so se najboljši plasirali v I. skupini: Poljska, Češka, Anglija in Brazilija, v II. skupini: Letonska, Nemčija, Chile in Francija, v III. skupini: Argentinita, Litva, Holandska in Danska in v IV. skupini: Švedska, Estonka, Palestina in Kuba. Omeniti je treba, da se je v teh predtekmah zelo uspešno borila tudi Bolgarija, ki je dosegla peto mesto v drugi skupini, kar pomeni velik napredek napram njenim prejšnjim uspehom. Rezultata v končni borbi ni mogoče predvidevati, ker je več enakovrednih tekmovalcev. To največ zato, ker ne nastopa reprezentanca USA, dosedanja večkratna zmagovalka na olimpijadah.

Iz letošnjega turnirja za prvenstvo USA prinašamo danes partijo zmagovalca Finea. Fine je na tem turnirju remiziral samo s svojim glavnim konkurentom Reshevskym, dotim je ostale partije vse dobil. Reshevsky je moral dovoliti en remis več in je tako zaostal za pol točke. K tako visokemu rezultatu jima je pripomoglo mnogo to, da več močnih igralcev USA ni nastopilo.

Fine—Horowitz

1. Sg1—f3, d7—d5 2. d2—d4, c7—c5 3. g2—g3, Sg8—f6 4. Lf1—g2, e7—e6 5. 0—0, Sb8—c6 6. c2—c4, Lf8—e7 (nastala je Tarrascheva obramba damskega gambita, v kateri pride v nadaljnjem do variante, ki daje črnemu izgleda na uspešno igro)

7. e4×d5, e6×d5 8. Sb1—c3, 0—0 9. d4×c5, d5—d4 (močnejše kot L×c5, nakar bi prišlo Lg5) 10. Sc3—a4, Lc8—f5 11. Lc1—f4 (to je močnejše kot Si3—h4 kot je igral Fine na turnirju v Hastingsu 1. 1936/37 proti dr. Vidmarju, ki je po Lf5—g4, a2—a3, Sf6—d5, Dd1—b3, Lf5—e6! prišel v prednost.) Sf6—e4 12. b2—b4, Le7—f6 (boljše bi bilo Se4—c3) 13. b4—b5, Sc6—e7 14. Lf4—e5, Lf6×e5 15. Sf3×e5, Dd8—d5 16. Se5—d3, Ta8—d8 17. Dd1—c1, Dd5—e6 18. Tf1—e1, Tf8—e8 19. Dc1—b2, Se7—d5 20. Ta1—c1 (na D×d4 bi prišlo Sd5—c3 in črni bi prišel do dobre igre.) Lf5—h3 21. Lg2—h1, De6—f5 22. c5—c6! (s tem si utvvari beli na damskem krilu močnega prostega kmeta, ki odtehta vse grožnje črnega.) b7×c6 23. b5×c6, Se4—c3 24. Sa4×c3, Sd5×c3 25. Sd3—f4, Lh3—g4 26. e2—e3! (lepa zaključna kombinacija, ki temelji na moči kmeta.) g7—g5 (na d4—d3 bi sledilo Sf4×d3, Sc3—e2+, Te1×e2, Lg4×e2, Db2×e2, Td8×d3, c6—c7 in beli bi zmaga!) 27. e3×d4! (s tem izpodbihe beli močno pozicijo črnega konja in c kmet ima prosto pot proti črni liniji.) Sc3—d1 28. Db2—d2, Te8×e1+ 29. Dd2×e1, g5×f4 30. c6—c7, Td8—c8 31. Lh1—b7, f4×g3 32. h2×g3, Lg4—f3 33. Lb7×c8, Df5×c8 (Df5—h5 ni šlo, ker izšli beli na e5 menjavo dam.) 34. De1—e7 in črni se je vdal, ker beli izšli menjavo dam a hitro zmago.

Sadje, Sadje, ki je občutljivo, razpoložli vsakebi. Pojej ga še isti dan. Peškovo sadje, ki ga hočeš ohraniti, razberi in ga razpostavi v hladno, suho klet, tako da se sadeži ne dotikajo drug drugega, in jih večkrat preglej.

Krompir mora biti tako spravljen, da prihaja zrak od spodaj. »Zato je najpripravnejši zaboj, ki ga postaviš malo od tal. Enkrat na mesec moraš krompir prebrati in gnilega odstraniti.

Začimbe imej zase, na suhem, zračnem prostoru. Sol ostane suha, če deneš vanjo nekaj zrnc riža.

Grobnice in spomenike
kamnoseko stavbna, cerkvena dela izvršuje po niskih cenah
kamnoseko kiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ-Ljubljana
telefon 49-09

Frtaučku Gustl ma beseda

Prouzaprout sem se jest dona namenu, de bom Neška mal zafrknul, ke je zaden take naumnaet skpnaklubasala, de ni blu za nekamer. Ud enga dinstmona je prpoudvala, ke ja je nafariu, de zatu nečja pulet lide umirat, ke sa usi dohtari na pučitencah. Jest sem pa zvedu iz prou verodustojenga vira, de tu ni res. Res pa je, de lde še zbolt nečja več, udkar sa zvedel, de se boja mogle ud zdej zanaprej tud na zdravila plačvat ene gvišne takse in boja zatu tud zdravila še draži, koker sa ble du znej. Kene, če eden neč zbolt, pa tud umrt na more, če se na ubije, al pa če ga ker na zakole, Tu je vender jasen, koker beli dan. Kua bo dohtarje pol uržah delala, če sa nadoužen? Tu ni lepu ud Neške. Dohtari se ja pumujaja, kulker se morja, de ldi pr žeujejn uhranja, če že za druga ne, pa saj zatu, de lohka še naprej dauke plačueja, ke če sa enkat na umnu evet, jim ni treba več dauku plačvat. No in kdu ma pol škoda drug, koker država. Če b usi lde pumri, b šle tud use države eugrunt z diplomatem vred.

Tula sem tou Nešk puvedat, de a na bo dumišvala nazadne, de je prou keja pametenga puvedala. Tu b že tud Neška sama lohka vedla, de sa dohtari dober državlani, ke jim še v sajnah na pride na misu, de b držau škoda delat. Seer je pa bulš, de šlouk z Neška nima nč ukraut. Ta mrcina ma taka gofija, de ji na pride nubeneden na kone. Sej ni nič čudenga, Koker sem silju, je blu

nen stric, al kua je že blu, Stattambor soje čase tie u Iblan. Ta ni mou druga za upraut, koker de je hodu z bobnam tie pu miest naukul. Ta peru se je ustavu pred rotužam in tulik časa bobnu, de se je precej eneh ldi nabral ukul nega, de sa ga pusušljal. Pol je pa začeu brat kašna Kundmahenga, če je pršou ker u kunkurs, ali pa kej druga taega, kar je Iblančane zanimal. Ke je bil fertik, je pa spet mal zabobnu, de sa pusušlauci vedel, de je že use puvedu, kar jim je mou za puvedat. No, in tku je šlu naprej tulik časa, de je ra useh iblanskeh vogleh puvedu ta nuvica, ke tiste čase Sluvencl še nisma mel tulik časupisue, koker jih mama dondons. Zatu sma s mogel pa na ta viža pumagat. Ni blu draž. Veste, de pol ni nč čudenga, če ma tud Neška tku doug jezok. Tu je mende že u rudbin. Sej ma usak šlouk kašna napaka, zakua b ja tud Neška na mela? Sej nč na rečom, dražde je Neška ena čist vorenk ženska, sam nen jezok ji dela prglauve. Tu pa ni za pumagat. Kakršenga je Buh šluveka ustvaru, tak pa ustane ceu žeujejne. Nešk sem jest že večkat kašna pridga naredu, pa pr ne nubena beseda, če je še tku puvedu, nč na zaleže Zatu je pa peštim zdej rajš pr gmah. Koker a bo holt pustila, tku bo pa ležala. Jest s ruke umijem.

Dons sm vam prou za prou tou puvedat, kuku eva se zadnč enkat a tistmu pulcajam, ke tam pred glauna pošta kar na sred ceste stuji, pumenila. Pulcaji sa ja usi kurajžen, ampak de b tamla pred pošta na sred ceste stavu, ke tku ukul nega autumubili in pa motociklisti švigaia, pa ni več sam kurajža. Tu je prou za prou že predznast. Jest b že tam za nuben gnar na stavu, če prou sem tud še precej kurajžen. Zakua b se šlouk u smrtina navarnast pudaju? Pa še za tku mejna plača, koker ja maja pulcaji. Če b mei že take plače, koker jeh maja nehter derehtari, ke usak dan sem ene par ur sedela pulet lepu u senc, puzim pa lepu pr peč, tku, de jih nuben autumu-

bil na more povozet, b že nč na reku. Pulcaj more pa stat kar tam na senc, če še tku prpeka, brez parazola, če gre dež, pa brez marele. Puzim more pa tud na cest zmrzat. Puvrh tega je pa še zmeri u smrtin navarnast. Tu nekoker ni prou. Pu pravie vam puvem, de se m pulcaji smilja.

Puglejte! Tam pred flečkajnarska cerkuja sa pulcaje naredel saj kamnita ugraja, de se mu saj ni treba nč bat, de b ga kašen autumubil ukul prnesu. Če b temu pulcaje pustavel ke u sreda tistga krancelna še kašna zofa, de b se lohka najna usedu, keder b blu truden, če b blu glih zaspan, b se pa lohka najna ulegu. Še bi b mu pa uetregel, če b k zof pustavel tud kašna miza, de b lohka najna pustavu kašna flaša in pa skleda, de b se lohka tud mal pukprežou, keder b blu treba, pa b mu na blu prou nubene sile. Vem, de b pol še z večem veselam upraulu saju naporna služba, koker ja pa zdej. Koker sem vidu večkat pu velikih mesteh na križiščeh še clu mejhne paviljončke pustaulene nalaš za pulcaje, de im ni treba kar pud milem neham soje službe upraulat. Pr nas pa mende ta viši gospoda nima nubenga sreca za srumake.

Noja, pa temu pulcaje, ke stuji pred flečkajnarska cerkuja, se saj ni treba bat za žeujejne, ke je a tistem kuglam in pa še z drašam zavaran. Ampak tist, ke stuji pred glauna pošta, pol tist, ke stuji pred rotužam in pa tist, ke stuji pred Figabirtam, sa reveži. Men se kar u srce smilja, keder jih videm, kuku stujeja ub usakem uremen tam na sred ceste in mahaja z rukam ukul sebe, koker sma mi soje čase mahal, keder sma se u Malom grabne kupal in brencelne in pa kumarje pudil ud sebe, de nas nisa upikal. Veste, tu pa ni špas. Tam gre pulcajem za žeujejne.

Puglejte! Zadenč enkat, ke je glih dež tku lju, koker iz skafa, sem mou jest služen en prou važen uprauk gor na Dumisk cest. Ke ja prmaham z marela ke du glaune pošte, za zagledam pulcaja tam na sred ceste. Ldi glih ni blu dost tam ukul. Ampak autumubili sa pa tku diujal tam ukul nega, de sem se kar tresu ud strahu, de b ga kašen na puvozu. Kar hiter sem skoču h nemu in ga uprašu, za kua stuji ale na

sred ceste, ke gre tku dež in pa še u smrtin navarnast je, ke autumubili tku diujaja, koker de b se jim res kam medil. »Rajš stopte kela u veža, de bote na suhem in pa varem pred autumubilem,« sem mu nasvetlva.

»Sej mam regenmontel,« m je udguvuru. »Autumubil me pa tku na sme puvozet.«

»Autumubil tku al tku na sme nubenga puvozet, pa jih le usak dan ene par puvoza,« sem mu jest hiter use pujasmu. »Kar ubugite me, pa hiter stopte kam pud streha.« — Ke je pulcaj tu slišu, me je ta peru prou debel pugledu, pol m je pa teb nč men nč hrbet ubrau.

»Če ste tku trmast, pa budite. Jest sem vas puvavru. Zdej pa nardite, koker čte. Če vas bo kdu puvozu, a sami seb pripište. Jest na bom uržah, če se vam ros kej zgudi.« sem mu še reku, pol sem pa tud jest šou pu sojejh upravkeh. Ke sem upravu, kar sem mou za upraut in sem pršou spet nazaj pred pošta, pa že ni blu teč tistga pulcaja tam. Ciet en drug je stavu tam in z rukam ukul mahu, koker pred un Jez b na reku čez tu dvakat, de je pršou ub žeujejne, ke ni mene ubugu. Zdej sa pa druga sem pustavel, de na boja autumubili kar ke u en dan tie ukul diujal. Sevede, eden more tam stat, de autumubilem pukaže, kam se morja ubrnt, če čja naprej pridet. Za take, ke hodja k nogam, sa naštimal na ceste take sreberne knofe pu tieh, de lde veja kot morja hodet, če čja srečen pridet čez cesta. Autumubilem pa tku pulcaj pukaže, za tu na nucaja tisteh knofu. Jest sem šou enkat čez cesta tku, koker sem soje čase hodu, pa me je prec pulcaj zapisu, ket kašenga hudadela. Kul se mogu pol štrafenge plačat, sem pa že puzabu. Tu je bla še moja arefa, de sem mou glih zadost družba pr seb. Če b na mogu štrafenge plačat, b me pa a ta zelenen Henrikam pelat dol u nekajna šenpetriska kusarna, de b me tam naučel, kuku se more hodet čez iblanske ceste. Sej jim nič na zamerem, ke tud na cestah more bit vorenga. Sam tiste gusi, ke jih prženeja Hruvati u Iblana, maja pravica hodet, koder se jim lušta.

F. G.

MLADI SLOVENE

Najdaljša zgodba na svetu

Turški sultan Mustafa Gazi je zelo rad poslušal zgodbe.

»Na svetu ni lepših stvari, kot so zgodbe,« je večkrat rekel svojim prijateljem.

Nekoga dne mu je vezir rekel: »Moj dobronik in gospodar! Obljubi tisoč cekinov onemu, ki ti bo znal povedati zgodbo brez konca in kraja.«

»Takšne zgodbe na svetu sploh ni,« ga je zavrnil sultan.

»Nič ne vemo,« je rekel vezir. »Na svetu je vse polno nemogočih stvari, torej je lahko tudi zgodba brez konca in kraja.«

In je sultan res obljubil tisoč cekinov onemu, ki bi znal povedati zgodbo brez konca in kraja. Čez tri dni se je oglašil pri njem Hadži Bimba, človek, ki je imel kakor jastreb zakriviljen nos in kakor galeb bistro oči.

»Torej ti mi hočeš povedati zgodbo brez konca in kraja?« ga je vprašal sultan.

»Tako je,« je priklimal Hadži Bimba.

»Le glej, da to v resnici storiš, sicer dobiš namesto tisoč cekinov — tisoč udarcev po podplatih!« mu je zagrozil sultan.

»Zadovoljen sem,« je odgovoril Hadži Bimba in se spet globoko priklonil.

»Začni!« mu je velel sultan.

»V neki deželi je živel kralj,« je začel pripovedovati Hadži Bimba, »ki je imel toliko polja posejanega s pšenico, da je napolnil s njo mernik, deset kilometrov dolg, prav toliko širok in pet kilometrov visok.

Ta mernik je bil zgoraj pokrit z ogromnim pokrovom, v katerem ni bilo nobene odprtine razen majhne luknje, v katero človek niti pesti ne bi mogel vtakniti.

Nekoč je k temu merniku priletela gosta truma vrabcev. Toliko jih je bilo, da je sonce zatemnilo na nebu. Pokrili so ves mernik in...

»Že vidim,« ga je prekinil sultan, »da bo tudi ta zgodba končala tako, kakor vse zgodbe.«

»Potrpi, visoki moj pokrovitelj in gospodar, in poslušaj dalje! — Ni trajalo dolgo in vrabci so staknili ono luknjo v merniku in prvi vrabec je smuknil vanjo, vzel pšenično zrno iz mernika, zlezel spet na prosto in odletel. Za njim je smuknil v luknjo drugi vrabec, vzel pšenično zrno, zlezel na prosto in odletel. Potem je smuknil v luknjo tretji vrabec, vzel pšenično zrno in odletel...«

»Dovolj, dovolj,« ga je spet prekinil sultan.

»Saj si lahko brez tvojega pripovedovanja mislim, kako so požrešni vrabci drug za drugim lezli v mernik in vzele vsak po eno pšenično zrno...«

Hadži Bimba je vzkliznil:

»Že res, modri sultan, ampak dokler ne povem, kako je vsak vrabec zlezel v mernik, vzel iz njega zrno in odletel z njim na polje, ne morem zgodbe nadaljevati.«

In je nadaljeval:

»Za tretjim vrabcem je smuknil skozi luknjo četrti vrabec pod mernik, vzel pšenično zrno in odletel...«

Tako je pripovedoval Hadži Bimba in prekinil svoje pripovedovanje samo takrat, kadar so ga poklicali k jedi.

Minili so dnevi, tedni in meseci — a Hadži Bimba je še zmerom pripovedoval.

Veliki vezir, ki je moral to zgodbo s sultanom vred poslušati, je čez leto dni zblaznel, Hadži Bimba pa je še zmerom govoril, govoril...

Čez dve leti ga je vprašal sultan:

»Povej, ali je še mnogo teh vrabcev?«

»Še nekaj milijonov jih je, ki čakajo pred mernikom, da pridejo na vrsto,« mu je pojasnil Hadži Bimba.

»In koliko je še pšeničnih zrn v merniku?« je spet vprašal sultan.

»Sedemnajst milijard, trinajst milijonov in sedem sto tisoč,« je odgovoril Hadži Bimba.

Ko je sultan to slišal, je rekel:

»Tu imaš tisoč cekinov. Prekini svojo zgodbo brez konca in kraja in se poberi, odkoder si prišel!«

Kotiček za izseljeniško mladino

Pismo mlade Slovenke iz Amerike

Dragi striček!

Znana Ti Vikica Hočevar iz daljne Amerike se spet oglašja in Ti pošilja nekaj počitniškega drobiža.

Počitnice so za vsakega človeka nekaj prijetnega, veselega, posebno pa še za šolsko mladino, ki prav v tem času priredi največ izletov in »piknikov«. Tudi mi, šolarji iz Newburga, nismo ob letošnjih počitnicah delali izjeme.

Dne 11. julija je clevelandška šolska mladina, 300 po številu, poletela v Pittsburgh, kjer je tudi mnogo Slovencev. Tam smo imeli v dvorani, v katero gre do 300 oseb, dobro obiskan koncert. Udeležili se ga niso samo ondodni Slovenci, ampak tudi zastopniki drugih narodnosti. Vsi so si bili edini v mislih, da je slovenska pesem res nekaj lepega.

Istega dne je bila v Clevelandu v fari Svetega Lovrenca slovesna procesija sv. Rešnjega Telesa, ki ni prav nič zaostajala za procesijami v starem kraju. Tudi pri Sv. Lovrencu so bile ceste pometene, hiše pa okrašene s cveticami, slovenskimi tribarčnicami in ameriškinimi zastavami.

Dne 25. junija je bil naš farni izlet. Ali je bilo zabavno in veselo! Takih izletov v starem kraju ne poznate. Čisti dobček prireditve je bil namenjen za novo cerkev sv. Lovrenca, ki bi jo letos raji dozdolali.

V začetku julija smo imeli obisk iz starega kraja. Obiskala sta nas dva visoka gosta: preč. g. Demšar, špiritual v uršulinskem samostanu v Skofji Loki, in preč. g. Oven, benediktin v St. Vidu pri Stični. V našem prosvetnem domu smo oba slovesno sprejeli, nakaar sta nam povedala mnogo lepega o slovenski domovini in nje-

nih prebivalcih. Prav ta večer se je mudil med nami tudi preč. g. Bernard Ambrožič iz Chicaga, ki je odhajal na kongres Kristusa Kralja v Ljubljano. Tudi on nam je povedal marsikaj zanimivega in poučnega.

V duhu smo bili tudi mi na kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani. Ker se ga nismo mogli osebno udeležiti, smo pa molili in prosili ljubega Boga, da bi ga blagoslovil in mu dal mnogo uspeha.

Počitnice po bliskavo beže in bodo kmalu minile. Nastopil bo spet čas šole in resnega učenja. Kako si pa Ti, dragi striček, prebil počitnice? Lepe pozdrave Ti pošilja

Vikica Hočevar.

Draga Vikica!

Na tvoje pismo sem se razveselil tvojega novega pisma in ga z zanimanjem prebral. Moja najiskrenejša želja je, da bi nam večkrat poslala kaj takega »drobiža« in da bi se pričelo živahno dopisovanje med mojimi mladimi prijatelji v tujini in mladimi prijatelji v domovini. Tako bi se široka gladina morja, ki nas loči, vsaj za spoznanje zožila in bliže bi bili domovini vsi, ki vam spomin nanjo še ni v srcu obledel. Daj, oglaš se kaj kmalu spet!

Vprašujem te, kako sem preživel letošnje počitnice. Preživel sem jih v najlepšem kotičku slovenske zemlje — v kraljestvu Triglava. Napil sem se lepote našega planinskega sveta do mile volje. Ali Te je po tih kdaj zanesla tja? Majhen je slovenski narod, a odporen in žilav, kakor so odporne in žilave gore njegove. Najhujši potres jih ni porušil in jih ne bo. Ali bi se sivi ovek Triglav nasmešnil, če bi ga hotel kdo razdeljati z bombami in granatami! Bomba, ki bi priletela nanj, bi bila kakor mušica, ki se zakadi orjaškemu slonu v hrbet...

Irko Kunčič:

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

Pastirček Gregec in zmaj

(Pripovedka za mlajše)

(Nadaljevanje)

Na planinske pašnike se je spustil čudno lep večer. Tiho, po prstih so se iz molčevalnih grap in samotnih gošč plazile prve sence in rasle v šir in dalj. Prav do roba zlato obobljenih vrhov so se plazile in jih ovile v svoj temni plašč. In še više, prav pod božje nebo so se na nevidnih perotih vzpele in ga s pajčevinastimi niti vsega prepredle. In glej! — Že se je v gosto pajčevino ujela prva drobna zvezda in vztrepetala v tesnobi sluti. Njej se je pridružila druga, tretja — kmalu je v modrikasti pajčevini, razpeti od vzroda do zahoda, kar mrgolelo mežikajočih božjih lučk.

Ovčar Ródar in Gregec sta sedela na klopi pred bajto. Ovčar je zadovoljno žulil svojo pipico med zobmi in pihal goste oblake dima predse. Z očmi pa je vasoval globoko spodaj v dolini, kjer je ležala Mojrstrana kot drobno dete v zibelki. Temna gora Možaklja se je kot mati sklanjala nad njo in ji z mehikimi glasovi svojih bukev in smrek pela staro, prastaro uspavanko...

Ovčarju se je nekaj zablisnilo v spomin. Malo je pomislil, malo pomolčal, si odklal dogorevaljoč pepel iz pipe, si natlačil vanjo novega tobaka, potlej pa je kot čarodej začel vleči iz sebe zlato pravljico niti:

»Tiste čase, ko je bila dolina še čez in čez poraščena z divjimi gozdovi, se je klatilo po njej toliko prečudnih duhov, prikazni in pošasti, da vsem niti imena ne vem. Nekaj pa sem si jih le zapomnil in ti jih naštejem, da boš tudi ti na stara leta kaj vedel in znal. — Najprej so si ta kraj izbrali za svoje bivališče velikani. To so ti bili robavsi! Kar tako, za šalo in kratek čas, so valili velikanske skale sem in tja in prestavljali gore po mili volji. Tako so tudi Triglav prevallili tja, kjer stoji še zdaj. Ko so si dom udobno uredili, so povabili v goste svoje bližnje in daljne sorodnike: bele žene, žarkžene, zelene škrate, škompnike, vešče, kvátrnice, pehta-babe, divje možé, brezglávnike, kragúlježe, čáteže, bádnice, kače velikanke, zmaje in še cel trop drugih prikazni in strahov: móre, goréče kozle, divjo jago, goréče svinje, zaklete mačke, bele konje — kdo bi si mogel obdržati v spominu vso to grozno peklenko in nepeklenko družino! Rajali so in prepevali tri dni in noči, potlej pa so si poiskali vsak svoje ležišče sredi globokih jam in samotnih gošč. Ob zori četrtega dne so velikani začeli klicati svoje goste iz najslajšega spanja: »Vstánite, vstanite, domov odhitite!« Pa so jih klicali in gonili zaman. Gorečim pošastim, prikaznim in duhovom so se naši kraji tako priljubili, da so sklenili kar tukaj ostati. Velikani so si od jeze pulili lase, pa ni nič pomagalo. Njihovi sorodniki so bili pač takšni, kot so vsi sorodniki tega grešnega sveta: če jim pomoliš prst, ti zgrabijo celo rokó! Nekaj časa so velikani, prvi prebivalci teh

Golovo Te zanima, kateri mladi prijatelji in prijateljice v domovini so si zaželeli Tvojo sliko. Pošrežem Ti z njihovimi imeni:

Olga Kuretova, Zagorje ob Savi 77;
Boža Kristof, Ljubljana, Sv. Petra nasip 59;
Marijan Znidaršič, Ljubljana, Ipavčeva ulica 6;

Vinko Mirt, Ljubljana;
Ljubica Kuster, dijakinja IV. razr. gimn. v Mariboru, Vojakiška ulica 1.

Lepe pozdrave vsem našim rojakom v ondotnem kraju, najlepše pa Tebi, pošilja —

Kotiček striček.

Vprašanja in odgovori

Boža Kristof, Ljubljana. — Pišeš mi: »Prosim Te, če Ti je mogoče dobiti naslov od Vikice Hočevare, moje ameriške prijateljice. Zelo rada bi ji kaj lepega pisala in se z njo natančneje seznanila.« — Prav rad Ti ustrežem. Naslov Vikice Hočevare se glasi: Vikica Hočevar, 3541, East 81 Street, Cleveland, Ohio.

Ljubica Kuster, dijakinja II. razr. gimn., Maribor. — Ti bi pa za naslov Vikice Hočevare rada izvedela predvsem zato, ker si vneta zbirateljica znamk. Natančen naslov Vikice Hočevare sem napisal deklici nad Teboj. Prepričaj si ga, ali pa izreži in skrbno shrani! Upam, da bo vrla ameriška Slovenka imela razumevanje za Tvojo ljubezen do zbiranja znamk in Ti bo prav pogosto pisala.

Vinko Mirt, Ljubljana. — Tudi Ti si zaprosil za sliko Vikice Hočevare in svojo prošnjo takole utemeljil: »Posebno me še zanima, ker sem ji že večkrat pisal. Seveda mi je tudi ona odgovorila, prav tako pa tudi »Črčičke« in »Kanačičke«, katerim sem tudi pisal. Zadnjič sem pisal pred dvema mesecema, pa nisem prejel nobenega odgovora in ga najbrž tudi ne bom zaradi dogodkov v Evropi.« — Zakaj na svoje zadnje pismo nisi dobil nobenega odgovora, Ti bo nemara vedela pojasniti Vikica Hočevareva, katere sliko bo gđ. učiteljica J. S. pustila zale na določenem kraju. Pozdravljen!

Kotiček striček.

MLADA NJIVA

Jesenska

Vzdrhtle breze so v jesenskem vetru, v neznanu boli bori so zatrepetali. Joj, kakor da bi nesli v grob mrliča, zvonovi žalostno so zajekali...

Zacvetel je podlessek sredi trate, ciklame nežne so svoj cvet odprle. Poletne rože so se posušile, še pesmice veselo so umrle.

Skrivnostno, tiho gre jesen v deželo; v prečudno žalost duše bo stopila, povsod, povsod — še v srce moje bo bele krizanteme zasadila.

Prvi dar

»Marija! Glej, otrok nedolžni se tebi priporoča, srce ljubezni polno zaupno ti izroča.

Naj zmerom zate bije, kot lučka naj ti sveti, da smel v nebeski sreči oči bom vate upret!

Kot marmor belo lice Marija je sklonila, na blede čelo deklici je roke položila:

O, bodi zmerom zvezdica kot zdaj — vsa svetla, zala, da nad teboj nikoli se ne bom, ne bom jokala!

Olga Kuretova, Zagorje.

krajev, divje tuleč in grozeč lomastili okrog in stikali po vseh kotičkih svojega triglavskega kraljestva, da bi vsiljivce polovili in jih čez goré napodili. Nazadnje pa so sprevideli, da njihovo iskanje ni vredno nujé, in so se vdali v božjo voljo. — Tako, vidiš, fant, so prišli v naše kraje vsi ti dobri in hudobni duhovi. Od začetka so se kar dobro razumeli med seboj. Pa se je zgodilo, kakor se navadno zgodi med vsemi sorodniki: najprej se imajo tako radi, da bi najraje drug drugega kar živega požrli, potlej pa se začnejo sovražiti, da bi drug drugega v žlici vode vtopili. Tudi pošasti in prikazni so se začele prčkati med seboj za golo senco in za prazen nič. Zeleni škratje so hodili v škodo belim ženam; torkababe, pehta-babe in kvátrnice so si skočile v lase, kjerkoli so se srečale; kragúlježi so preganjali vešče in škompnike, vešče in škompniki pa so začeli strašiti ljudi in jih strašijo še dandanašnji dan.

Gregec je ves zavzet poslušal. Komaj si je upal dihati, tako se je bal, da ne bi kakšne besede preslišal. Strmel je v dolino — in kar na lepem se mu je zazdelo, da je vsa oživila. Izpod vrnjožja strmihi pečin iz osrčja temnih gozdov so se začele plaziti prikazni, ki jim ni vedel ne imena ne pomena. Samo nekatere izmed njih so se mu zdele za čuda znane. Spoznal jih je po opisu vsevednega strica Ródarja. Strnili so se v dolgo, brezkončno procesijo in se začeli počasi, grozeče pomikati najprej po mojrstranski, potlej pa po dovški globeli navzgor. Že so bili na poti pod rebrijo nad vasjo, že so prvi dosegli vrh Granšice — tedaj pa je v Gregčev grozo zadonel robati glas starega ovčarja:

»Zdaj pa spat! Zjutraj boš odgnal ovce pod peč!«

Kakor da bi se bil zbudil iz strašnih sanj, mu je bilo. Pošasti in prikazni so izginile... Samo dobrodušni obraz strica Ródarja je v soju mesečine, ki se je razlila čez planinski svet, žarel pred njim. Ob njem se je čutil varnega. Ves pomirjen je odskočil v koč, legel v pograd in kaj kmalu pokojno zadrimal.

(Dalje prih. nedeljo.)

M. K.: Nedeljski lovec

Lovec hraber, lovec vnet je naš dedek Krivogled; ko nedeljsko jutro dahno čez goró — na lov jo mahne.

Hodi, hodi sem in tja, z ramo puška mu bingljá. Joj, gorje vam, zajci, ptici, če vas cev morilna piči!

Tam pod senčnato drevo zlekne se na štor lepó. Kuža muki ga posnema: glejte ga, že sladko drema.

V gozdu vlada blažen mir, tiho pesem poje vir. Naša dva junaka spita, v sanjah zajčke le lovita.

Zdajci pa, o groza, strah, konec je miru na mah: bum! grozečo puška počí, kužek brž na noge skoči.

»Kaj je, kaj je vendar to?« lovec čudi se močno. V sanjah, ah, je puško sprožil, orol mlad nad njim je krožil...

S prestreljenim srem — hop! pade kot pokosen snop kralj višav na tla pred deda. Ded ga ves prestrašen gleda.

Pa se kmalu znajde spet hrabri lovec Krivogled: pes je bil le nema priča — ves vesel pobere ptica.

Ali je ponosen ded: obéduje ga ves svet, ko z bogatim plenom v Zalec vrača se kot zmagovalce.

K fotografu se odpravi: »Lepo sliko mi napravi! En, dva, tri! — naš ded je srečen: že je, ah, ovekovečen...«

Slikanica za god

Tolikšen kup slikanic je Kotičkov striček spet prejel in toliko lepih je bilo vmes, da se jih kar ni mogel nagledati. Težko bi bilo reči, katere slikanice so mu bile najbolj všeč. Gospod žreb pa si s tem vprašanjem prav nič ni belil glave. Tebi nič, meni nič je odločil tako, da bodo nagradjeni naslednji:

1. Majdica Kadunc, učenka III. razr. vadnice, Ljubljana (naj pošlje natančen naslov).
2. Anka Cimerman, učenka III. razr. v Kranju, Grajska 1.
3. Miriam Debeljak, učenka IV. razr., Celje, Krekova 25.

Iz torbe Kotičkovega strička

Rokec Sitar, Marija Ljubno na Gorenjskem. — Tvoja slika in Tvoje pismo prideta na vrsto prihodnje nedelje.

ZADRUŽINO

Svet zase

Primož se je pravkar zbudil in njegove rjave oči nezaupno mežikajo vate: tuj človek? Primož razločuje dve skupini tujih ljudi: take, ki se nič ne zmenijo zanj, če na pragu zida svojo trdnjavo in jo brezbržno prestopijo in poderejo, in take, ki ga nalahno pobožajo po lasih in rečejo: »Tole je pa trdnjava, kaj, fantek?«

Primožek na mahoma spozna, da ti ne spadaš ne v to ne v ono vrsto, še nobene besede ni zaslišal od tebe, ampak je videl, kako ga motiš, ko se on onegavi in zdeha. S tem pa si se Primožku prikupil. Ti si človek, ki upoštevaš tudi tiste trenutke in jih ne napolnjuješ z besedami, ko se Primožku prav nič ne ljubi ne govoriti ne kaj storiti. Resnično, razumevanje si pokazal zanj, ki se je pravkar naspal. Zatorej te pa Primožek počasti s posebno nalogo.

Še bolj se skolačka v blazine. Še enkrat te pramotri od nog do glave in reče:

»Gugaj me!«

Ce potem pogruša voziček, bodi prepričan, da te je doletela velika čast otrokovega zaupanja.

Anica pa ima na oknu zabojček s cveticami, ki si ga mora vsakdo ogledati.

Anica bo najprej popravila nekaj cvetov, poravnala kako stebelce, a se zate ne bo nič kaj

zmenila. Ti moraš mirno stati zraven in jo gledati. Tedajci je Anica zapazila rjav, usahel list svoje pelargonije. Previdno ga s svojimi debelimi prstki odlomi, a ga ne vrže na tla. Kaj še! S kazalcem izvrta jamico v prst in porine vanjo listek. Nato položi prst na usta in zašepče: »Pst, zdaj pa že raste!«

Gorje ti ga, če praviš, da to ni mogoče! Anica te pouči: »Poglej dol na vrt in vse tisto uvelo listje, ki pada na tla — saj ti listi tudi spet zrastejo — le da malo drugače!«

Greš z Martinom na sprehod. Po cesti prihaja pes, velik, rjav pes. Martina povoha in nato zalaja.

»Nič se ne boj, Martinek,« praviš otroku, »pes ti je le rekel, dober dan!«

Martin poboža psa in gre zamišljeno dalje. Pridrva do koleca, ki eloni na vratih. Pravkar ga gospod zasede in pozvončklja. Martinek zre smehljaje za kolesom:

»Ali si slišal? Kolo mi je reklo, dober dan!«

In kako bi mogel otroku reči, da to ni res? Saj živi v svojem svetu, v svetu zase...

Iz starega - novo

Zenska, ki zna obleke prenačati, je spretna in ima dober okus. Mnogo laže je urezati kraj in blago za novo obleko, kakor pa najti primeren kraj in primerno obliko za prenačeno obleko. Pričujoča slika bo mogoče nudila primerne in uporabljive vzorce za prenačene obleke.

Prva obleka na levi je dobila nov zgornji del in hkrati še nova rokava. Če je temeljno blago vzorčasto, vzameš zraven enobarvno ali pa po barvi prikladno drugo blago. Da se vse dobro ujema, prišiješ škarniljasta žepa na krilo. Drugi vzorec je lep

ko stum iz dveh vrst blaga. Krilo je seveda tudi lahko iz istega blaga kakor jopica. Vzorec je primeren, če je treba kako jopico razširiti. Tretji vzorec je lična obleka za vsak dan. Tudi ta vzorec je pripraven za povečanje kake obleke. Kakor razvidiš s četrtega vzorca, je moči tudi plašč napraviti iz dveh vrst blaga. Tale plašč je celo jako moderen. Važno je le to, da se barve dobro skladajo. Zadnja obleka je jako mladostna. Tudi pri tej obleki more biti za podlago stara obleka. Kar je belega, je novo.

KUH A

Riž s papriko

Razseklaš čebulo, ki jo zarumeniš na 4 dkg masti. Prideneš 5 očistih, poparjenih, na rezance narezanih zelenih paprik, priliješ malo vode in dušiš 10 minut. Potem dodaš 25 dkg na rezine narezanih paradižnikov, 25 dkg riža, ščepec soli in toliko juhe (ali tople vode), da je riž komaj pokrit. Pokrito naj se duši do mehkega; nato odstraneš sira in daš na mizo (To lahko skuhaš opoldne za zvečer; zvečer nepokrito pogreješ.)

Paradižnikova juha

Za jako okusno paradižnikovo juho opraviš na olju polovico čebule, 1 korenček, majhno peteršiljevo korenino in kos zelene (vse dobro sesekljano), dokler vse ne zarumeni. Potem opereš

3/4 kg zrelih paradižnikov, jih razrežeš in dodaš v posodo in vse skupaj dušiš do mehkega. Nato vse pretlačiš skozi sito. Dalje narediš svetlo prežganje iz nekoliko olja in petih žlic moke, daš v to paradižnike in nekaj citronove lupine, 4 žbice in 6 žlic rdečega vina. Doliješ toliko vode, da juha ne bo preredka. Nato oosiš in osladiš z 2-3 žlicami sladkorja. V juho zakuhaš oprazen kruh ali malo riža ali pa nadrobljene makarone.

Koruzni storži

Storži morajo biti še jako mladi, še ne rumeni. Kuhaj jih 10 minut v slani vodi in jih nato položi v kozico, kjer je nekaj olja. Storže pražiš prav malo časa, ne dolgo, sicer postane zrnje trdo. Daj jih še jako vroče na mizo in jih potresi z nastrganim sirom.

Saditev dreves in grmov.

Biža se čas, ko bomo presajali in sadili po svojih vrtovih lesnate rastline, grme in drevesa. Zato je prav, da si že sedaj sestavimo seznam vseh rastlin, ki jih bomo naročili oziroma presadili. Čas za presajanje je pozna jesen in zgodnja pomlad.

Ce nameravamo vrt preurediti in rigolati, opravimo to delo jeseni, da se žez zimo zemlja zaradi mraza razdrobi in zmeša. Obenem pa skoplremo tudi na določenih mestih jame, ki so 1 m široke in 60 cm globoke. Preko zime jih pustimo odprte. Spomladi, ko se zemlja otaja in se z njo bati več hudega mraza, vzamemo rastline s prostora, kamor smo jih jeseni zakopali in jih posadimo na mesto.

Cvetlične grme kakor tudi sadno drevje pred presaditvijo obrežemo, tako veje kot korenine. To obrezovanje mora biti sorazmerno: čim večja je krona, temveč mora imeti korenin. V primeru pa, da ima rastlina košato krono in slabe korenine, porežemo vse debelejšje veje, da lahko korenine varkajo dovolj hrane za ostalo krono. Pri tako obrežemo predolge korenine, da bo rastlina odgnala čim več manjših korenin.

Pri presajanju odstranimo tudi vse naložljene ali kakorkoli poškodovane veje in korenine, da bi rastlina ne gnila. Rez na korenini mora biti gladka in površina čim manjša, zato opravimo to delo izključno le z nožem. Zemlja, v katero sadimo drevo, naj bo rahla, orez kamenja in popolnoma otajana. Pri sadnem grmovju in drevju izboljšamo zemljo s kompostom, črnico, hlevskim

Gospodinja mora biti varčna

Zato naj pazi, da se živila ne pokvari! Kako naj ravna s njimi?

Mleko naj bo vedno v zaprti suhi posodi. Za kuho uporabljaj zmeraj prav to posodo, ki jo prej poplakneš z mrzlo vodo, a čimer se prepreči, da se mleko ne pripali. V toplih dneh moraš mleko koj zavreti in ga dati na hladno.

Presno maslo in mast imej v pokritih, neprozornih posodah; svinjsko maslo v lončenem loncu. Sir bodi pod steklom ali v loncu. Emendolski sir daj v prtič, ki je prepojen z jesiho ali slano vodo.

Jajca daj v posebno posodo in jih večkrat obrni. Nikoli ne smejo biti blizu močno dišečih živil.

Meso razvij iz papirja, položi na porcelan ali emajl in pazi, da ne pridejo muhe. Če imaš meso za prihodnji dan, ga zavij v prtič z jesiho vodo in tako zavitega obesi na zračni prostor. Muhe se jesiha bojijo, a meso se ne nalezje jesihega okusa. Ker led ni zmeraj brez bakterij, se meso ne sme nikoli dati naravnost na led!

Narezek zavij v pergamentni papir ali ga daj med dva krožnika.

Klobase obesi v zračni in hladni prostor. Kruh in močnate izdelke. Kruh spraviš (s prerezano stranjo spodaj) v lončeno posodo, ki jo moraš večkrat z vročo vodo umiti.

Ribe uporabiš takoj, ko jih prineseš domov.

Konzervne ribice v že začetni škattli daš v porcelanasto ali stekleno posodo.

Zelenjavo moraš, če le mogoče, uporabiti še tisti dan, ko je kupljena. Če zelenjavo spraviš, jo takoj zavij v papir in daj na zračni, hladni prostor. Beluše zavij v namočen prtič. Zeljate in ohrovtove glave daš v suho klet na deske. Korenje, zelenjava za v juho itd. se obdrži v suhem pesku.

Gobe pripravi takoj, ko jih kupiš in jih koj poj. Ostanke niso užiti.

ANEKDOTA

Ko so nekaj v Amsterdamu vprizanjali »strašno-lepo« žaloigro o dveh »Oglavljenicah«, so obe glavi dali v skledo na mizo. To so storili tako, da sta ta dva igralca, ki sta čepela pod mizo, vtaknili glavo skozi preluknjano mizo v skledo.

Nekoga dne pa si je tovariš dovolil šalo, da je rob skleda potresel s poprom. Obe glavi sta vprav tedaj, ko bi moral biti prizor najbolj žalosten, začeli na vso moč kihati.

Iz žaloigre je nastala burka.

O pomivanju posode

Lonce, kjer se je pripalila kaka jed, očistiš, da daš vanj slano vodo, ki raztopi skorjo. Nikoli ne ribaj lonca koj po jedi, kar škoduje loncu in zahleva preveč napora.

Nož, ki z njim režeš čebulo, izgubi duh po njej, če ga koj daš nad plamen.

Zitca, ki je bila v jajcu, naj se koj obriba s soljo. Potem ne bo potemnela. Sol ne sme biti morska.

Pesode, kjer kuhaš zelje ali ohrovt, še dolgo nepriljetno dišijo. Tak duh odpraviš, če posode pomiješ z jesiho vodo.

Steklene posode, ki smo jih rabili za vino, pomiješ znotraj z raztopino soli, zunaj pa z jesiho vodo.

gnojem ali apnom. Zasajeno rastlino najprej dobro zahodimo, nato pa zalijemo, tako da se prst dobrobra prepoji z vodo.

Cvetličnim grmom iztrebimo in izrežemo vse stare, preperle in bolne veje in vejice, mlajše in zdrave pa prirežemo na primerno višino. Iako se grm pomladi in dobi, če smo ga pravilno prirezali, lepo obliko. Pri sadnem drevju in grmovju pa moramo paziti tudi na rodni les, da ga ne odstranimo.

Jamo zasujemo vsaj teden dni pred saditvijo, da se zemlja sesede saj se še potem zniža površina za 10-15 cm. Zato sadimo sadno in drugo drevje tako, da je korenski vrat za 10 cm nad zemljo in ga pozneje zasujemo. Korenine, ki smo jih obrezali, namočimo v gosto zmes ilovice in kravjaka ter vode. Drevo privežemo le rahlo, da se pri sesedanju ne poškoduje in ne obvisi na kolu. Sadno drevje in grmovje, ki je cepljeno na nizko podlago, mora zemlja to mesto zakriti.

Drevesni kolobar pokrijemo z gnojem, da ostane zemlja pod njim vlažna in rahla ob suši. Gnoj pa varuje tudi koreninice pred mrazom, če je bilo drevo sajeno jeseni.

Pa tudi na razdalje moramo polagati več važnosti. Na dvjak cepljeno drevje češnji, jabolk in hrušk sadimo najmanj 6 m narazen, pravilno pa je 7-8 m. Pri oddaljenosti se oziramo tudi na vrste. Nekaterim se krona mogoče razraste, druge vrste pa ostanejo manjše. Slive, češnje in pa češnje lahko sadimo bolj skupaj. Prtičeno drevje, cepljeno na dusene, sadimo na razdaljo 4-5 m. Na paradiževce in kutino cepljene vrste zahtevajo le 3-4 m prostora. Marelice zahtevajo 5, breskve pa 4-5 m oddaljenosti od drugega drevesa.

Prav tako moramo tudi sadno drevje pri sajenju obrezati. Stranske veje skrajšamo na polovico ali tretjino, vrh pa pustimo nekoliko daljši. Prtičeno drevje obrezujemo po saditvi še kakih 6-7 let visoko debelino pa le 4-5 let. Preveč in predolgo obrezovano drevje ne rodi tako kmau. Tudi prepogosto redčenje mu škoduje. Tako drevje poganja namesto potrebnih vej le vodenke in šibe; krona pa je navadno redka.

Tudi neobrezano drevje dela redke krone, veje pa so douge in se povečajo zaradi teže sadu.

»Gospod doktor, poklical sem vas, čeprav niti malo ne dam na zdravnik!«

»Nič ne de. Saj tudi osei ne verjame živino-zdravniku, pa ga le pozdravi!«

Letošnji jesenski klobuki

To jesen je toliko pokrival na izbiro, da si utegne vsaka ženska kaj pravnega izbrati. So prav majeni, čepicami podobni klobuki, a so koj zraven taki z velikanskimi krajevci. In koliko je peres za okras! Vsi ptiči so prileteli na pomoč, od noja pa do liščka. Pa kolikšna obilica trakov v vseh barvah, širinah in dolžinah! Ti krasijo velike oblike, a peresa spadajo bolj na majhne in najmanjše. Skoraj vsa pokrivala so klobučevnata, a klobučevina je različnih vrst. Poleg dolgodlakih, mehkih izdelkov, ki se svetijo kakor svila, dobiš tudi motne, in drugi so videti kakor zamet.

Po podatkih, ki so pokrivala:

I. Klobuki, ki so privihani, so še zmeraj v modi in tičijo, še bolj ko prej, zadaj na glavi. Krasi jih navadno kak trak, ki se dotika tudi čela; namesto traku more biti tudi kaka cvetlica.

II. Moderni so tudi klobuki visokega oglavja s trakovi, ki so zavezani na zatilniku v pentljo.

III. Priljubljeni so tako zvali postiljonski klobuki; okrašeni so s trakovi in peresi.

IV. Dalje je zvončast klobuk (pokrivalo mušketirjev), ki mu pada pero preko oglavja.

V. Dalje je turbansko pokrivalo, ki je bilo tudi žež poletje v modi. To prednost ima, da si ga more lastnica zmeraj sprosti pripraviti iz tančice, šifona ali iz kakega drugega primernega blaga, in ga okrasiti s cvetko ali kratkim novejim peresom. Turban je primeren za večerne, praznjne prireditve.

VI. Tudi mali bareti, ki tako lepo pristajajo visokim pričeskam, so jako moderni. Vzorec s slike je iz rjave klobučevine, na zatilniku je jermen. Oglavje sestoji iz treh fazanovih peres.

Pesem poljskega otroka...

Predvčerajšnjim oče je v vojsko odšel in Bog ve, kdaj spet se bo vrnil. Ljubezni še nikdar take ni razgrnil... nikoli poprej še tako ni ihtel.

Za roko je vsakega toplo prijel, potem nas na čelo poljubil; nazadnje še mater je bolno objel — pokazal nam vsem je, kako jo je ljubil.

Zdaj sleherni molimo k Bogu večer, da spet bi domov se povrnil... O, žalostno je, ko ne vlada več mir, ko svet se je z vojsko, s sovražnim ognjem...

Ohrakjevel-Jarenin.

Naš domači zdravnik

M. O. P.: Kaj je vzrok neprestanemu solzenju iz prs? To opažate že štiri mesece. Sprva v preteklih po nekaj dneh, zadnji čas pa neprestano? Stari ste 20 let.

Menim, da bi bila potrebna preiskava, da se ugotovi, kaj je ta izcedek. Navadno je to v zvezi z nosečnostjo. Izven nosečnosti pa opažamo to pri bolnicah, ki jim rastejo gobe (myomi), po kastraciji, pri motnjah v čišči, včasih tudi med čiščo pri vnetju jajčnikov, pri bolezenskih spremembah hrbtne mozga, včasih še celo pri pljučni jetiki. V zvezi je to s hormoni (snovmi, ki jih izločajo žleze z notranjimi sekrecijami v kri). Pri nekaterih so organi tako zelo občutljivi, da odgovarjajo na najmanjši slučaj že s takim pojavom.

A. G. B.: 30 let ste stari. Več tednov že krvavite iz zobnega dlesna. Zobovje pa je zdravo. Dlesno se vam zdi, kakor bi bilo zrahljano, in že pri najmanjšem dotiku krvavi. Zjutraj, ko se zbudite, imate vedno kri v ustih. Poskušali ste že s primerno prehrano, kalcijevimi injekcijami. Nekoliko se vam je zboljšalo. Tudi kri ste si dali preiskati. Krvna slika ni pokazala nobenih bolezenskih sprememb.

Menim, da bo to krajnje vnetje zobnega dlesna, ki ga dostikrat povzroča površna in nepravilna nega zob. Zato govorim, da je zobovje zdravo in da tudi v krvi ni bolezenskih sprememb. Taki bolniki neha po navadi takoj z nego zob, ko se pokaže kri. Poskušajo si pomagati z izpiranjem. S tem pa si prav nič ne utrdijo zobnega dlesna, ki krvavi že pri najmanjšem dotiku. Obrnite se na zobnega zdravnika, da vam očisti zobni kamen, katerega navadno najdemo pri takih nadlogah. Dal vam bo tudi potrebna navodila. Včasih se dobro obnese obsevanje. Pomagajo tudi zdravila, v katerih so vitamini.

H. N. C.: Že več let vam bolijo sklepi. Najprej so vas začeli boleti v zapestju, potem v rami, zdaj pa so vas začeli boleti tudi noge v kolenu. Že najmanjši premikanje nog vam povzroča bolečine. Kolena vam kar nekako skupaj vleče. Hoditi morate le z največjo težavo. Ko se je bolezen začela, ste imeli visoko temperaturo. Zdaj imate samo sem in tja do 37,5. Zdravili ste se z injekcijami in kopeli. Uspeha pa niste imeli pravega. Stari ste 52 let.

Kolikor morem sklepati iz vašega opisa, imate kronično vnetje sklepov, bržčas revmatičnega izvora. Verjetno, da so nastopile spremembe v kostnih delih sklepov. V teh primerih dostikrat pomaga obsevanje z rentgenovimi žarki. Priporočam vam planinska zdravilišča. Pomaga pa tudi piramidom, ki ga morate jemati v večjih količinah skozi daljšo dobo.

J. Z. J.: Pred nekaj meseci ste padli in si odrgnili kožo na licu. Odrgnina je bila približno za dinar velika in zamazana s cestno nesnago. Po zdravljenju se je, ne da bi se bila ognojila. Na mestu pa, kjer je bila odrgnina, imate zdaj temno liso, ki vas zelo moti.

Menim, da je to posledica umazanije, s katero je bila odrgnina zamazana. Koža je te snovi vpila vase in tako je postala temna lisa. Če hočete to odpraviti, se morate obrniti na kozmetičarja. Sami, menim, ne boste veliko opravili. Če ležijo snovi površno, se dajo odpraviti z odlučenjem; če pa globlje, pa z elektrokoagulacijo.

A. M. S.: Pred šestimi meseci ste si pri nerodni kretnji poškodovali roko v desni rami. Roka vas je sicer nekaj časa bolela, niste pa polagali nobene važnosti na to. Čutili ste vedno bolečine v rami. Roke ne morete prav gibati, zlasti nazaj ne. Poiščite si kirurga. Potrebna bo rentgenološka slika ramenskega sklepa. Domnevam, da ste pri

nerodni kretnji raztrgali kakšno vezl. Kri se vam je zila v sklep in okoličnega sklepa. Posledica vsega tega je ovirano gibanje in bolečina.

P. B. Z.: 40 let ste stari. Popolnoma zdravi, dobro rejski. Od zadnjega poroda pred 4 leti pa vam uhaja voda. Rodili ste lahko brez vsake pomoči. Mislite pa, da ste se le pri porodu poškodovali. Otrok je živ in zdrav. Prejšnji štirje otroci pa so umrli vsi nekaj dni po porodu.

Kaj je vzrok opisanemu pojavu, more ugotoviti le natančno preiskava. Morda je res v zvezi s porodom. Je pa še vse polno drugih vzrokov. Lahko ima nadloga vzrok v obolenju hrbtne mozga. Potrebna bi bila preiskava krvi in hrbtenične tekočine. Morda ste se kdaj okužili, pa sami ne veste za to. V to smer kažejo slabotni otroci, ki so umrli nekaj dni po porodu.

Č. I. B.: 45 let ste stari. Eno leto vam žumi po ušesih, kar vas tudi v spanju zelo moti. Včasih se vam tudi v glavi vrti. Slišite pa dobro. Čišča vam prihaja zadnjega pol leta neredno. Nervozni ste. V enem letu ste shujšali za 2 kg.

Svetujem vam, da greste k strokovnjaku za ušesa. Lahko izvira nadloga iz ušes samih. Možnosti so pa še druge. V teh letih, ko očividno nastopa pri vas mena, se rade pojavljajo motnje v delovanju živec, ki občutujejo ožile.

E. R. K.: 45 let ste stari. Do 42. leta ste bili vedno zdravi. Takrat je nastopila mena. Dve leti sem se vam približno na vsaka dva meseca pojavi glavobol, močno se potite, obide vas kakor nekak strah in bljuvate. Pri bljuvanju imate hude bolečine v zgornjem delu trebuha. Izbljujete veliko množino sluzaste, kislaste, rumenozelene tekočine. Po bljuvanju si kmalu opomorete in se dobro počutite. Jemali ste že različna zdravila, ki so vam bila v olajšanje. Trajno pa nadloge ne morete odpraviti.

Bljuvanje velike količine z žolčem pomešane tekočine opažamo pri ljudeh, ki imajo žolčno črevo. Pri ljudeh, ki imajo močno pomešano prebavila se od časa do časa prepogne žolčno črevo. Posledica tega je, da je črevo neprepuščeno. Bolnik izbljuje velike mase prej opisane tekočine. Morda je to tudi pri vas vzrok. Poskusite z odgovarjajočo prehrano. Jajte večkrat in po malem. Pri obedi ne jejte juhe, da ne preobtežite želodca. Ne pijte med in po kosilu. Lahko pa pijete pred jedjo. Vendar pa celotna množina zaužite tekočine ne sme znašati več kot po en liter dnevno.

I. M. B. p. H.: Tri in pol leta starega sina imate, pa še ne govori. Starejša brata sta popolnoma zdrava in sta oba začela govoriti o pravem času. Zdravi ste vi in žena. Zobe je dobil ob pravem času, nikoli ni bil resno bolan. Je dobro razvit, snažen in sliči dobro. Dobrodušen je in prav razumen. Sprva je dajal posamezne glasove, zdaj pa skuša izpeljati posamezne besede.

Pojav, da otroci od tega časa še ne govorijo, ni redek. Naj vas ne skrbi. Če otrok ni duševno zaostal in dobro sliši, bo spregovoril. Vadite ga pa v govorjenju.

J. S.: 25 let ste stari, krepki in zdravi. Pred enim letom so vam začeli izpadati, prej sicer tako bujni lasje. Kar čez noč ste postali plešasti. Kaj je temu vzrok, kako bi si pomagali?

O vzrokih nenadne pleše, žal, danes še ne vemo veliko. Domnevamo, da nam je iskati vzrok v motnjah pri delovanju žlez z notranjim izločenjem na eni strani, na drugi strani pa v živčevju. Ker smo o vzrokih tako malo poučeni, je tudi zdravljenje samo poskušanje. Uspehi so neznanstvi.

Davčni nasveti

Izvoz lesa v inozemstvo in davek na poslovni promet

Po vašem dopisu z dne 20. avgusta t. l. ste prodali več vagonov lesa nekemu trgovcu, ki je ta les takoj, in sicer v nepredelanim stanju, izvozil v inozemstvo. Poleg tega ste prodali nekaj vagonov lesa drugemu trgovcu, ki je ta les prodal upravi državnih železnic. Sedaj bi radi znali, ali so vaše prodaje lesa proste od plačila davka na poslovni promet. Po poklicu ste trgovec z lesom.

Odgovor. Iz vašega dopisa — žal — ni točneje razvidno, za kakšne vrste lesa da gre pri vaših prodajih. Domnevamo pa, da gre tako v prvem kot v drugem primeru vaše prodaje za take vrste lesa, ki podlegajo plačilu skupnega davka na poslovni promet. Zaradi tega veljajo za izvoz vašega lesa sledeče zakonske določbe:

a) Člen 7. odst. (5.) uredbe o skupnem davku na poslovni promet, in pa

b) § 12. t. 2. in 3. zakona o skupnem davku na poslovni promet.

Zakon ad a) določa, da izvoz blaga v inozemstvo ne velja za promet, zavezan prometnemu davku, in to ne glede na okolnost, ali je bilo blago izvoženo v inozemstvo v predelanim ali nepredelanim, v izpremenjenem ali neizpremenjenem stanju.

Zakon ad b) pa priznava trgovcu-izvozniku pravico do trgovske odškodnine, t. j. do povračila prometnega davka za izvoz, izvoženo v inozemstvo.

Povrno se pa:

a) Kadar izvoznik-trgovec izvozi blago v neizpremenjenem stanju oni znesek prometnega davka, ki ga je proizvajalec dokazano in izrečno na njega prevajal;

b) če pa je izvoznik-trgovec izvozil v inozemstvo blago, ki ga je v naši državi kupil od drugega trgovca, torej ne od proizvajalca, se mu povrno na račun dokazano in izrečno od proizvajalca na njega prevajenega prometnega davka ova tangenta, ki se dobi, če se na 75% za blago plačane cene uporabi davčna stopnja, določena za promet s takim blagom v državi.

Te določbe na prvi pogled niso povsem jasne. Zato jih v sledečem po domače pojasnimo.

Skupni davek na les se plača v državno blagajno samo enkrat. Plača ga pri domačem lesu proizvajalec, t. j. lastnik žage. Seveda lastnik žage ne utrpi plačanega davka iz svojega, temveč ga prevzame na kupe.

Les izvažal v inozemstvo ali proizvajalec, ali pa trgovec, ki je les od slednjega kupil, in sicer bodisi posredno, bodisi neposredno. Če les izvažal proizvajalec, torej lastnik žage, potem je izvoz prost od plačila davka. Če pa izvažal gles trgovec,

ki ni hkrati tudi proizvajalec, t. j. lastnik žage, pa ima on pri izvozu le pravico do trgovske odškodnine, t. j. do povračila prometnega davka pri prednje navedenih pogojih in v obsegu, kakor smo to zgoraj navedli.

Po teh pojasnilih boste sedaj lahko sami ugotovili, ali vam pritiče davčna prostost od izvoza lesa ali pa trgovska odškodnina. (Glej tudi razpis ministrstva za finance z dne 13. aprila 1933, št. 22990-III.)

Kar se tiče dobave lesa upravi državnih železnic velja tu sledeče:

Ako trgovec ali lastnik žage kakemu državnemu ali samoupravnemu oblastvu dobavlja les, od katerega se po zakonu plačuje skupni prometni davek, državno oziroma samoupravno oblastvo ne sme odtegniti skupnega davka, ker je davek od tega blaga že itak plačan po proizvajalcu, t. j. po lastniku žage.

Izjemoma se pa tudi pri takih dobavah od strani državnih in samoupravnih oblastev pobira skupni davek, ako se dobavljajo tem oblastvom železniški pragi, telegrafski drogi in leseni drogi za elektrovedne. Glej razpis ministrstva za finance z dne 9. aprila 1931, št. 24. 123-III in z dne 24. junija 1938, št. 42. 414-III. Seveda ima v tem primeru po našem mnenju proizvajalec oziroma trgovec pravico do povračila pri davčni upravi plačanega davka, oziroma do povračila dokazano in izrečno nanj prevajenega prometnega davka, ker bi se sicer predmetni davek plačal dvakrat, kar pa ne odgovarja smislu zakona. Ako pa proizvajalec skupnega davka še ni odprelil v državno blagajno, je dotični njegov promet prost davka, če dokaže, da ga je plačal ob dobavi blaga državnim oziroma samoupravnim oblastvom.

Vrtnarski nasveti

K. S. Lj. — Na vrtu vam pri dozorevanju pokajo paradizniki in bi radi vedeli, kako temu odpraviti. Gotovo paradiznikom le malo preveč zalivate in zaradi tega so sadeži preveč sočni. Tudi je mnogokrat kriva vrsta paradiznika, ki ima tanjšo in manj odporno kožico. Menim, da bi pomagalo, da obere paradiznike še preden dozore in jih postavite v temo na suh prostor, kjer kmalu popolnoma dozore. Prihodnje leto pa vzemite kako drugo vrsto z močnejšo kožico, precej močno ima »Danski eksport«, ki je tudi zelo zgoden, »Kralj Humbert« in »Predsednik Garfield«.

Ista. — Vaše drugo vprašanje pa ni povsem jasno. Mislím, da bi radi vedeli, ali lahko presadimo dvoletne cvetice, ki cveto zgodaj spomladi.

Vse dvoletnice lahko presajamo na stalno mesto že jeseni ali pa rano spomladi. Mačehe sejemo v avgustu v senčno gredico in jih pokrijemo, ko naredimo prve liste, pozneje pa še enkrat. Tudi spomladike se lahko sejemo v avgustu. Druge: kot zvoncec, zlati šebog, turški nagelj, rižasti sleg, marjetice in še druge, sejemo pa že vse v maju in juniju. Za te je sedaj že prepozno.

Enoletne in polletne cvetice pa sejemo vsako leto na novo. Le prav malo jih je, ki jih sejemo kar naravnost na stara mesta, kjer naj cveto, vse ostale pa sejemo bolj zgodaj spomladi v tople gredice, zabojčke ali lončke.

Pravni nasveti

Oprostitev od vojaške službe. M. R. — Pisarniški uradnik ste pri sodišču in vzdržujete veččlansko družino. Vprašate, ali bi bili v mobilnem ali vojnem stanju oproščeni vojaške službe. — Uredba o oprostitvi mož od vojaške službe se na vas ne nanaša. Zato bi po predpisih te uredbe ne bili oproščeni. Ostala vprašanja pa so preuranjena.

Predpisi o zaščiti pred zračnimi napadi. R. M. — Zanima vas, ali obstaja kakšna organizacija za zaščito pred zračnimi napadi. — Glede zaščite pred zračnimi napadi so bili izdani številni predpisi, ki predvidevajo tudi razne odbore. Te predpise najdete v »Službenem listu« dravske banovine št. 36, 37 in 68 iz letošnjega leta.

Spor vajuca z gospodarjem. K. J. — Iz vašega pisma izhaja, da ste na odpoved službe pristali in da gospodar ni izpolnil obveznosti, ki jih je po dogovoru prevzel. Če je to tako, se lahko obrnete na sodišče. Tisti čas, ko niste nikjer službovali, se vam ne bo štel v pomočnikovo dobo.

Družinski spor. I. V. — Zdi se nam, da spor, ki ga opisujete, ni tako hud, da se ne bi mogel doma urediti. Če pa to ne bo mogoče, se žena lahko obrne na sodišče.

Preživite prijetno jesen v

RADENSKEM KOPALIŠČU

ki zdravi z uspehom bolezni srea, ledvic, živcev, želodca in notranjih žlez.

September - oktober pavši 10 dni 750 din.

Vračunano VSC: stanovanje (vsaka prosta soba po lastni izbiri), hrana, 1 zdravniški pregled ter po njem predpisane naravne oglikove ali mineralne kopeli, zdravilišča, godbena in občinska taksa, velika analiza seči, sobna postrežba ter zdravljenje s pitjem naše zdravilne vode. — Godba, dancin in tonkino izmenoma vsak dan. — Obširne prospekte dobite na zahtevo od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

Pilotska šola. A. F. — Vprašajte pri Aeroklubu v Ljubljani.

Gradbeno dovoljenje. I. B. R. — Postopek za izdajo gradbenega dovoljenja predpisuje gradbeni zakon, ki ga občina mora poznati. Zato bi bilo nepotrebno, da ga tu navajamo. Vaš ugovor glede razdalje nove stavbe od ceste bi bila po našem mnenju občina morala upoštevati. Če ga pa ni upoštevala, bi moglo le nadzorstveno oblastvo nastopiti proti občini. Pred sodiščem pa tega ugovora ne morete uveljavljati, ker ni zasebno-pravne značaja. Če se vam zdi umestno, sporočite stvar okrajnemu načelnstvu.

Sprejem v tekstilno šolo. F. M. — Vprašajte pri ravnateljstvu navedene šole, ki vam bo povedelo, kakšni so prejemni pogoji.

Rodbinska doklada služiteljeve hčerke. O. D. Vprašate, ali pripada hčerki umrlega državnega služitelja, ki prejema pokojnino in ima poleg tega privatne imovine 100 din mesečnih dohodkov, rodbinska doklada. — Po uredbi o osebnih in rodbinskih dokladih živih upokojencev, navedeni pripada rodbinska doklada. Samo tedaj, če bi bil njen mesečni dohodek v kraju, ki je v tretjem draginjskem razredu, večji od 1000 din mesečno, bi ji rodbinska doklada ne pripadala.

Dopust lovskega čuvaja. K. O. — Na veleposvetu ste v službi kot lovski čuvaj. Vprašate, ali vam pripada vsakoletni plačan dopust in po katerem zakonskem predpisu. V pogodbi namreč ni govora o dopustu. Dalje vas zanima, ali bi bili sprejeti v državno službo. — Za lovške čuvaje velja delovno pravo obrtnega zakona, kar izhaja iz § 433 tega zakona. Obrtni zakon pa predpisuje plačan dopust le za pomožne osebe, ki opravljajo trgovske ali višje netrgovinske ali pisarniške posle. Nima pa predpisov o dopustu za pomožno delavstvo, med katero bo šteli lovskega čuvaja. Zato vam po našem mnenju plačan dopust ne pripada, ako si ga niste izgovorili s službeno pogodbo. Kar se tiče sprejema v državno službo, veljajo splošni predpisi uradniškega zakona. Nobena ovira za sprejem v državno službo ni, če ste oženjen. Za pripravnika 10. skupine je lahko sprejet tisti, ki ima nepopolno srednjo šolo.

Nagrada privatnega geometra. V. G. — Svetujemo vam, da se v naprej dogovorite glede nagrade za merjenje, ki ga bo izvršil privatni geometer, da ne bo pozneje pritožb.

Posledice izbrisane sodbe. J. H. — Če je bila kazenska sodba izbrisana z vsemi njenimi zaključnimi posledicami, je rehabilitirana oseba oproščena dolžnosti, priznati pred sodiščem ali pred drugimi oblastvi na vprašanje o prejšnjih kaznih, da je bila kaznovana zaradi kaznivega dejanja, glede katerega je rehabilitirana. Zato ne morete zameriti taki osebi, ki je pred sodiščem izjavila, da še ni bila kaznovana.

Taksa za izseljeniški potni list. T. L. — Niste točno povedali, kakšno takso je zahtevala policija. Po taksem zakonu so namreč takse za potne liste različne. Iznašajo od 50 din navzgor. Tako znaša taksa za izseljeniški potni list za Ameriko in v prekomorske države 250 din. Policija vam bo gotovo pojasnila na vaše vprašanje, po kateri tarifni postavki vam je takso zaračunala, naker se sami lahko prepričate o pravilnosti zaračune takse, če pogledate takšni zakon.

Zavržena prošnja za obnovo postopka. J. R. Iz vašega pisma ne moremo razbrati, da bi bili podani kakšni novi momenti za obnovo postopka. Tudi pred odškodninsko tožbo vas svarimo, ker si uletegate nakopati stroške. Točen nasvet o tem, ali je mogoče še kaj napraviti ali ne, bi vam mogli dati le, če bi nam bili na razpolago spisi o vaših tožbah. Če mislite, da se vam izplača, izročite stvar pravnemu zastopniku.

Izločena prilika. F. S. B. — Ko ste kot 19-letna nastopila službo natakariče in je bil gospodar že četrti dan vsiljiv in nasilen napram vam, bi pač morali stvar takoj naznaniti policiji ali orožnikom; če pa tem niste zaupali, pa bi lahko ovdobdo napravili pri sodišču pred sodnikom. S tem bi ne samo sebe obvarovali pred nadaljnjim izkoriščanjem od strani gospodarja, katerega ste se dali ustrahovati, da ste to razmerje ekoiži več let trpeli, ampak bi tudi dosegli, da bi bil gospodar kaznovan in bi se vsaj v bodoče premislil nadlegovati svoje službene natakariče. Če vam je ožemjen gospodar, čigar žena je vedela za to razmerje, bilil ljubez in vam tudi pismo potrdil, da bo vedno za vas skrbel, če se ne boste poročili, so vse take obljube, tudi če so zapisane, neizpolnjive. Zato, da ste mu bila prilika, ne morete od njega zahtevati nobene odškodnine. Saj ste vedela, da vas ne more poročiti, ker je oženjen, in če ste kljub temu privolila v sramotno življenje, morate posledice pač sama trpeti.

Posestvo v vključenim prevzitem. F. R. M. — Kupili ste posestvo, na katerem je bil vključen prevzitek, pa sta se prevzitekara odoovedala pre-

vziku, tako da ste postali lastnih neobremenjenega posestva. Ko ste po dveh letih posestvo prejnemu lastniku prodali nazaj, je bila stvar dogovora med vami in kupcem, kako si boste zavarovali na prodanem posestvu še ne povsem plačane kupnine. Z užiterji nimate vi nobenega opravka in od vas ne morejo zahtevati, da pustite vključi njihovega vzitka prednost pred še neplačanim ostankom kupnine. Če pa je kupec kaj vžitkarjem obljubil, je pač dolžan obljubljeni izpolniti, seveda, v kolikor je to v njegovi moči. Opravičeno ste se vključili za ostanek kupnine na prvem mestu in tega mesta niste dolžni vžitkarjem odstopiti za njihov prevzitek.

Pojasnilo. B. V. — Pogodba, s katero se je nasprotna stranka zavezala, da vam bo v obrokih plačala kupnino za prevzete avtomobile in zato, da v kraju ne boste več izvrševali prevoznitva, je po našem mnenju veljavna, v kolikor je to kupna pogodba. Glede drugega dela pogodbe, ki osebuje odškodnino zato, da ne boste izvrševali koncesije, pa je dvomljivo, če jo ne bi sodišče amiralno, da je zoper dobre šege in da je zato neveljavna. Svetujemo vam, da po sodišču opomnite nasprotno stran na plačilo dveh obrokov. Verjetno se bo nasprotnik zglašil pri sodišču in navedel vzrok, zakaj noče plačati. Če se vam ti vzroki ne bodo zdeli tehtni, pa tožite nasprotnika za dva obroka skupaj. To lahko storite brez odvetnika in tudi stroški, če bi tožbo izubili, ne bodo preveliki. Boste vsaj vedeli, kakšnega mnenja bo sodišče in če boste mogli nadaljnje obroke iztožiti ali ne.

MLADA NEVESTA. A. D. R. — Po cerkveni postavi je zakon neveljaven, če nima ženin že dopolnjenih 16 let, nevesta pa dopolnjenih 14 let. Vendar pa so dušni pastirji dolžni, da odvrtajo mladino od preglednih porok, ki niso po krajevnih običajih v navadi. Privolenje za poroko neoletne mora dati tudi oče, če pa oče ne živi, ali če je nezmožen, da otroka zastopa, mora dati tako privolenje poleg rednega zastopnika-varuha tudi sodišče. Zupnik je storil le svojo dolžnost, da vas odvrača od poroke 15-letne deklice, ker so tako mlade neveste pri nas neobičajne in dvomimo, da bo sodišče privolilo v tako poroko pred 18. letom.

Tatjanec. — Pojdite z vašim ženinom na uradni dan skupaj k varstvenemu sodniku in mu razložite vaše žalosne domače razmere. Svetoval vam bo, če bi imela prošnja za spregled starosti uspeha ali ne.

Naš živinozdravnik

Apatični kanarček. A. V. Lj. — Imate kanarčka sameca, ki se sicer na klic sem in tja oglašja, sicer pa apatično ždi na palici in mirno prenaša ko tovariši skačejo preko njega. Leta zelo malo, če pa vzleti, nerodno pristaja. Tek ima dober, pri dotiku z roko zastokač. Zelite sveta in pomoči. — Sicer ste navedli precej znakov, a še vedno premalo, da bi bilo mogoče točno označiti bolezen, na kateri trpi vaš kanarček. Vpoštev bi prišli dve vrsti obolenj, in sicer motnje, ki jih povzročajo črevesni ali kožni zajedalci in pa motnje, ki nastopajo zaradi pomanjkanja vitaminov, za kar bi v danem primeru govorila nervozna razdraženost, ki se očituje od dotika kanarčka. Svetujemo vam, da ločite obolelega kanarčka od ostalih, ga temeljito pregledate, zlasti pod peruti in v bližini kljuna kakor tudi kljun sam. Nadalje poizkusite menjati hrano za nekoliko dni ter istočasno dajte kanarčku tudi kaj zelenega. Zrnatno hrano navlažite z ribjim oljem. Kletko s kanarčkom skušajte postaviti na kak udobnejši kraj, morda kje v vrtu, kjer ne bo prepiha.

Zastrupljenje svinj z češpljivimi koščicami. J. K. M. — Imate tri mesece starih prašičkov, ki ste jih večkrat spuščali v sadni vrt, da so pobirali odpadla s sadja. Pred nekaj dnevi so prašički zašli v proso, kjer je bilo nebranih precej češpelj in češpljavih koščic, katerih so se pusijski do stiga najedli. Kmalu potem ste opazili, da so nekateri prašički oginjili v krčih nedežnim cviljenjem. Ko ste jim opustili kri, ste opazili, da je kri svetlordeča kakor črešnja. Preostali prašički so hromi v zadnjem koncu. Ali imajo navedeni pojavi kakšno zvezo z žrtjem češpljevih koščic? — Smrt prašičev in ostali znaki so v vzročni zvezi s počrtnimi koščicami, katere vsebujejo zelo močan strup, cianovodikovo ali prusko kislino v sicer mali količini, toda v primeru, da svinje požoro večjo množino koščic, se vendar le nabere toliko strupa, da more škoditi. Zato ni priporočljivo dajati svinjam preveč koščic, še posebej nevarno pa je, dajati v zimekam času češpljevo brozgo, ki ostane pri kuhanju žganja in oliv.

Kmetijski nasveti

Črvi v posušenem mesu. A. Z. K. Zelite vedeti, kako se odpravijo črvi iz presušenega svinjine. — Ti črvi se nahajajo v mesu najrajši ob kosteh. Samica mesarske muhe polaga svoja jajčeca najraje ob kosti. Iz jajčec izleže ličinke (črvi) se zarijejo v meso in ga žo. Čim jih opazimo, moramo izločiti napadene kosti in izrezati izjedena mesta do zdravega mesa. Izrezana mesta močno nasolimo in spravimo meso v tak kraj, da ne morejo muhe do njega. Tudi je dobro, če ga denemo v krušno peč, ko smo iz nje vzeli kruh, in pustimo, da se z njo vred shladi. Previdno ravnamo, če zalijemo pri mesu, ko smo ga vzeli iz prekajevalnice, vse razpoke in zareze, zlasti one ob kosti, z zmesjo iz enakih delov loja in svinjske masti. Sam loj bi bil za to predr. Pri tem pa ne smemo skopariti, če hočemo, da pomaga. Mast moremo pozneje porabiti v kuhinji. Kose zavijemo v več pol časopisnega papirja in ga ob zanjki nad kosto trdno zvezemo, da ne more mesarska muha do njega, ter ga obesimo na hladnem, temnem in zračnem prostoru. Tako ga najlažje obranimo pred pokvaro.

Lubje jablane se suši. K. S. Šk. L. — Na nekaterih mladih jablanah se suši lubje do lesa. V špranjah, kjer je lubje še živo, je polno škigalic. Tu in tam se ga je odluščilo že za par dlani in je les gol. Kje je temu vzrok in kako pomagati? — Pravega vzroka, zakaj se lubje na vaših jablanah suši, ne moremo navesti, ker les ni bil dozorel. Svetujemo vam, da naprosite tamošnjega strokovnjaka, sreskega kmetijskega referenta, da si ogleda drevje in na licu mesta bo lažje ugotovil, kaj je temu krivo. Če so škigalice v špranjah, te niso krive temu pojavu, ampak so si poiskale samo to skrivališče za svoje bivanje. Če hočete izdelati špranje ali razpoke debela, napravite si zmes ilovice in kravjeka ter jih s tem zamazajte.

ODREZITE

SLOVENC SVETOVALEC

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 17. septem. 1939

Terezija Neumann iz Konnersreutha umrla

Kakor se je pred nekaj leti in tudi prav do zadnjega ves svet zanimal za skromno dekle v Konnersreuthu, Terezijo Neumann, tako je pred kratkim postal pozoren ob vesti, da je umrla. Spet je oživelo zanimanje za vrsto skrivnostnih pojavov, ki so se dogajali na njej in so se z njeno smrtjo obzirnoma umaknili z vidnega sveta. Vse komisije so imele dovolj časa, da so te pojave nemoteno in z vso strogostjo opazovale in sedaj bo čas, da znanstveniki povedo svojo sodbo. Najzanimivejši pojavi, ki so se odigrali na Tereziji Neumann, so bili: stigmatizacije (na telesu vidni sledovi Kristusovega trpljenja), prikazovanja in življenje brez hrane. Teologija in medicina sta se pečali s temi pojavi, o katerih so danes napisane že cele knjžnice. Cerkev sama znanstvenemu raziskovanju v nekdanji neznanosti ni delala nikakih ovir, nasprotno: tudi sama je močno podpirala pot do pravega spoznanja. Nihče drugi kot Cerkev nima večje pravice, da zavrne vsak očitak »pobožne goljufije« in tudi še potem, ko nam znanost vseh teh dogodkov z naravnim potekom stvarstva ne bo znala razložiti, bo Cerkev previdna — v zavesti, da njeno besedo poslušajo milijoni in milijoni. Pri znanstvenih raziskavanjih Cerkev zahteva samo eno: da vsaka znanost ostane na svojem področju. O medicini naj govori medicince, o teologiji pa teolog! V resnih znanstvenih krogih so v resnici že obračunali s čudno razvodo, da bi kirurg govoril o neumrljivosti duše in psihopatolog o bistvu Boga, in sicer prav na podlagi dognanj svoje stroke. Teologija, pa tudi racionalne znanosti so vezane vsaka na svoje področje. Danes nam je to že samo po sebi umljivo, ni pa še dolgo tega, ko tako imenovana »slabost« znanosti ni marala priznati te meje.

smo potrjeni v resničnost tega, kar smo že prej verovali in kar so tisoči in tisoči pred nami verovali tako trdno, da so dali za to svoje življenje. Hujša muka je tak naravno nerazložljiv pojav za tiste, ki ne priznajo nobenega Boga nad svetom. Tem ne preostane drugega, kot ali naprej dvomiti, naprej modrovati, naprej tajiti — ali pa moliti.

Ne bomo razpravljali o tem, ali so pojavi v Konnersreuthu čudeži ali ne. Za verski pomen tega primera se to tudi prav za prav postransko vprašanje. Vera in nevera je bila pred Terezijo Neumann in bo oboje ostalo tudi po njej. »Čudež sam še ničesar ne izpremeni in dokazuje le to, kar človek že sicer veruje: dvomljivost še naprej dvomi, modrijan modruje, vernik veruje — vsak si greje pri njem svojo juho,« pravi Herman Bahr v svoji drami »Glase«. Vni so že pred Terezijo Neumann verovali v veličastnejše stvari kot pa je stigmatizacija — v vstajenje mrtvih, odpustitve grehov, odrešenje po Kristusu, v sv. Evharistijo. Ako pa Bog tudi pred našimi očmi pokaže, da sveta ni samo »ustvaril in šel« (Confessiones IV, 12), ampak je tudi sedaj v našem rodu, še ob njem in so vse stvari »iz njega in v njem«, je to zaradi slabosti našega verovanja, ne zaradi slabe vere. In če Bog priskoči na pomoč naši naravni želji, da bi radi videli, slišali in nam v takih čudežih na lastne oči pokaže odtiske svojega prsta, smo mu hvaležni in z vsem spoštovanjem sprejemamo njegov vidni nastop pred nami, še bolj

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa, odstranjevanju naravnega »Franz-Josefova« grenka voda zoprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izborna urejuje funkcije črev.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25 V. 35.

Diplomat-nekatoličan

o veličini katoliške Cerkve

»V resnici, srečen je, kdor je rojen v tej veri«

Nekdanji poslanik Združenih držav severnoameriških, Hugh Wilson, v Berlinu, ki ga je ob izbruhu sovražnosti proti Poljski odstopil, je napisal knjigo »The Education of the Diplomat« (vzgoja diplomata), v kateri popisuje svoje vtise z raznih dežel in ob mnogih prilikah govori tudi o katoliški Cerkvi. V naslednjem podajamo v prevodu odstavke, ki mu je prišel pod pero v Guatemali, kjer pravi:

»Pred mestom se vzpenja strm griček, Cerrito del Carmen. Kot po vseh katoliških deželah se tudi tu na vrhu dviguje proti nebu cerkev, ki je bila sezidana še v tistem času, ko so cerkve gradili še kot trdnjave, z močnimi zvoniki, težkimi kvadri in vitkimi stolpiči. Večkrat sem ob večerih šel tu gori, da sem videl večerno bogoslužno opravilo. To je majhen, samotni trg nad mestom, kamor je navadno zahajalo le nekaj indijancev, ki so prihajali na trg in so se s svojimi košarami in bremeni povzpeli na strni grič. Šel sem v to svobodo in se vlegel v travo, da sem mogel gledati na v molki zagrnjeno mesto pod seboj. Daleč nekje je zvon vabil k večernemu opravilu. Za njim se je oglašila cela vrsta zvonov in slednjič so se jim pridružili še zvončki zvonov stolnice. Zili so se v najlepšo harmonijo in klical k molitvi. Sence močnejše katedrale so se potegnile po mestu in po ulicah in trgih so bresle nejasne postave pobožnih vernikov,

»Jaz nisem katoličan, toda moje misli so se začele obračati k Cerkvi. Začel sem razmišljati o njeni življenjski moči in trajnosti. Že kot zgodovinski spomenik stoji edinstvena v civilizaciji zahoda. Skušal sem že motriti Cerkev v zvezi z rimsko zakonodajo, toda neupravičeno. Rimski zakonodajci se je v stoletjih izpremenila, danes je v marsičem že okrnjena, katoliška Cerkev pa je ostala, kakor je bila. Skozi ves srednji vek je klasične jezike ohranila pri življenju, ohranila je izročilo starega Rima in se soločila v sijaju takratne države. Prilagodljiva, pa ne izpremenljiva, diplomatska, pa nepremakljiva, je preživela polom kraljestev, cesarstev in demokracij. Ostala je, kakor je bila pred stoletji; če je bilo treba, je pogumno stopala pred vladarje sveta; na zahodu je edina sila, ki se ji vse, preko vseh meja, spoštljivo klanja. To je sila, s katero vlade morajo računati, pa naj jim bo to ljubo, ali naj verujejo v katoliški nauk ali ne. Najmočnejši državniški se morajo umikati njeni nevtridni moči.

Razmišljal sem o lepotah cerkve, o poslikanih oknih katedrale v Chartres, v Reimsu in Milanu. Najlepše umetnosti Cerkev neznano ne pušča. V vsej svoji zgodovini si je postavila v svojo službo najbolj duhovito arhitekto, slikarje, steklarje, zlatarje in obrtnike. Protestantovske cerkve in katedrale po vsej Evropi so pred opazovalcem, kot da leži na njih mrtva roka. Samo v Angliji se je v nekaterih velikih katedralah anglikanske cerkve ohranila lepota. Toda samo ohranila, ni pa na teh tleh nastala. Večino teh katedral so gradili katoliški možje.

Razmišljal sem o notranji povezanosti Cerkve s svojimi verniki, o njeni izredni sposobnosti, da je vsem vse. Prilagodila se je kmetu in izobražencu, vsakemu na svoj način, v jedru pa vendar z isto prisrčnostjo. Cerkev so tu, da bi bile obiskane. Indijanec prinese s seboj svoj zalogaj in ga povzije v hladnih sencih cerkve. Prinaša svoje otroke in živali, da bi bili blagoslovljeni. V cerkvi se poroči in Cerkev ga pokoplje. Kadar gre mimo, stopi v cerkev in pomoli. Izobražencu Cerkev reši dvome, v zavesti, da samo ona pravilno rešuje vse težkoče, najde v njej svoj mir.

Duhovnik in spovednik se ukvarja s človeškimi blodnjami vseh vrst in noben vernik mu ne more olajšati tega bremena. Prav zato, ker se katoličanstvo v svoji preprostosti in pristnosti more prilagoditi tudi najbolj preprostem človeku, je blagor za milijone in milijone.

Ko se pisec, ki je preromal veliko sveta in ima vpogled v življenje visokih in nizkih krogov, tako poglablja v skrivnostno življenje Cerkve in se čudi njenemu neomejenemu delovanju, zaključuje svoje misli z vzdihom: »V resnici: arečen, kdor je v tej veri rojen!«

Besede tega moža, ki ni bil »rojen v tej veri«, se bridko ločijo od mnogih in mnogih besed tistih, ki so bili...

Ni tolike verske važnosti, ali so se na Tereziji Neumann dogajali pravi čudeži ali ne, bolj važno je, da je sveto živela. Njej sami stigmata in prikazni niso bili nič večji čudeži kot »čudeži« cvetke, ki vzbrsti, ali zrna, ki vzkali in rodi — klas. V vsem je prav spoznala božjo roko, ki je svet ne samo ustvarila, ampak ga tudi vzdržuje, vse pregleduje, ko je ustvarjenec (Sir 23, 29). Iz te močnejše vere je izvirala njena ljubezen do narave in tudi ljubezen do trpljenja. V tej popolni vdanosti Bogu stvarniku in vladarju sveta je najgloblji pomen teh pojavov na njej. Trpljenje, ki ga nekateri globokoumno imenujejo »osmi zakramente«, se je v treh svetih osebah, sv. Frančišku, Katarini Emmerick in Tereziji Neumann, tako notranje združevalo z ljubeznijo, da so že v tej zvezi ljubezni in trpljenja velike verske osebnosti, ki prav za prav nikdar ne umrjejo, ampak delujejo skozi stoletja.

Ves slučaj Terezije Neumann je velika verska manifestacija, ki učinkuje daleč iz Konnersreutha ven v ves krščanski svet, pa naj bodo psihofizični pojavi na njej čudeži v teološkem smislu ali ne. Čisto preprosto: Terezija Neumann je bila izreden božji dar svetu. Le eno je katoličan prej ali slej dolžan verno sprejeti: da Bog kot ohranjevalec in vladar sveta obvlada tudi naravne zakone in more njihov tek prekiniti. To so v vseh krščanskih stoletjih verovali milijoni in milijoni in če je to še pred nami ponovno vidno potrjeno, bodimo toliko bolj trdni!

Smigly-Rydz sprejema legionarje-veterane iz poljske vstaje l. 1963.

počiva truplo prvega resničnega poljskega vladarja. Ko so se zaprla vrata kripe v Vavelu v Krakovu kot nacionalno svetišče, so oči vseh obrnjene v vrhovnega poveljnika poljske vojske, ki je — Smigly-Rydz. Mnogo njegovih tovarišev je umrlo po bojiščih, njegov učitelj in mojster je bil dolgo v ujetništvu, on sam pa se je vedno prenil skozi vse ovire — samo s svojo odločnostjo in mojstrsko taktiko.

Malo jih je, ki bi imeli za seboj tako pisano preteklost. Danes, ko je že 26 let eden najplivnejših mož Poljske, vodi boj z eno izmed najmočnejših vojsk Evrope.

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode:
Pri ledvičnih kamnih in kamnih v mehurju je dobro piti čim večje količine iz vrelca Tempel

Iz filmskega sveta

V Hollywoodu se je že noč vznemela novica, da se je pojavila nova filmska zvezda. Na reklamah lep obraz, življenjepisi nad vse pestri in nenavadni — »od šivalnega stroja do filma« in podobno. Toda, ko odpre usta, je konec njene slave. Ne ve nič, ne zna nič, samo nekaj lepega obraza, ki se ga na ljudje navadijo. Prijatelji ji svetujejo, naj veliko bere, da bo mogla slediti visokim pogovorom v družbi. Z velikim ognjem se mlada igralka vrže na klasično slovnico, zgodovino itd. Ko ob neki priliki nanese tako, da je sedela poleg nekega pisatelja, misli, da je sedaj že prišel tisti ugodni trenutek, ko lahko pokaže svojo izobrazbo. Vpraša torej svojega soseda pri mizi — z vsemi znamenji razburjenja in novičarstva: »Ali ste že kaj slišali o strašnem koncu Marije Stuart?« (ki je bila obsojena na smrt l. 1587).

Neki kralj domačega plemena v Kongu je imel navado, da je šel na sprehod, kadar je bilo najbolj vetrovno. Nasil je klobuk kolikor mogoče postrani, samo na eno uho. In ko mu je veter odnesel klobuk, je samo pogledal, od katere strani je potegnil — tisti deželi je naložil nove davke.

Zemljevid k bojem na Poljskem. Črta skozi Poljsko kaže, koliko ozemlja so Nemci kljub junškemu odporu Poljakov zasedli. Za razumevanje bojev pa moramo vedeti, da Nemci ne prodirajo v strnjeni fronti, ampak uprizarjajo posamezne sunke, sedaj proti enem mestu, sedaj proti drugemu. Zaradi srditega naskakovanja in prav tako neodjenjljivega odpora pa se položaj vsak dan menja.

Rado

»Krasna si hči planin...«

Soško jezero

Pogled na Sv. Lucijo s Senico nad njo.

Ko te pelje brzec skozi Podbrdo do Sv. Lucije, gledaš skozi okno, kdaj se pokaže pod postajo in tja proti Platarju lahni tek bistre Soče. Aha, tu smo; prvi predor; zasvetli e in globoko pod tlorom, stisnjena v uprav dantejevske toani, belo kipi valovje ljube znanke.

Pa ne, kako to? Saj je ni več! Globoko temnozeleno jezero se širi visoko gori v breg. Gledaš, strmiš in nehoče primerjaš vodo in svet sedaj z nekdanj.

»Bridka v prirodni si lepoti«

Tako je pel sin planin o njej, ki mu je postala simbol domačije. Res, priroda je ozaljšala Sočo od njenega izvira pa skozi doli po vseh štirih velikih okljukih in 140 km dolgi strugi do izliva tako mnogotero, kot malokatero reko.

Živi in lahni tek, njen šum kot spev krepak. Zrl si na valove bodre, valove te zeleno-modre — v njih so odsevali gorski velikani; pa spet njen široki mirni tek, ko se izvije obzoru gora in se pretoči pod Solkanom in Gorico v ravan in tja pod krasnim robom v sinjo Adrijco.

Dvakrat se je podoba Soče spremenila. Stare priče trde, da prvič tam okrog leta 500. Sile narave so posegale vmes in pri Starem selu obrnile Sočo od Nadiže v nasprotno smer pod gričkom »pri sv. Lovrencu« v današnjo strugo. Poldrugo tisočletje je klesala in dolbala, stružila in gladila, sukala skale, jih kručila in naplavljal.

Pa je prišel človek, moderna tehnika, nove potrebe, in je posegel po orodju in sklesal strugi novo podobo. Tu in tam se je morala romantična lepota narave umakniti potrebam ljudi, ki si s silovito tehniko osvajajo naravo v svojo službo.

»Soško« jezero

Mogočne elektrarne v srednjem teku Soče, posebno pri Doblarju, bodo vžigale na milijone žarnic in pogajanjale na tisoče koles. Zato pa mora Soča dati svojo silo. Prej jo je narava stiskala v meje bregov, zdaj jo pa siloviti jezovi ustavlja, da dobe turbine dovolj padca.

Zajezena reka se je tako spremenila v dolgo trikrako jezero, ki sega od Platarja Pod seli pa do tolminskega pokopališča na severu in do sotočja Bače s Idrijco na vzhodno stran. Središče tega Soškega jezera je pod Sv. Lucijo. Tu se je vodna gladina dvignila za 25–30 m, pri Platarju je globoka celo 40 m. Seveda so se dolgi obrežni pasovi pogrezili pod gladino. Kar čudno je videti, kako mole iz vode tam sredi jezera krone visokih dreves, zdaj so potopljena.

Pod mostom je tudi vse drugače; ni več omotične višine v izlizano reber. Pogled plava po mirni jezerski gladini tja proti Modrejam in Modrejam, ki so postale kakor pristanišče ribiške naselbine, a so bile še vderaj visoko vstran od Soče.

Pogled na jezero od juga proti Sv. Luciji.

Naši velikani za Tolminom se zrealijo v vodi, zelena Senica se kar strmo spušta naravnost v jezero.

Tam pod cesto proti »Pilancam« so že idilični jezerski kotički.

Tihota se je razlila po »Mostuc«. Mostarji pravijo, da so bile prej kratkočasne noči, ko je šumela voda pod Bušenico. Zda se pa prav preveč »liši« ta čudni mir.

Colnički se zibljejo po mirni vodi, nemara se bodo ob bregu sušile kdaj še ribiške mreže. Morda pa tudi ne, ker se je opazilo, da so se večje ribe (takole od kile) preselile v bolj bistro Bačo in Idrijco. Pa je vendar v jezeru vse polno rib. Če se bodo znali »obrežni« prebivalci pobrigati, bo jezero dajalo lep dohodek.

Poglejmo še gori ob Idrijci, posestrimi Soče. Tudi te ni več. Postala je tretji krat jezera med cesto in železnico. Slikovit pogled je na močno zeleno vodo in zelene boko Kozmerice nad »Mostom«, ki lepo odseva v vodi. Barva jezera ni več ista, kot pri Soči »zeleno-modric«. Temno-

Jezero ob nekdanjem sotočju Idrijce in Soče.

Dragocen okras mestne hiše v Ljubljani

Leta 1718 zgrajena mestna hiša ljubljanska je zaradi svojega z arkadami in grafičnega okrasnega dvorišča najlahtnejši dragulj baročne Ljubljane. Njen višek je brez dvoma prekrasni vodnjak v Ljubljani udomačenega italijanskega kiparja Francesca Robba, ki je kot zet domačega kiparja Mislje postal tudi ljubljanski meščan. Okrog tega čudovitega vodnjaka so grupirana najlepša poslopja stare Ljubljane s škofijo, stolnico, rotovžem in drugimi bogatimi meščanskimi domovi.

Pred magistratom je torej najlepše delo najslavnejšega kiparja, kar jih je delovalo v našem mestu. Na rotovžu je pa v prvem nadstropju ohranjen njegov doprni kip cesarja Karla VI., ki je leta 1728 obiskal Ljubljano. Ljubljanci so za njegov sprejem postavili mogočen slavalok po načrtih mojstra Robbe. Ta slavalok je bil okrašen s kiparskimi deli in tudi s slikami, a osrednja figura slavaloka je bil doprni kip Karla VI., ki ga obdajamo pred veliko magistratno zbornico. Nad podobo cesarja je na slavaloku plaval veliki lesen dvoglavi orel s cesarjevim monogramom »C VI.« na prsih. Tega orla so pozneje Ljubljanci obesili na pročelje mestne hiše, od koder se je ob prevratu umaknil kot umetnina in zgodovinski spomenik pod arkade rotovškega dvorišča. Tako so nam ljubljanski mestni očetje ohranili s tega slavaloka dva kipa v mestni hiši, a dva druga kipa so postavili na pročelje cerkve sv. Florijana. Oba svetnika spominjata na ime cesarja in predstavljata Karla Velikega in Karla Boromejskega. Orel in ta dva svetnika seveda nista lastnoročno delo Robbove, pač so pa ti dekorativni kipi izdelani v njegovi delavnici.

Vodnjak pred rotovžem in doprni kip Karla VI. na magistratu sta v Ljubljani edina dva kipa mojstra Robbe, ki ne spadata v cerkveno umetnost, saj sploh nismo poznali drugih Robbinih del posvetne vsebine in so torej njegova posvetna dela le izjeme. In ljubljansko županstvo je bilo tako srečno, da je k tema dvema izjemama moglo dodati še tretje delo in z njim oplešati krasotno dvorišče mestne hiše.

S stopnišča bokaškega gradu se je namreč preselil pod arkade magistrata čudovit drug Robbov vodnjak. Izpod pečin in skal curja studenček v plitko, plemenito oblikovano kotanjo. Pod drevesom sedi na skali nežni Narcis in si ogleduje svoj lepi obraz v zrcalu tolmuna. Kakor vemo iz mitologije, se je nežni Narcis pri obdovanju

Pogled na jezero proti Modrejam. V ozadju Migovce.

zelen smaragd zda, sinji opal poprej. Težko je soditi, ali je zda lepša barva. Dosti jih sodi, da je. Domačini trdijo, da je bila prej lepša.

Tudi ugibljejo, zlasti starejši, da je bilo prej vse bolj lepo. Mostar je vzljubil domačo romantiko, pa se bo privadil brčkone prav kmalu na »svoje morjec«. Mamice se kar boje za neugnane paglavce, če da bodo padli v globoko vodo, saj sta res že dva, a ne do dna. Bojazen bi bila prej še bolj pravilna, saj bi se otročad, če je zletela pod Mikuzevim vrtom dol, najprej ob skali razbila, potem šele — utopila.

Vidite, tudi za morje so domačini že krstili Sočo, ki je iz reke postala jezero, ki mu pravijo »morjec«. No pa, kaj bi se, saj že drži motorni čolni po njem in tudi lepe jadnice, ko zapiba veter skozi Prestreljenikovo luknjo in skrbno nakodra jezersko gladino. Colničkov je pa kar dosti, ki plavajo tem ter tje in vabijo vedno več letovišarjev k Sv. Luciji ob Soči — ne, spet ni prav — h Sv. Luciji ob Jezeru.

Tudi tega bodo domačini veselili in že delajo načrte za drugi Bled.

Svojo hčer planin in njeno idilično-romantično Soško jezero pa bodo prav tako ljubili, kakor prej, ko je še bila sama romantična v kipeh valovih, ki skale dolbejo, a jih ne zmaknejo.

svoje podobe zaljubil v samega sebe. Lepotec se ne more nagledati svojega idealno lepega obličja in še danes zamaknjeno strmi v zrcalo vodne gladine.

Deška figura Narcisa je v polovični naravni velikosti izklesana iz žlahtnega belega marmorja, ki je iz okolice Beljaka in iz Zreč. Skale in drevo ter kotanja so iz rdečkastega marmorja z Lesnega brda, sedaj dodani podstavek je pa iz lepega temnosivega podpeškega marmorja. Umetnina stoji nasproti glavnemu vhodu magistrata onkraj dvorišča pod arkadami v okviru starih vrat, ki so nekdanj in bodo najbrž spet skozi poslopje vodile na grad. Zeleni izanski kamen portala, ki so ga v prejšnjih časih splošno uporabljali v Ljubljani, se prav učinkovito prilaga rdečkastemu kamnu z Lesnega brda. Na sklepniku zazidanega portala je grb mesta Ljubljane.

Po ustnem izročilu, ki je prihajalo od roda do roda in od lastnika do lastnika Bokale, je ta vodnjak brez dvoma delo Robbe. Razen njih je namreč tudi druga naša gospoda poznala, ohranila in nam sporočila neko skrivno signaturo tega mojstra. Poglejte desno roko Narcisovo! Z njo se naslanja Narcis na levo koleno in so zato prsti roke graciozno razprti, edina sredinec in prstanec sta stisnjena skupaj. Sedaj pa prste zamenjajte s črkami: palec R, kazalec O, stisnjena sredinec in prstanec naznačujeta nekaj enakega, torej BB, a odmaknjeni mezinček A — Robba. Oglejte si tudi figure na vodnjaku pred mestno hišo in druga, popolnoma gotova dela Robbe po ljubljanskih in drugih cerkvah, pa boste povsod našli to njegovo znamenje, nikjer pa njegovega podpisa s črkami.

Mestna hiša ljubljanska torej združuje vsa znana posvetna dela tega največjega kiparja stare Ljubljane. Postala je zakladnica bogatih spominov in lepota, da z vedno večjo močjo privlačuje domačina in tučja.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča M. Hrnjak, lekarnar, Sisak Varujte se potvorbi!

Zaščitni znak

Javna zahvala

Z iskrenim čustvom globoke hvalečnosti izpolnjevam svojo srčno dolžnost in se s tem javno zahvaljujem primariju g. dr. Vladimirju Guzelju za uspešno izvedbo operacije, s katero mi je naravnost čudežno rešil življenje, ko je že klinika brezmočno povabila svoje roke; dalje primariju dr. L. Marčunu in hišnemu zdravniku Šlajmerjevega doma g. dr. Čebohinu kakor tudi ostalim gg. zdravnikom; končno č. sestrkam usmiljenkam za vso nego.

Vseh se bom vedno spominjal z zavestjo, da dolgujem življenje samo njihovem velikemu znanju in res človekoljubni požrtvovalnosti.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1939.

Zgone Franc, faktor-nadstojnik.

Dekoracija! Montiranje zastorov! **Franc Jager** tapetništvo **Ljubljana** Sv. Petra cesta 17. Telefon 20-42

Velika zaloga najmodernejših Couch-zof, otoman, vseh vrst foteljev in žimnic. V zalogi vedno žima, gradl za modroce ter blago za prevleko pohištva.

Konkurenčne cene! Solidna izdelava!

Najlepše darilo!

Barometer zastonj!

Krasno izdelan, velik 13x16 cm, kaže vreme 24 ur v naprej, patentiran, pošlje proti povračilu stroškov Din 5.— v znamkah Barometer Ljubljana I poštni predal 18. Nešteto zahvalnih pism!

NAJPODPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA **HOHNER** GENERALNO ZASTOPSTVO **SCHNEIDER** ZAGREB NIKOLIČEVA 10 ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

„SLOVENEČ“

na 10 straneh, je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

Iščemo izvrstno **pletiljo** (Kurbelstickerin) za naš oddelek pletenin **Tekstilna industrija z. Varaždin**

Doloroza

Letos, 18. septembra, preteče prav petkrat pet in dvajset let, kar je Pij VII. postavil drugi (jesenski) praznik Žalostne Matere božje, ker se v postu Cerkev zaradi premišljevanja Kristusovega trpljenja in odrešenja le s podrejeno pozornostjo spominja Marijinih bolečin.

Nismo mislili, da se bo sedaj obletnica postavila tega praznika praznovala v krščanskem svetu na tako slovesno žalosten način: z novo svetovno vojno; kakor se je tudi stoletnica istega praznika praznovala z začetkom prve svetovne vojne. »Nekaj skrivnostnega je v naših praznikih« — piše Alban Stolz — »da jih tolikokrat spremlja in osvetljujejo njim enaki ali sorodni pojavi v življenju človeštva ali v božjem stvarstvu.« S praznikom Žalostne Matere božje je že tako. Septembrski praznik je in prav mesec september je prestopil usode polno črto, ki je šla tik ob miru in ob vojski. Črta je zbrisana.

Bog govori s človekom tudi po vnanjih dogodkih, zlasti še, če so nepričakovani in preseñljiv in še toliko bolj, če so združeni z velikim trpljenjem in najbolj pa tedaj, kadar napljujejo s skrbjo in grozo vesoljni svet.

In kaj je skrivnost Doloroze drugega, kakor skrb in groza, ki je prevzela nje dušo zaradi vesoljnega človeštva. Po Kristusovem trpljenju, ki je našlo v Marijinem srcu tako bridek odmev, smo bili odrešeni. Svet pa je v našem novem, novejšem in najnovejšem času pozabil na to. Ne moremo se ubraniti misli, da je Bog zopet pripustil to novo svetovno gorje nad človeškim rodом, da bi ga na pretresljiv način opomnil: Ne pozabi bosaj je potopljena v globoko sedmerih bolečin Kristusove zaradi vaših grehov.

Toda ne, ne mislimo delati nobenih očitkov, saj jih vest vsakemu očita sama. Le to hočemo reči, da gre v teh dneh zopet Doloroza pred nami — za trpečim Kristusom — na Kalvarijo — pod križ. Kdo je ne vidi? Saj vsi berete poročila s poljskih in drugih novih bojišč. Pravite ji: Marija Sedem žalosti! Kako je ne bi videli in spoznali, saj je potopljena e globoko sedmerih bolečin kakor v globoko grenkega morja.

Ali ne slišite, kako ji Simeon napoveduje meč bolečin? Koliko je danes mater na svetu, ki jih je z Dolorozo vred presunil meč bridkosti ob vesti nove Kalvarije, ki žari nad nami. Žena z bridkim mečem v nešteti materah!

Ali je ne vidite na begu? Vse dežele, ki jih ne doseže krvava vojna, se pred njo spreminjajo v daljni Egipt. Bežati mora prav tako ministrov kakor delavčeva žena.

Ali je ne slišite, kako zdihuje in plaka nad izgubljenim sinom? »Zakaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz vas te z žalostjo iskala.«

Pa slišim vas. Nehaj, nehaj! Vse to sami vemo in še več kot to.

Saj prav to je naša obsodba, da vemo za vso to grozoto, pa nas nič ne gane. Voditelji in poveljniki, ki vojsko pripravljajo in napovedujejo, vedo, da to v današnjih tehničnih morilnih sredstvih pomeni: da bo svet ena sama Kalvarija s trpečim Kristusom v podobni krvavega človeštva; da bo skupni oče krščanstva z globoko bolečostjo presunjen Evangelist pod križem. O, ves krščanski svet to ve in vendar se ta križev pot nadaljuje v nedogledno daljavo: v dolgo neizprošno vojno.

Vendar Doloroza nam more in hoče pomagati. Globoka je v svojih bolečinah zaradi nas; pa globoka tudi v svoji dobrohotnosti za nas. V našem trpljenju vidi trpljenje svojega Sina. Kako lepo in sočutno si Ona predstavlja v nas Kristusa! Kako pa si mi predstavljamo Dolorozo.

Cerkev je postavila praznik Marije Sedem žalosti v jesenski čas; kakor da bi nam s tem hotela olajšati in bolj omogočiti sočutno zanišev in njene bridkosti. Saj je jesenski čas tisti čas, ko vse umira, vene in odpada.

Doloroza je tista zarja, ki je v srcu krvavela, pa ni mogla izkrvaveti; tista žena, ki je umirala, pa ni mogla umreti; tista roža, ki je venela, pa ni mogla zveneti; tista Mati, ki je padla v morje bridkosti, pa je vendar stala pod križem.

Ali ni vredna našega sočutja, zaupanja, češčenja in posnemanja?

V ljubljanski stolnici je postavljen kip Žalostne Matere božje ob isti steni na vnanji kakor na notranji strani. Morebiti so nam hoteli naši predniki s tem pokazati, da bodi naše češčenje Z. M. B. notranje in vnanje obenem. Ali nam ni škof Slomšek to še jasneje potrdil, ko je umiral s pogledom na podobo Doloroze? In Slomškova smrt je bila tudi v septembru, v sredo po prazniku Z. M. B., ki se je tedaj praznoval tretjo nedeljo v septembru.

Eno leto kasneje (od 21. do 25. sept. 1863) so se njegovi duhovni sobratje zopet zbrali k duhovnim vajam v Rogaški Slatini in takrat pa v Slomškov spomin. Tedaj so imeli v rokah že Slomškov življenjepis. En izvod je prejel tudi Slavonec, ki se je zanj zahvalil takole: »Vi ste mi poslali življenjepis slavnega, morebiti najslavnejšega moža naše dobe. Zahvaljujem se vam. V ostalem želim, da si ostanemo složni, zakaj vaš narod je v onih vaših krajih tako dičen, da si more vsakdo čestitati, da je s takim narodom v sorodu. Živela vzajemnost jugoslovanske! Slomšek sam pa je mislil in storil in dejal tako: da bodi dika vernih Slovencev iskrena ljubezen do Žalostne Matere božje.

Srečni smo, da nas Mati bolečin spremlja na našem zemeljskem potovanju. V stiku svojih zve-

stih otrok poseže krepko vmes; srce ji prej ne da miru. Kako naj Mati gleda svojega otroka v trpljenju, ne da bi mu pomagala?

Saj je velika preizkušnja, če vidimo vse samo črno. Pa to ne zavisi od nas. Storimo, kar moremo, da osvobodimo svoje srce vseh zemeljskih skrbi in vseh strašljivih slutenj. Naj bo naša duša podobna naši narodni pesmi, ki ume biti žalostno-vesela. Danes sem jo zopet slišal v radiooddajni postaji. Najprej žalosten začetek, potem vesel konec.

Kadar boš ti vandrat šel, pridi mi povedat, da ti bom pomagala punkeljček povezat.

Potem pa vesel konec:

Kadar boš nazaj prišel, pridi mi povedat, da ti bom pomagala punkeljček razvezat.

Vem, vem: ena sama lastovica še ne napravi pomlad, prav tako ena sama pesem še ne naredi veselega srca. Toda če izraža ta pesem, ta beseda otroško zaupanje v Mater, ki razume tebe in to, kar te muči, potem ima nezmagljivo moč nad njenim srcem. Častna zadeva Doloroze je, da ostane na tvoji strani v težavnih urah in da tvoje otroško zaupanje dejansko poplača.

»K Žalostni Materi božji« tako je mislil papež Pij VII., ko je postavil nje jesenski praznik. »Iz Marijinega materinskega srca prihaja novo življenje in nov pogum v obupan in zmučeno srce.« Kako, da bi Bog daru tolažbe ne bi bil dal Tolažnici žalostnih, ko ga je dal, kakor vemo, tolikim svojim svetnikom? Tudi Slomšku.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; žentlovanjski oglaš 2 din. Debeli tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka politna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakmo.

Službe iščejo

Otroška varuhinja

18-letna službo. Naslov pove podružnica »Slovenca« v Celju pod št. 15.061. (a)

Absolventka

abit. tečajja, 18-letno primer- no zaposlitev. Cenj. po- nudbe v upravo »Slov.« pod »Marljiva« št. 15169.

Hotelska kuharica

18-letno mesto v restavraciji, najraje v Ljubljani. Na- slov v upravi »Slovenca« pod št. 15230. (a)

Mesto hišnika

18-letno, sem poročen, brez otrok, trezen, zanesljiv. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15103. (a)

Kuharica

stara 28 let, 18-letno službo, najraje v župnišču ali k samekemu starejšemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15.029. (a)

Prodajalka

z večletno prakso želi premeniti službo v manu- fakturo ali galanterijo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožna« 15.180.

Francoščine

v govoru in pisavi popol- noma večja mladenska išče mesta k otrokom. — Ponudbe na podružnico »Slovenca« Jesenice pod št. 15.055. (a)

Samostojna gospodinja

dobra kuharica, 18-letno mesto, najraje pri kakšnem starejšem gospodu. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Samostojna gospo- dinja« št. 15165. (a)

Vzgojiteljica

šivilja, perfektna v fran- coski konverzaciji, prid- na in poštena, išče služ- bo k otrokom od 1—8 let. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Imam prakso« 15141

Trgovski pomočnik

mlad, priden in pošten, želi premeniti v boljše trgovino. Cenj. ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Vsestransko verzi- ran« 15.020. (a)

Gospodična

poštena, skromna, brez staršev, z malo maturo in trgovskim tečajem, ve- šča pisar in blag. del — želi primerne službe. Po- nudbe: Mira Selan, Tr- novo, Koseska 30. (a)

Pisarniška moč

10 letno prakso v trgo- vski pisarni, zmožna sa- mostojno voditi trgovino, 18-letno primerno službo za takoj ali kasneje. — Po potrebi bi lahko položila kavčijo. Naslov v upravi »Slov.« pod »Zmožna« št. 15116. (a)

Kuhar-laborant

18-letno službo. Zmožen ku- hanja vseh vrst oljnih lakov, firmežev, kakor tu- di izdelovanja oljnatih barv, emajlov, nitrolakov itd. Večletna praksa. Po- nudbe na upravo »Slov- enca« pod šifro »Vesten 15218«. (a)

Gospodična

perfektnim znanjem angleščine, francoščine, nemščine, italijansčine, srbohrvaščine in sloven- ščine, išče službo kot se- kretarka ali koresponden- tinja. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Inteli- gentna in pridna« 15.104.

Upokojenec

preglednik fin. kontrole, star 53 let, abstinent in nekadilec, močan — išče službo kot oskrbnik, hiš- nik ali vratar v mestu ali na deželi. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.997. (a)

Oglašujte v edino uspešnem dnevni- ku »Slovenca«!

Vajenci

Učenko

sprejme krojačica Kernic Sv. Petra cesta 49, Ljub- ljana. (v)

Vajenca

sprejme krojaštvo Avber- sek, Maribor, Masaryko- va 24. (v)

Vajenca

s primerno šolsko izo- brazbo sprejme v trgo- vino s mešanim blagom Franjo Cerne, Radeče, v

Vajenca

za krznarsko obrt takoj sprejem. Naslov: »Ko- zuhovina«, Kranj — pri novem mostu. (v)

Učenko

krščanskih staršev, z de- žele, sprejme trgovina s specerijo in manufakturo v Ljubljani. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15.186. (v)

Učenec

s primerno šol. izobraz- bo, star 16 let, želi me- sto v večji trgovini z mešanim blagom najraje na deželi. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 15261.

Pouk

Instruktorja

absolventa trg. akademi- je, sprejem. Naslov v upravi »Slov.« pod 15127.

Akademik

išče instrukcije. Honorar nizok, ev. tudi za hrano. Ponudbe na upravo pod »Uspeh« 15148.

Nemščino

angleščino, francoščino, italijansčino poučuje di- plom. učiteljica. Informa- cije dopolnje. Kolodvor- ska ulica 11, pritičje. (u)

Akademik-filozof

instruira vse predmete proti hrani in stanovanju z ostalo oskrbo. Večletna praksa. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15142. (D)

Nemško konverzacijo

praktičen pouk, nudi iz- kušena učiteljica odras- lim, dijaštvu v dvoje. Minimalna cena. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15132. (u)

Pouk harmonike

klavirske in diatonične se nadaljuje tudi letos, na kar opozarjam dose- danje moje učenke, kakor tudi novince. Prijave v četrtak, 21. septembra od 8. do 18. ure. Semeja, Borštnikov trg 2. (u)

Oblastv. koncesionirana šoferska šola

za poklicne šoferje in amaterje

I. Gaberšček

bivši komisar za šofer- ske izpite

Kolodvorska ulica št. 43

Telefon 28-28

STROJI

Mlatilnica

znamke »Kovarik« in mo- tor »Lister« napredaj. — Naslov v upravi »Slov.« Maribor pod št. 1337. (f)

Objave

Preključujem

da nisem plačnik advo- katskih in sodniških stroškov za mojo hčerko Izabelo Kurbus. Stariši Kurbus, Maribor. (o)

Avtobus Ljubljana-Bled

vozi od 18. t. m. do na- daljnega dnevnega enkrat z odhodom ob 6.45 z Ble- da in ob 17.10 iz Ljub- ljane. — Hojak Rafael, Domžale. (r)

Službo dobe

Pletilnica

sprejme takoj izurjeno šiviljo. F. M. Rozman, Gosposka ul. 4. (b)

Nedeljsko kuharico

potrebuje gostilna v Ljub- ljanski okolici. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15162. (b)

Inteligentno gospodično

sprejme za gospodinjno samostojen gospod. Po- nudbe upravi »Slovenca« pod št. 14.971. (b)

Trgovskega pomočnika

dobro moč mešane stroke sprejem. Pismene po- nudbe z navedbo plače in referenc na Franjo Cer- ne, Radeče. (b)

2 čevljarska pomočnika

za boljša dela, sprejemem takoj na stalno delo. — Josko Tratnik, Kočevje.

Izurjene pletilje

za stroj št. 5 in 10 — sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 15128. (b)

Pomočnik(ka)

brivsko-frizersko, sprej- mem takoj ali po dogo- voru. Alojz Štoja, frizer, Sevnica.

Mesarskega pomočnika

prekajevalca in vajenca takoj sprejem. — Jože Musar, mesar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 61. (b)

Kuharica

ki zna dobro kuhati, se takoj sprejme k tričlan- ski družini. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 15.021. (b)

Uradnico

absolventko drž. trgovsko akademije, sprejemmo. — Ponudbe z navedbo prak- se in zahtevka plače v upravo »Slov.« pod znač- ko »Ljubljanska zadruga« št. 15121. (b)

Kontoristinj

samostojno, perfektno za sloven. in nemški jezik, takoj sprejemem v trgo- vino na deželi. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalna služba« 15.076. b

Dekle

pošteno, priklupno, ki ima veselje do kuhinje in go- stilne, sprejemem v stal- no službo. Prednost do- kletu brez staršev. Na- slov v upravi »Slovenca« pod št. 14970. (b)

Gospodično

trgovsko naobraženo in perfektno izvežbano v manufakturi — sprejme večja zadruga na Go- renjskem. Znanje nem- ščine zaželjeno. Nastop takoj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod 15.013. b

Služabnik

se sprejme. Pogoji: ne- oženjen, popolnoma tre- zen, govoriča slovenska in nemška ali italijanska, dolgoletna spričevala. — Ponudbe s prepisi sprič- eval in z zahtevno plačo na: Parin, grad Noviklo- šter, Sv. Peter v Savinjs- dolini. (b)

Milarija mojstra

sprejem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Milari« 15251. (b)

Čevljarskega pomočnika

za popravila čevljev — sprejme takoj Zarnik Al- fonz, Gajeva ul. 9. (b)

Sobarico

zmožno vseh hišnih del, iščem. Vprašati Sv. Petra cesta 34. (b)

Kmečkega fanta

pridnega, poštenega, od 17 do 20 let, sprejemem za takoj. Pekarna Vidic, Jesenice, Obrtniška. (b)

Prodajalka

zmožna, pridna, poštena, ki rada pomaga pri go- spodinjstvu — se takoj sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod 15034. (b)

Jože Oražem, ml., Ljubljana-Moste, Ciglarjeva 22a

zastopnik za Slovenijo

MODERNE TRGOVINE PISARNIŠKIH STROJEV

J. GLAD-MERCEDES

ZAGREB

NIKOLIČEVA 14/ TELEFON 22-614

MERCEDES

PRIMA, SUPERBA, SELECTA

potni pisalni stroji

MERCEDES

EXPRESS in FAVORIT nor- malni pisalni stroji

MERCEDES

ELEKTRA električni stroji

POLEG TEGA VSE VRSTE RAČUNSKIH STROJEV

ZAHTEVAJTE PONUDBE IN BREZOBVEZNI OGLED STROJEV

2 čevljarska pomočnika

za boljša dela, sprejemem takoj na stalno delo. — Josko Tratnik, Kočevje.

Izurjene pletilje

za stroj št. 5 in 10 — sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 15128. (b)

Pomočnik(ka)

brivsko-frizersko, sprej- mem takoj ali po dogo- voru. Alojz Štoja, frizer, Sevnica.

Mesarskega pomočnika

prekajevalca in vajenca takoj sprejem. — Jože Musar, mesar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 61. (b)

Kuharica

ki zna dobro kuhati, se takoj sprejme k tričlan- ski družini. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 15.021. (b)

Uradnico

absolventko drž. trgovsko akademije, sprejemmo. — Ponudbe z navedbo prak- se in zahtevka plače v upravo »Slov.« pod znač- ko »Ljubljanska zadruga« št. 15121. (b)

Kontoristinj

samostojno, perfektno za sloven. in nemški jezik, takoj sprejemem v trgo- vino na deželi. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalna služba« 15.076. b

Dekle

pošteno, priklupno, ki ima veselje do kuhinje in go- stilne, sprejemem v stal- no službo. Prednost do- kletu brez staršev. Na- slov v upravi »Slovenca« pod št. 14970. (b)

Gospodično

trgovsko naobraženo in perfektno izvežbano v manufakturi — sprejme večja zadruga na Go- renjskem. Znanje nem- ščine zaželjeno. Nastop takoj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod 15.013. b

Služabnik

se sprejme. Pogoji: ne- oženjen, popolnoma tre- zen, govoriča slovenska in nemška ali italijanska, dolgoletna spričevala. — Ponudbe s prepisi sprič- eval in z zahtevno plačo na: Parin, grad Noviklo- šter, Sv. Peter v Savinjs- dolini. (b)

Šiviljo za dežnike

sprejem. Naslov v upra- vi »Slovenca« pod 15.185.

Postrežnico

sprejem takoj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 15223. (b)

Dekle

pošteno, zanesljivo, ki zna tudi kuhati, takoj sprejem. Naslov v upra- vi »Slovenca« pod 15.171. (b)

Izurjenega graverja

sprejem. Ponudbe z na- vedbo dosedanjega služ- bovanja upravi »Slovenca« pod »Graver« 15.148.

Več prodajalk

in prodajalcev za prodajo knjižice, katero potrebuje vsaka gospodinja, sproj- memo. Vprašati na »Mojo dom«, Ljubljana, Dvorža- kova št. 8. (b)

Denar

Kdor mi posodi 5000 din,

dobi brezplačno sobo v villi eno leto. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 15.203. (d)

Ureditev premoženja

Poravnave, konkurzne za- deve, odkup in inkaso terjatev, (tudi kmetskih!) nabavo posojil in družbe- nikov, dobičkanosno in varno naložitev kapitala, ureditev uprave in knji- govedstva, bilance, kal- kulacije, upravo nepre- mičnin, nadzorovanje so- udeležb, — sploh vse trgovsko-obrtniške zadeve poverite zaupno strokovni pisarni

ZAJO LOJZE

Ljubljana, Gledališka ul. 7

Hranilne knjižice

vrstnostne papirje

kupujemo

stalno po najvišjih cenah in takojšnjemu plačilu.

Rudolf Zoré

Ljubljana, Gledališka 12

Hranilne knjižice

podeželskih hranilnic, ki so večanjene pri Zadrugi- ni zvez, kupimo za pol- no vrednost, odplačljivo v mesečnih obrokih proti sigurnemu jamstvu. Po- nudbe upravi »Slovenca« pod »Jamstvo« 14.992. (d)

Hranilne knjižice

3°/_o obveznice

in druge vrstnostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40

Razno

Gumbike, gumbje, plise, monograme, entel, ašur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica

Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Posvetva

Dvostanovanjsko hišo

visokopritlično, z vrtom ugodno prodam. Šmarska cesta 42. (p)

REALITETNA PISARNA

A. ADAMIČ

Ljubljana, Gospodstvska 7

vis-a-vis Slamiča

posreduje

nakup in prodajo vsako- vrstnih nepremičnin. — Brezplačne informacije.

Parcele

za dvonadstropne hiše napredaj ob cesti. Stre- liška ul. 26. (p)

Enonadstropna hiša

tristanovanjska, z vrtom, v Mostah napredaj. Na- slov v upravi pod št. 15147.

Tristanovanjska hiša

z lepim, urejenim vrtom napredaj pri Dev. Mar. v Polju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15.199

Stavbne parcele

v Mariboru levi breg, 2000 m², ugodno napro- daj. Vprašati: Janežičeva c. 1, Krčevina, Maribor.

Zemljišče

6500 m² v okolici Ljublja- ne prodam. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 15228. (p)

Tovarna bučnega

in drugih olj z vsem inventarjem napredaj za 425.000 din. — Realitetna pisarna, Ljubljana, Go- sposvetska 3. (f)

Parcela

ca. 1600 m² napredaj v št. Vidu, bližina tram- vajske postaje. Pojasnila dr. Urbane, odvetnik — Tavčarjeva 1-1. (p)

Majhno posvetvo

s hišo v neposredni bli- žini Celja kupim. — Po- nudbe z natančnim opis- om v upravo »Slovenca« pod »20—25.000« - 15.048.

Malo trgovsko hišo

ali gostilno, kupim. Plač- ljivo takoj ali po dogo- voru. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Trgovina« št. 1343. (p)

Novo lepo hišo

z vrtom, sončen in miren kraj, prodam v Ljublja- ni. Garaža. Prevzame se lahko tudi hipoteka. Na- slov v upravi »Slovenca« pod št. 15221. (p)

Dvostanovanjska hiša

z lepim vrtom in bližini kolodvora v Središču ob Dravi št. 210 po ugodni ceni napredaj. Naslov v podr. »Slovenca« v Celju pod št. 14.953. (p)

Arondirano posvetvo

lepo, četrt ure od postaje Stična, novo gospodarsko poslopje, kjer se redi 10 goved in 8 prašičev, tri gozdne parcele se ugodno prodajo. Pojasnila daje Mi- hael Omahen, Višnja gora.

Hišo

s trgovskim lokalom na prometnem kraju v mestu ali večjem kraju na de- želi kupim za takojšnjo gotovino. Ponudbe s toč- nimi podatki poslati na upravo »Slovenca« pod »Dober promet« 15.042. p

Hišo

enonadstropno, novo, pro- dam s gospodarskim po- slopijem pri banovinski cesti. Pripravna za obrt- nika. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Mariboru pod št. 1349. (p)

Lepo posvetvo

z veliko dvonadstropno trgovsko hišo na Dolenjs- kem, tik železniške po- staje, s krasno gozdno parcelo in okolico ter go- spodarskim poslopjem so- zaradi družinskih razmer ugodno prodam. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Izredna pritičja« 15252.

Na Jesenicah

ali na Javorniku kupim hišo. Ponudbe s opisom in ceno podružnici »Slo- venca« na Jesenicah pod »Revir« 15246. (p)

Vinorodno posvetvo

krasno, z letošnjim pri- delkom do 60 hl, z dora- ščenimi gozdovi, sadov- njaki, njivami in travni- ki napredaj. Redi se do 12 glav govedi. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Ugodno naložite denar« 15216. (p)

Stanovanja

ISČEJO:

Dvosobno stanovanje

ali večjo sobo iščem v prijaznem kraju Dolenjs- ke ali Štajerske. Ponud- be upravi »Slovenca« pod »Dober plačnik« št. 15.194

Enosobno stanovanje

ali prazno sobo s soupo- rabo pritičlin išče urad- nica za 1. november t. l. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Točna plačnica« št. 15.050. (e)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

pri Viču, oddam. — Pod Vrhovcem 51. (e)

Enosobno stanovanje

pri Bežigradski gimnaziji, oddam. Beogradska ul. 8. (u)

Dvosobno stanovanje

komfortno, oddam. Stari trg 21-I. (e)

Dvosobno stanovanje

oddam za 250 din. Cesta v Zeleni log 5. (e)

Dvosobno stanovanje

s kabinetom — oddam. Glince, Cesta VI. št. 4. (e)

Dvosobno stanovanje

takoj oddam. Ljubljana, Pod Jezami 17. (e)

Dvosobno stanovanje

oddam. Domžale, šolska ulica, predzadnja hiša. e

Trisobno stanovanje

s pritičlinami oddam za november. Polzve se Zar- nikova ulica 9-I. (e)

Enosobno stanovanje

oddam z oktobrom. Po- ljane 42, št. Vid n. Ljub- ljano. (e)

Enosobno stanovanje

in opremljeno sobo od- dam stalni osebi. Sv. Pe- tra cesta 91-I. (e)

Eno in dvosob. stanovanje

oddam takoj v št. Vidu nad Ljubljano. — Novak, Tacev 72. (e)

Dvosobno stanovanje

parketirano, 1. nadst., vse od enim ključem — se odda z oktobrom. To- mažič, Stožice 177. (e)

V novi zgradbi

oddam eno- in trisobno stanovanje s kopalnico. — Ptujška c. 33, pri kolo- dvoru, Maribor, Tezno. e

Trisobno stanovanje

s kopalnico, in enosobno, v novi hiši, oddam. Štru- kelj Katarina, št. Vid 43 pri Ljubljani. (e)

Stanovanje

2 ali 3 sobe, s pritičlinami, v bližini sv. Jakoba, takoj oddam. Polzve se: Stari trg 5 (v trgovini).

Opremljeno sobo

sončno, oddam gospodični. Ogled med 2. in 4. uro. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15135. (e)

Petsobno stanovanje

s kabinetom in vsemi pritičlinami oddam v cen- tru. Povprašati: Tavčar- jeva 2/II, levo. (e)

Enosobno stanovanje

oddam 20. septembra ali 1. oktobra mirni stranki odraslih oseb. Pritičje, Stožice, Ogrinčeva ul. 6, Ljubljana. (e)

Enosobno stanovanje

s pritičlinami oddam v lepem kraju in zdravem ozračju na Polici. Pri- pravno za upokojenca. — Seme Terezija, Polica, p. Višnjagora. (e)

Dvosobno stanovanje

s kabinetom in kopalnico, v novi hiši, se odda s 1. novembrom. Vprašati dnevno med 15. in 17. uro pri: Delkin, Jesenkova ulica št. 4, blizu gorenjskega kolodvora. (e)

Trisobno stanovanje

komfortno, s kabinetom, kopalnico, vodovodom in angl. straniščem, parketirano, poceni oddam na Brezovici pri Ljubljani. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15.045. (e)

Vnajem

ODDAJO:

Velika skladišča

in garaže izven mitnice se oddajo v najem na Rudniku 24. (n)

Trgovske lokale

oddam na prometni cesti v Ljubljani. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 15074. (u)

Podjetnemu trgovcu

takoj oddam štiri nove trgovske prostore ter več- sobno stanovanje (za po- lovično najemnino, plač- ljivo z blagom) v centru mesta; pozicija zasigura- na, Zibret, Radeče št. 200

ISČEJO:

Manjše posvetvo

vzajem v najem. Ponud- be na Franc Lazič, Drav- ska 12, Ljubljana VII.

Gostilno in trgovino

išče v najem na promet- nem kraju v Ptuj ali Mariboru ali kje v okoli- ci. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Mariboru pod »Dober promet« 1350.

Prostor

za postavitev Farne pe- karne se išče v Ljubljani na brezkonkurenčnem pro- storu za oktober. Ponud- be upravi »Slovenca« pod »Lastna reziža« št. 15.191

Trgovino

z mešanim blagom vzamem v najem pri farni cerkvi, soli, v okrajih Ptuj, Ljutomer, Maribor. Ponudbe v upravo »Sl.« v Mariboru pod »Dober promet« št. 1342. (m)

Auto-motor

Tovorni avto

ugodno prodam Kmetijsko društvo v Dobrepoljah. f

Sachs-Mielemotor

100 ccm za 2300 din na- prodaj. Gmajnar, Stari trg 24. (f)

Motor

100 ccm, nov, »Phäno- men«, in posameznik za mešalni in sadar. Dravljica 250. (f)

D K W

Meister Cabrio, v zelo dobrem stanju, poceni prodam. — Steyer VII., 12 sedežni avtomobil ali re- sevalni avto, prodam za vsako ceno. — Oton Paar, Jesenice, Gorenjsko. (f)

Tempo

Mali tovorni avtomobil TEMPO nosilnosti 750 do 1000 kg tri in štirikolesni, skromn- v uporabi goriva in trpežn- so idealno prevozna sredst- va za vsako podjetje. Informa- cije pri zastopstvu TEMPO-avtomobilov »LUSTRA«

V. LAZNIK

LJUBLJANA, Gospodstvska a

Obrt**Mreže**

za postelje najceneje pri Andlovic, zaloga pohištva Komenskega ulica 24. (1)

Pozor pletilje in šivilje!
Izdelujemo vsakovrstne gume, tamburiramo in kosmatimo, Mela, Ljubljana, Tyrševa 20. (b)

Prodamo

Več vinskih sodov
prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15226.

Močan ročni voziček
cizo ter nekaj vinskih sodov - prodam. Kolesarska 34. (1)

Dva voza gnoj
prodam. Vprašati: Streliska 26. (1)

Šolske torbice
in aktovke v veliki izbiri priporoča Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. (1)

Orehova jedra
med in vosek dobite najceneje: Medarna, Ljubljana, Zidovska ulica 6.

6000 kg jabolk
pol sladkih, pol kislih, po ugodni ceni naprodam. Grad Loka pri Zidanem mostu. (1)

Čevljarski stroj
cilinder Dürkopp prodam. Pinterič, Podmilščakova št. 20. (1)

Kislo zelje
novo, prvovrstno, v sodčkih, dobavljajo po naročilu Gustav Erklavec - Ljubljana - Kodeljevo, Povšetova 47, tel. 25-91.

Kmetijsko orodje
par voz, preša, sadni mlin, žganjarski kotel, več sodov itd., naprodam. Debevec, Glince, Tržaška cesta 23. (1)

Kavni mlin
zamenjam za avtomatično tehniko ali prodam. Rafko Koretič, Aleksandrova cesta 4. (r)

Pisalni stroj kovčeg
dobro ohranjen, prodam za 1200 din. Pišite podružnici »Slovenca« Kranj pod »Pocenis«. (1)

Elektromotor
150 V, ½ HP, v brezhibnem stanju, poceni prodam. Fr. Malgaj, Kolo-dvorska ulica. (f)

Drehbank
1 m dolg, moderen, za 7500 din naprodam. Poizve se Gmajnar, Stari trg št. 24. (1)

KROMPIR
po 80 par kg, lepo, zdravo blago, oddaja vsako količino, dokler traja zaloga. A. Volk, Ljubljana.

Sveža jajca
zajamčena, 720 kosov 410 din; nove orehe, 50 kg 250 din, franko voznina, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

MALINOVEC

oristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan - se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI - Ljubljana, nasproti »Nebo-tičnika«.

Poročne prstane
ure, verižice, uhane, kakor tudi očala - kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Šutna, nasproti farne cerkve. - Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8. (1)

Javna dražba.

V ponedeljek, dne 18. t. m., ob 14. uri pop. se vrši v Streliški ulici 24 javna razprodaja raznega gostilniškega inventarja, pohištva, raznih drugih uporabnih predmetov itd. Kupci vabljeni! (o)

»Anker« šivalnim strojem in kolesom

smo znižali ceno za 20%, zato hitite z nakupom. V zalogi imamo tudi rabljene krojaške in čevljarske šivalne stroje od 300 dinarjev dalje. »Triglavi«, Rezeljeva 16.

Otroške vozičke

najugodnejše kupite pri Banjai, Ljubljana, Miklošičeva 20. Pazite na naslov! (1)

Sveže brusnice

najceneje pri Glavnik, Pogačarjev trg. (1)

Pletilni stroj

rabljen, ugodno naprodam. T. Pagon, Zidovska 8-I.

Novo damsko kolo

prvovrstna znamka, za 850 din naprodam. Mlekarna, Stari trg 24. (1)

Vinska preša

dobro ohranjena in precej velika, zelo poceni naprodam. Kmečka hranilnica in posojilnica v Poljčanah. (1)

Pozor!

Prodaja se poceni trgovski inventar, lep še skoraj nov. Poizve se v podružnici »Slovenca« na Jesenicah. (1)

Grozdje

smederevsko, dobro, sladko in poceni dobite pri

GOSPODARSKI ZVEZI

Tyrševa 29.

Radio**Prispela pošiljka**

radioaparati: Mediator, Blaupunkt itd. Velika izbira! - »Tehnik« Banjai, Ljubljana, Miklošičeva 20.

Glasba

Brezplačno posluži v trgovini

MEINEL-HEROLD
d.o.o. zof. trgovine glasbi
HARIBOR št. 102

Piano

dobro ohranjen, poceni prodam. Mlakar, Za vasjo 31, Šiška. (g)

Specijalna izdelovalnica HARMONIK

JOS. FLEISS
(prej F. Lubas in sin)
LJUBLJANA, Tyrševa 36

Piano

z angleško mehaniko - ugodno naprodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15192. (1)

Priložnostne prodaje

ne iščite, ker dobite tovarniško nove plošče v poljubni izbiri že po Din 30.-. Zahtevajte seznam.

elektrolon

Kromatično harmoniko klavirsko, znamke Meinel-Herold, z 80 basi, 34 tipkami in registrom, prodam za zelo nizko ceno. Ogled od 12 do pol 2 in od pol 8 do 9 zvečer. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15157. (g)

Gramofonske plošče

v veliki izbiri, radioaparati - najugodnejše dobite pri »Tehnik« Banjai, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. (1)

Klavirje vijoline

saksofone - trompete - harmonike in druga glasbila od šolskih do prvovrstnih instrumentov - strune in vse potrebščine v veliki izbiri in najceneje kupite pri **WARBINEK** Ljubljana, Miklošičeva 4 telefon 35-59

Novo kolo drž. razredne loterije daje zopet možnost zadeti velike dobitke

Od 13. septembra dalje so na razpolago srečke za I. razred 39. kola. Zrebanje pa bo 14. oktobra.

Cena srečk:

četrtinka din 50.—, polovična din 100.—, cela din 200.—.

Vsakomur je dana možnost, da si pravočasno preskrbi srečke za I. razred v domači glavni kolekturi **„Vrelec sreče“**

Znano je naročnikom, da so v preteklem kolu zadeli v jako velikem številu visoke dobitke na srečke kupljene v kolekturi **„Vrelec sreče“**. Pogosti veliki dobitki in tudi že milijonska premija naj Vam daje pobudo, da se takoj odločite za nakup srečk v kolekturi **„Vrelec sreče“**

V 39. kolu bo državna razredna loterija izplačala srečnim igralcem

65.000.000.— din.

Priporoča se glavna domača kolektura državne razredne loterije

„VRELEC SREČE“

Alojzij Planinšek - Ljubljana

Beethovnova 14 Telefon 35-10

Ženitbe**Zaradi pomanjkanja**

znanja iščem za svojo hčerko primernega druga. Je prijetne zunanosti, neoporečne preteklosti, izobražena, iz ugledne družine, vešča v vsem gospodinjstvu in s primernim premoženjem. V pošten pridejo samo resne ponudbe; drž. ali samoupravni uradnik ali dober trgovec. Cenj. ponudbe do 25. septembra na upravo »Slovenca« pod »Dobra« 14.696. (2)

Poročim dekle

od 30—35 let, čedne zunanosti, tudi brez premoženja, ki se razume na gospodinjstvo in trgovino, lepe preteklosti, dot. zaželjena, ni pa pogoj. Sem posestnik, trgovec in obrtnik, star 43 let. Ekstenzivna zagotovljena. Lastnoročno pisane ponudbe s sliko, katero vrnem, na upravo »Slovenca« pod »Tajnost« zajamčena 15262. (2)

Čitaite in širite »Slovenca«

Potujoče občinstvo v Belgrad opozarjamo, da se je v Belgradu nanovo odprl

GRAND HOTEL - BEOGRAD

Hotel je nanovo opremljen, razpolaga s tekočo toplo in mrzlo vodo, dvigalom, centralno kurjavo in kopalnicami. Cene sobam in jestvinam v restavraciji so za 20 % nižje od prejšnjih cen.

Občinstvu se priporoča hotelir FILIP MAJIČ

Ksilolitni tlak

je najidealnejši in sodobni tlak za kuhinje, kopalnice, trgovske lokale, tovarne itd. — Izdeluje ga

MATERIAL trg. dr. z o. z.

Ljubljana, Tyrševa c. 36 a

Telefon 27-16 - Brzjav: MATERIAL

Kateri

blag in značajan starejši gospod bi poročil gospodično z otrokom. Če je kdo, ki razume žensko dušo in ki bi mogel ljubiti mojega sinčka, naj se oglasi na upravo »Slovenca« pod zn. »Trpeča« št. 15.075. (2)

SOBE**ODDAJO:**

Dve prazni sobi takoj oddam samo dami. Srbska 37, Sp. Šiška. (s)

Separirano sobo

oddam. Komenskega 16-I, desno.

Opremljeno sobo

z uporabo kopalnice oddam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 15.078. (s)

Opremljeno sobo

v centru, oddam boljše mu gospodu. Naslov pove uprava »Slov.« pod 15129

Solidnega gospoda

ali dijaka sprejemem v svetlo, sončno sobo. Karlovska 15, lepo p. (s)

Lepo sončno sobo

z eno ali dvema posteljami oddam. Separaten vhod. Tržaška cesta 26-I.

Sobo z oskrbo

oddaja gospodični uradnici ter sprejme na dnevno dobro hrano dve gospodični. Rožič, Vegova 8-I.

Dve opremljeni sobi

oddam dvema ali trem gospodom. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 15229. (s)

Poslovna soba

event. stanovanjska, v Ljubljani, Aleksandrova cesta, se odda. Souporaba telefona. Vprašati pri zadruzi Neptun, Beethovnova 14, mezz. (s)

Dijaki**Akademik**

išče sobo ali hrano proti instrukciji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobro« instruktor 15.190. (D)

Visokošolec

išče v Ljubljani čisto, majhno sobo z zajtrkom. Ponudbe z navedbo cene na: Stare, Celje, Vrvar-ska ulica 2. (D)

Absolventko

klasično gimnazije sprejemem na stanovanje proti instrukciji. Center mesta. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Redna« št. 15143.

Kam pa kam?

Danes na žegnanje h Kovaču na Vikrče.

[Pohištvo]

Zaradi selitve naprodam nekaj pohištva (postelja, 2 omari itd.). Gregorčičeva 12. (s)

MODROCE

otomane, kauče itd. dobite poceni in solidno pri **Ivan Habič-u** tapetnik

Kopitarjeva ulica 1 nasproti »Ničmana«

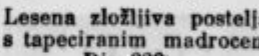
Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradšču). (1)

KUPUJTE PRI NASIH INSERENTIH I**Prodam**

dobro ohranjeno pohištvo za 800 din in dobro ohranjen tricevni radio aparat Blaupunkt za 800 d. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15.023. (s)

Lesena zložljiva postelja s tapetiranim madrocom Din 220.—

Specijalne posteljne mreže »Patent«, in »primissimo« modroce, otomane, in vse tapetniške izdelke nudi solidno in po nizki ceni tvrdka

Rud. Radovan

Mestni trg 13.

[Zivali]**Kravo s teletom**

dobro mlekarico, prodam Marija Okorn — Škofja Loka 38. (1)

Dva črna konja

prodam. Poizve se: Moste, Zaloška 63. (1)

Dve lepi kravi

prodam zaradi opustitve. Medvedova c. 22, Ljubljana VII. (1)

Ilirskega ovčarja

drseniranega, dobrega čuvaja, mladega, dobavljene izpod Sar-planine - prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Makedonski« 15.073. (1)

Ali

ste že naročeni na **Slovenca** ?

Vsak naročnik zavarovan

Kupimo**Čebelni vosek**

kupi »Plehan«, medičar na, Ljubljana, Sv. Petra cesta 59. (s)

Ponošene moške obleke

čevlje, perilo, odeje, modroce itd. kupujem. Dr. Alojzija, Ljubljana, Gallusovo nabrežje 29. h

Vsakovrstno**zlato kupuje**

po najvišjih cenah CERNÉ, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Zlato

srebro, briljante in anti-kvite kupuje v vsaki količini tvrdka A. Božič, Ljubljana, Franciskanska ulica št. 3. (s)

Gunje

krojaške odrezke, staj papir, tekstilne odpadke ter ovčje volno, goveje dlako (arovec) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15. (k)

Staro zlato,**zlato zobovje**

in srebrne kronice kupujem po najvišjih cenah

A. KAJFEŽ

trgovina z urami in zlatnine, precizna delavnica za popravila vsakovrstnih ur Ljubljana, Miklošičeva 14

Železno blagajno

rabljeno, v dobrem stanju, kupim proti takojšnji dobavi in plačilu. Lakota Alojz, Jesenice, Fužine.

Mesarji, pozor!

Kupimo za prompt top-ljen goveji loj po kvaliteti od 7—8 din za kg franco Celje, plačljivo takoj. - Celjska mlarna d. z o. z., Celje. (k)

Divji kostanj**kupuje**

V. H. ROHRMANN

LJUBLJANA

Sv. Petra nasip 27.

Potrti globoke žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je po dolgem trpljenju umrl naš dobri in skrbni soprog, oče, stari oče, brat in tast, gospod

Bogumil Kajzelj

podravnatelj Ljubljanske kreditne banke v pokoju

Na zadnji poti ga bomo spremili v torek, 19. septembra ob pol 17 izpred Narodnega doma na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 16. septembra 1939.

Jelena Kajzelj, soproga;

dr. Vladko Kajzelj, dr. Mirko Kajzelj, sinova;

Matilda Kajzelj, snaha; Mirček, vnuček

in ostalo sorodstvo.

Stroški kotiček

SLON SAMBO

(43) »Usedita se mi na hrber, fanta,« je rekla kengurujka, »ponesla vaju bom do ograje.« Hej, kakšna špasna ježa! »O, da bi mogla z vama,« je tožila kengurujka, »tudi jaz bi bila rajši v Avstraliji ko tu za ograjo!«

(44) »Pa še nocoj pojditja tja,« je nasvetovala kengurujka, preden se je vrnila v svoj hlev. Skrivši sta se oba fanta spravila domov po različne stvari, in sta se odpravila na pot. »Ne črhni spoloma nobene,« je Jan tiho pripomnil.

Preden se odločite za nakup pohištva in opremo Vašega lokala, trgovine, gostilne itd., zglasite se pri tvrdki **VENTURINI LUDVIK - MIZARSTVO** Uršičev štrdon Stev. 50, LJUBLJANA-DARJE Lastni načrti in osnuki v strokovni izvedbi. Cene zmerno!

Ljudska posojilnica v Celju

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4% na trimesečno odpoved pa po 5%

*

Izplačuje točno vse vloge — stare in nove! Dovoljuje posojila in trgovske kredite

ZAHVALA. Veem, ki ste našo ljubljeno hčerko Milico Suhadolnik

ki je postala žrtev nepojasnjenega zločina, imeli radi, jo obuli s cvetjem in jo spremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti ali ji kakor koli izkazali spoštovanje, izrekamo svojo najpriskrnejšo zahvalo. — Prav tako iskrena hvala za ganljive žalostinke in vsem, ki ste nam v teh težkih urah stali ob strani, nam dajali dokaze prijateljstva ter nas tolažili. Vsem Bog plačaj! Dol pri Borovnici, dne 16. septembra 1939. Zalujoča rodbina Suhadolnik.

Kolesa Najnovejši otr. vozički

IGRAČNI VOZIČKI, EKIROJI, AVTOMOBILČKI, KOLES, DELL **TRIBUNA F.B.L. LJUBLJANA** Podružnica: MARIBOR

Našli so se trije konji

katerih lastniki niso znani. Dva konja so lastniki skoraj gotovo izgubili ob priliki predaje konj v Kozarjih, dočim je tretji konj najbrž prišel z drugimi konji z Gorenjskega.

Oni lastniki konj, ki so konje izgubili, pa mislijo, da so ti konji njihovi, naj se prijavijo pri svoji občini, ki naj potrdi, da so konje res izgubili, ter pošlje točne podatke o njih podpisani občini.

Ko bodo ugotovljeni pravi lastniki konj, bo občina pozvala iste, da konje prevzamejo.

Občina Dobrova pri Ljubljani.

Zahvala

Ob prebriski izgubi svoje drage matere, gospe

Julijane Friedl

se najiskreneje zahvaljujem vsem znancem in prijateljem, ki so se je spomnili v molitvi, ji darovali vence in cvetje, jo pokropili in spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujem pred. duhovščini, učiteljstvu in učim. upokojencem ter pevcem za ganljivo zapeto žalostinke.

Sv. Jernej, 16. septembra 1939.

Franc, sin.

Prodamo

Mizarji!

Okovje za pohištvo in vse vrste orodje izberete pri »Jeklo« - Stari trg

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri **Centralni vinarni v Ljubljani.** TELEFON STEV. 25-73

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44 Maribor, Vetrinjska 80

STOLI tako-le trdni

in ostala oprava SAMO pri specialni tvornici upognjenega pohištva

THONET-MUNDUS d. d. Varaždin

ZA: KAVARNE, GOSTILNE, HOTELE, TERASE, KINOMATOGRAFE, PISARNE, SOLE IN PRIVATNA STANOVANJA

Zahtevajte v vseh trgovinah pohištva izključno samo **Original „THONET“ stole**

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenec«, »Domoljub« in »Bogoljub«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop. Telefonska številka 30-30

Profesorski zbor I. drž. realne gimnazije v Ljubljani

javi tužno vest, da je njegov član, gospod

Adolf Lapajne profesor

v petek, dne 15. septembra umrl.

Blagega pokojnika, velikega prijatelja mladine in zvestega tovariša, bo ohranil zavod v trajnem spominu!

V Ljubljani, dne 16. septembra 1939.

Pierre L'Ermite:

Ljubezen - soprog ali Bog?

Iz francoščine s dovoljenjem avtorja

»Kakšne?«
»Svojo ljubezen!«
»Kako le more človeška ljubezen stremeti, da popolnoma nadomesti božjo?«
»Ne stremim za tem, da bi jo popolnoma nadomestil. Hotel bi jo le omejiti.«
»Boga moramo ljubiti brezmejno.«
»Ah, prekipel si!«
»Bog je Večna resnica, iz katere sem črpala kot mladenka vso svojo moč in tolažbo!«
»Toda zdaj nisi več mladenka, ampak moja žena in jaz sem tvoj soprog in gospod ter kot tak nastopam. Dovoljujem ti torej, da hodiš k maši ob nedeljah in radevolje te bom spremil k njej. Vse ostalo pa ti prepovedujem. Zlasti, da bi se spovedovala!«
»Prepoveduješ mi?«
»Da, prepovedujem! Prav tako ne maram, da bi bila pri Vincencijevi konferenci. Zabranjujem ti, da bi se župnik Paulet ali kdorkoli od njegovih vrstnikov s kakršnokoli pretvezo vmešaval v tvoje življenje, ki pripada le meni. Evo, to sem ti hotel povedati že pred poroko.«
»Zakaj pa mi nisi povedal?«
»Zato, ker sem vedel, da bi mi gladko odrekala!«
»In danes?«
»Mi ne moreš več!«
Lucija ga zaničljivo pogleda: »In ti naj bi bil mož, o katerem sem sanjala v svoji mladostni ljubezni?«
Gilbert vzdre pogled. »Da, jaz sem oni mož. In če bi mogla čitati v moji duši ter videti, kako zelo sem odločen, da izvedem to, kar sem se namenil, bi spoznala, da je brezuspešno nadaljevati naša mučeniška razgovora.«
»Kdo ga je le začel?«

»No, jaz, ker je bil potreben.«

Lucija si pokrije obraz in mlo zajoe. A Gilbert jo le gleda.

»Vem, da ti je hudo. Celo naprej sem vedel, da ti bo! Toda bilo je potrebno, ker le tako bo ostalo najino ognjišče lepo in enotno.«

»In še kako enotno bo najino ognjišče!«
Molk. Globok prepel odpre med zakonema. Gilbert je navidez zelo nesrečen. Vzemirjeno koraka od stene do stene. Lucija ga zre z objokanimi očmi.

»Če bi le vedela, kakšen zakon me čaka! Šele mesec dni je od tega, kar si me oropal svobode, da poslanem usmiljenja vredna sužnja tvojih sebičnih želja.«

Gilbert se vsede k njej in siloma vzame njene roke v svoje: »Naj bo dosti za danes! Prvi udarec je padel. Priznam, da je bil težak. Toda končno se boš le privadila na popušcanje, kot se je privadilo že toliko žena, ki so po poroki opustile svoje dekliške navade. Veš torej, da ti nisi edina.«

Lucija se onemoglo brani: »Kaj mi dè to? Ne poznaš, niti ne slutiš vse teže in obsega žrtve, ki mi jo hočeš naložiti!«

»... ki sem ti jo naložil!«
»Ne veš, kaj je meni župnija. Pravijo, da ima vsak Francoz dve domovini: svojo ožjo domovino in pa Francijo. Vsak pravi kristjan ima dva ognjišča: svoje in župnijsko.«

Mračno zre Lucija predse.

Vzbuja spomine na davno minule dni.

»Župnija je svetišče mojih najsvetejših in najnežnejših spominov. V njej sem preživela svoje najlepše ure: prvo obhajilo, poroko! Tja, v malo cerkvice v Bremonteriovi ulici, sem se zatekala v težkih urah in pomnila v njeni samotni tihoti. Tam sem našla moža, ki se je odrekel človeški ljubezni, se oropal ognjišča, ker je hotel biti član družine vseh ljudi, moža, kateremu smem zaupati vse, ker ne živi sebi, ampak Bogu. Ker ga niš ne veže na zemljo je njegov nasvet vedno nepristranski in nesebični. In ker je v službi dobrega Boga, je njegov nasvet

vedno tudi doberhoten. Kdo bi našel vse dobrote, ki mi jih je izkazal! Kako se mu bom zahvalila za ideale, ki mi jih je položil v srce, za dobra dela, za katera me je navdušil in tako odvrnil od posvetnih nečimernosti, s katerimi nas zavaja življenje. In ko je udarila ura, v kateri je imela pasti končna odločitev, da-li naj postanem tvoja, sem poleg staršev vprašala za svet še gospoda Pauleta. In on je odločil mojo usodo. Spominjam se njegovega širokogrudnega odgovora, ko sem mu izrazila svojo bojazn, da morda nis prepričan katoličan. Dejal je: ni tolikanj važno, da li je zemlja že obdejana, glavno je, da se še dá obdelati... Tedaj sem se odločila za te. Zaobljubila pa sem se, da se ne bom spustila jaz v globino do tebe, temveč da bom tebe vzdignila iz nje. Šele nato mi je dejal: pojditja v miru! Naj poudarim torej še enkrat vse, kar imenuješ svojo srečo, dolguješ le gospodu Pauletu. In za hvaležnost ga mečeš čez prag!«

Pri poslednjih besedah se Gilbert, ki je došlejš z dolgimi koraki meril sobo sem in tja, ustavi pred svojo ženo: »Končaj že s svojimi litanijami. Moja želja je jasna in po njej se boš ravnila: gospoda župnika ne smeš več obiskati, niti se mu spovedovati, ne njemu, ne komurkoli drugemu! Odločno ponavljam: duhovnik ne sme biti med teboj in menoj! Dixi, ker sem moral. Danes ti je težko, a jutri bo obema bolje.«

Lucija zastmi k nebu.

Najhujše bolesti so nemo...

14. poglavje.

Naslednjega dne je Lucijina mati, ki je vso noč prebila v strahu zaradi sinočnjega dogodka, opazovala svojo hčer in nedvoumno dognala, da se je med mladima soproga odigralo nekaj vznemirljivega. Toda kaj?

Gilbert je odšel zgodaj zjutraj v Pariz, kjer so ga čakali nujni opravki.

Ker je Lucija izjavila, da se ne počuti dobro, jo je pustil pri starih in obljubil, da se bo zvečer vrnil ponjo. Gospa Bertram je torej imela do-

voj prilike, da načne s svojo hčerko razgovor in ji po malem iztira skrivnost njenega spora s soprogom, ki je imel tako žalostne posledice. Tako je torej izkušena v takih stvareh, dala Luciji doka praktičnih nasvetov.

Predvsem ji je priporočala, naj niti trenutek ne pomisli na ločitev, kajti s tem bi se zlomilo tudi njeno življenje. In življenje, ki je strto, se ne vzravna nikoli več zlasti ne življenje žene. Dalje naj si nikar preveč ne jemlje k srcu Gilbertovih besed. Nekoliko pozno se je sicer razkril, a razkril se je vendarle. Vsi mladi soprogi, zlasti oni, ki strastno ljubijo, so si enaki. Neizmerno ljubosumni so na svojo avtoriteto. Toda kmalu bo tudi Lucija opazila, da so celo najmenejši možje za razumno ženo le šibek tra. Kadar zna žena o pravem času molčati in počakati, kadar ve, kako ji je o vsakem času postopati, pride vedno do svojega cilja.

Lucija naj torej pusti svojega Don Kichotskega soproga, da obleče svoj težki oklep in gre z iztegnjeno roko proti župniku Pauletu. Saj se bo kmalu utrudil. Z iztegnjeno pestjo vendar ne moremo živeti!

Naj ne podžiga preprirov, naj mu ne daje enovi na razgovor, naj ne priliva olja na ogenj. In kot toliko drugim ženam, bo tudi njej uspelo, da si bo nekega dne priborila ne le svojo versko svobodo, temveč tudi svojega moža.

Končno pa ji bo prva skrb šele obhajilo v prihodnjem velikonočnem času. In zdaj je šele november. V teh šestih mesecih bo steklo še mnogo vode po Seini.

»Daj nam danes naš vsakdanji kruh,« je molil Kristus.

Lucija naj verno posluša teh šest mesecev svojega moža. Saj s tem ne bo zatajila svoje verskega prepričanja. Sicer se ji pa v Parizu ne bo težko spovedovati in obhajati, ker ji soprog pač ne bo mogel slediti na vsak korak. Ker nima obljuba, s katero se zavezemo k zlu, nikake veljave, bi se mogla v skrajnem primeru celo manj verna žena, kot je Lucija, zadovoljiti s tem, da varuje videz, živi pa po svojo.

Naznanilo.

Ceni. občinstvu vljudno naznanjam, da bom optiko in urarsko obrt, združeno z nadrobno prodajo zlatnine in srebrnine itd., ki jo je izvrševal moj pokojni soprog

FR. P. ZAJEC v Stritarjevi ulici št. 6 izvrševala in vodila še nadalje v istem obsegu kot doslej ter se ceni. občinstvu vljudno priporočam za nadaljno naklonjenost.

Z zagotovilom točne in solidne postrežbe črtam z odličnim spoštovanjem

Marija Zajec, vdova po pokojnem Fr. P. Zajec.

Cenjenim odjemalcem vljudno sporočam, da sem se preselil iz Gubčeve ulice 23 v **Frankopansko 8**

Za nadaljno naklonjenost se priporoča

Kržič Franjo

trgovina s kurivom, Frankopanska 8, Šiška

KOLESA

kupite dobro in poceni
tudi na obroke pri

H. SUTTNER
Brezobvezen ogled

Ljubljana
Aleksandrova 6.

Prodajam po znižanih cenah krep de čbine po din 8.-, 10.-, 12.-. Moško in žensko blago od din 10 naprej, volneni rips od 16 din naprej, svileni robci od 5 din naprej ter raznovrstno blago po jako znižanih cenah dokler traja zaloga pri **I. Trpinu** Maribor, Vetrinjska 15

DOLENJSKE TOPLICE

Radio terma 38° C

Vsi, ki trpite na revmatizmu vseh vrst nevralgijah, išiasu, posledicah zlomljenin, rekonvalescenti i. t. d., obiščite že iz starega veka poznano kopališče, katero je povrnilo zgubljeno zdravje že tisočerm bolnikom. Znižane cene. Penzija z vso oskrbo in kopeljo od 45.— do 65.— din. Zahtevajte prospekte,

Pozor! Kupci nepremičnin, ne pozabite obiskati dolgoletne in poznane tvrdke

Triglav-Slovenac v Beogradu
Harivigova 3/1. — Tel. 26728

Palače in hiše za rento, vile za najem in stavbišča v vseh krajih Beograda.

Vse šolske potrebščine

kakor zvezke, beležnice, mape, avinčnike, nayaadna in nalivna peresa, peresnice, peresnice, radirke, risalna orodja, risalne bloke in deske, ravnila, trikotnike, tuše, črnilo, nahrbtnike, aktovke itd. nudi po najnižji ceni trgovina

H. Ničman, Ljubljana

Kopitarjeva ul. 2, tel. 40-01

Prodamo

Najugodnejši nakup moških oblik nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Izdelujem

vence in šopke

po najnižjih cenah. Prepričajte se in gotovo boste zadovolji. Imam tudi v zalogi

alpinske rastline

Yuniperus Chamaecyparis itd. Se priporoča

ADOLF VATOVAC

splošno vrtnarstvo pri šent-peterskem mostu.

Cvetličarna Tyrševa c. 9.

PAZITE!

Po neizpremenjenih cenah dobite prvovrstno pšenično moko vseh števil pri tvrdki

BREGAR & KREK

LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA C. 19

Palača Vjaz. zavarovalnice

TELEFON 36-75 — BRZOJAVI: ŽITOPROMET

FRANC PIRC
Dravljje - Ljubljana

strojno
sodarsivo

Velika izbira in zaloga transportnih sodov. Kletni sodi, Bukovi sodi za eksport sadnih sokov, barve in olja. Kadi za namakanje, specialne kadi za mlekarne in kemično industrijo. IMPREGNIRANJE sodov. Strokovna popravila. Nizke cene. — Točna in solidna postrežba.

Pri nakupu izgotovljenih oblačil je važno, da veste, katera trgovina je najbolj ugodna za Vas?

Tvrdka F. I. Goričar

na Sv. Petra cesti

je edina konfekcija v Ljubljani, ki ima poleg tudi veliko manufakturno trgovino, založeno z najmodernejšimi blagovi za moške in damske obleke, površnike in kostume. Trgovina ima priključeno tudi lastno šivalnico z najboljšimi moškimi in damskimi močmi za izdelavo konfekcije, kot tudi za vsakovrstna moška in damska dela po meri.

Ako torej izgotovljenih oblačil ne morete izbrati iz zaloge, imate na izbiri vsakovrstno blago na metre ter se Vam lahko takoj po Vaši želji izgotovi! Za prvovrstno izdelavo in dober kraj se jamčim! — Ker se dela vse v lastni režiji, so cene brez konkurenčne!

Zahvala

Ob smrti mojega moža, gospoda

Ivana Jakopiča

smo bili deležni tolikih izrazov sočutja, da ne najdem besed za dostojno zahvalo. Dobri Bog naj bo plačnik predsedniku Vzajemne zavarovalnice veleč. g. kanoniku Ivanu Sušniku, ki je pokojnika spremil na zadnji poti in se od njega s toplo besedo poslovil, dalje preč. frančiškanski duhovščini, zdravniku dr. Trtniku za skrbno nego, ravnateljstvu in uslužbencem Vzajemne zavarovalnice za krasne vence in spremstvo, zastopstvu Prosvetne zveze, zastopnikom kongregacij in društev ter vsem drugim, ki so z molitvami, cvetjem in spremstvom izkazali pokojniku zadnjo čast.

Ana Jakopič, soproga, in sorodniki.

Zahvala

Ob prerani in težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo našega, nad vse ljubega soproga in nenadomestljivega papana, gospoda

Fr. P. Zajca

optika in urarja ter meščana ljubljanskega itd.

izrekamo vsem prijateljem in znancem, ki so pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti in nam izrekli ustmeno ali pismeno sožalje, našo iskreno zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo g. dr. Volavšku in g. docentu dr. Matku za skrb in požrtvovalnost za časa bolezni. Iskrena hvala tudi prečastitemu g. p. dr. Janezu Zurgu, kateri ga je tako lepo pripravil za pot k Najvišjemu. Najtopleje se zahvaljujemo za poklonjene krasne vence in cvetje.

Ljubljana, dne 17. septembra 1939.

Globoko žalujoče rodbine

Zajec, inž. Poljanšek, Wellguny

V neizmerni žalosti sporočamo, da je umrl danes ob 9 zvečer, po kratki in mučni bolezni naš predobri soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

KAREL FERJAN

šef glavne pisarne kralj. banske uprave Dravske banovine v pokoju, odlikovan z redom sv. Save V. stopnje

Draga pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti v nedeljo, dne 17. septembra ob 5 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 18. septembra ob 7 zjutraj v stolnici.

Ljubljana, dne 15. septembra 1939.

Globoko žalujoči: Terezija, soproga; Karel, sod. pristav, ing. Marjan, sinova in ostalo sorodstvo.

Topilniškega inženirja

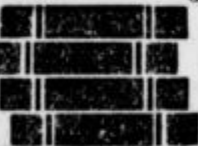
z večletno prakso, po možnosti Jugoslovana, iščemo za talilnico železne rude (visoka peč) z nastopom takoj. Ponudbe pod »Stalno namještenje« poslati na: Propaganda d. d., Zagreb, Jelačićev trg 5, poštni predal 472.

Po vaši želji Vam izdela Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani
Kopitarjeva 6/II

v svoji črtnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi, istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjene galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.

Cene skrajno nizke.
Poslužite se!

LJUBLJANA

Prenovljeni spomenik padlim vojakom pri sv. Petru bo danes blagoslovljen

Danes ob 9 dopoldne se bo začela lepa slovesnost ob prenovljenem spomeniku žrtev svetovne vojne iz šempetrske fars. Šempetrska fara je ta spomenik postavila že leta 1927 na trati ob cerkvi. Spomenik je bil tedaj postavljen tako, da ga je le malokdo zapazil. Imel je tudi drugačno obliko, saj so bili na okroglem podstavku postavljeni štiri veliki kameniti kvadri drug drugemu nasproti, v sredi pa je stala železna ograja. Novo mesto, kjer je postavljen spomenik sedaj, leži prav na drugi strani ceste že v parku Hrvatskega trga.

S ceste odnosno hodnika vodijo položne stopnice na vzvišeni svet parka, kamniti kvadri pa so postavljeni v vrsti eden poleg drugega, v sredi pa stoji velik okrogel kamenit steber, obdan z železno ograjo. Spomenik v sedanji obliki je res reprezentativen in tudi viden. Srednji steber ima na vrhu lep križ, glavica stebra pa ima napis:

I Osmine po trnovskem šupniku g. Janku Cegnarju — slovesna črna peta sv. maša — bo v ponedeljek 18. septembra ob 8 zjutraj v trnovski cerkvi.

I Za f sobrata g. Ivana Jakopiča se opravi v nedeljo, dne 18. sept. ob šest sv. maša zadušnica v križanski cerkvi. Člani-sobratje se vabijo, da se čim številneje udeležijo svetega opravila in darujejo za dušni pokoj rajnega sv. ohajilo.

I Sv. maša za pok. Ivana Jakopiča bo v sredo, 20. sept. pri oo. frančiškanih ob 7 pri oltarju Marije Pomagalj.

I Ob smrti mojega ljubljenskega brata sem prejel toliko sožalnih pism, da mi je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej. Bodi zato izrečena tem potom vsem moja najiskrenejše zahvala — Ivanka Cegnar, učiteljica.

Drž. Izprašani zobar

Puher Mihael

večletni volonter drž. univ. zobozdravniške klinike v Berlinu se je vrnil s študijskega potovanja ter redno ordinira od 1/9-1/5. Ob sobotah do 12. ure.

Ljubljana, Poljanska cesta 1 (peglezen)

I V tednu Rdečega križa pridno segajte po tombolskih kartah Rdečega križa. Ze za 5 din lahko dobite lepo parcelo 644 m² v Šiški. Z nakupom tombolskih kart boste pa tudi podprli Rdeči križ, ki ga čakajo velike naloge v teh hudih časih. Razprodajalce prosimo, da pospešijo prodajo tombolskih kart v tednu Udečega križa, ker bo tombola 15. oktobra. Tombolske karte se dobe v trafikah in v pisarni Rdečega križa, Gosposvetska cesta 2-II.

I Zaščita pred zračenimi napadi. Ljubljansko mestno poglavarstvo je v smislu odredbe orednje vlade izdalo lično brošuro s pravilnikom o zaščiti pred zračenimi napadi. V tej knjižici je kratak popis bojnih strupov in navodila za prvo pomoč, kakršno je treba poškodovancem po teh strupih nuditi. Poleg tega so v brošuri tudi kratka navodila za eventualno oddaljevanje prebivalstva od napadnih iz zraka, kakor tudi kratak popis raznovrstnih zaklonišč, njihove notranje ureditve in uporabe. Mestno poglavarstvo razdeli te brošure hišnim gospodarjem in poglavarjem družin, ki naj vestno poskrbe, da se vsi člani družine natančno pouče o njeni vsebini in se bodo tako v primeru potrebe znali pravilno varovati in zaščititi. Družinske poglavarje pa opozarjamo, da to brošuro vestno hranijo in jo imajo pripravljeno ter vedno pri roki za primer potrebe. Vsak družinski poglavar povrne mestnemu poglavarstvu 1 din stroškov za brošuro.

I Jezikovni tečaji. Zveza akademskih izobraženih žena bo tudi letos imela na drž. učiteljsko (Resljeva cesta) večerne jezikovne tečaje za moške in ženske ter telovadbo za dekleta. Učnina znaša 30 din na mesec. Vršili se bodo tudi popoldanski jezikovni tečaj za otroke iz osnovnih šol. Vpisovanje je nepreključno samo še v ponedeljek 18. septembra ob pol 20 na učiteljsko.

I Poselska zveza obvešča vse služkinje, da se bodo konec septembra in v začetku oktobra pričeli razni tečaj za služkinje v »Službinskem domu«, Križevniška ulica 2. Tečaj se bodo nadaljevali tako, kakor lansko leto, in sicer: nemški

»V svetovni vojni leta 1914—1918 padlim vojakom v šempetrski fari. Noga stebra ima tudi lep napis, ki se glasi: »Bratje, bodite istih misli, živite v miru — in Bog ljubezni in miru bo z vami! Okrogli steber ima v glavici tudi štiri električne lučke, ki bodo na večer s svojo svetlobo lepo opozarjale na spomenik. Srednji steber stoji na kvadratnem kamenitem podstavku, ki ima na sprednji strani napis: »Postavljen je iz nabranih sredstev skupine bojnikov šempetrske fars.« Sredi pove napis, da je spomenik postavljen po načrtu arh. V. Šubica leta 1927, spodnji napis pa pravi: »Prestavila in dopolnila mestna občina leta 1939. Na novo blagoslovljeno 17. septembra 1939.«

Na vsaki strani okroglega glavnega stebra stojita po dva kamenita kvadra. Na sprednji strani imajo vsi kvadri vklesane pomembne napise, izreke iz svetega pisma in zapovedne letnice od 1914—1918. Na zadnji strani, torej proti parku, pa so na kvadrirh vklesana imena vseh žrtev šempetrske fars. Na prvem kvadru je vklesanih 132 imen iz šempetrskega okraja nekdanje stare Ljubljane. Na drugem kvadru je vklesanih 12 imen žrtev iz Most, 37 iz Sela, 27 iz Novega Vodmata in 10 iz Zelene jame. Na tretjem kvadru so vklesana imena 34 padlih iz Bizovika, 6 iz Zg. Hrušice, 14 iz Sp. Hrušice, 3 iz Hradeckega vasi in 17 iz Štepanje vasi. Na četrtem kvadru so vklesana imena 12 iz Šmartnega, 4 iz Obrlj, 4 iz Hrstja, 9 iz Tomačevega in 3 iz Jarš. Vsega skupaj je na spomeniku 326 imen žrtev šempetrske fars. Za eno samo faro, čeprav je to velika, je to velikansko število, saj moramo upoštevati, da so padli najbolj krepki in najboljši moške in fantje v najlepših letih. Velika je bila žalost pri vseh prizadetih in še danes marsikje objokujejo v družinah dragoga svojca, ki se ni vrnil z bojnih poljani. Zato je prav, da tudi na zunanjo počastimo spomin vseh tistih, ki so izkpravili za domovino in svobodo zlato.

Šiviljski, kuharski in strokovno izobraževalni. Posebno priporočamo, da se dekleta takoj priglase za kuharski tečaj, ki je najbolj potreben za dekleta, ki služijo v mestu. Po lastnih izkušnjah vemo, da če zna dekle dobro kuhati, dobi najlažje službo tudi primerne plače. Redne pevske vaje za služkinje se bodo pričele 20. t. m. ob tri četrti na 9 zvečer. Služkinje, ki imajo veselje in posluh za

RDEČI KRIŽ predvaja:

Velefilm iz življenja špijonov v režiji slavnega V. Tourjanskija — Sodeluje ansambel najboljših filmskih igralcev: Willy Birgel, Hilde Weissner, Teodor Loos in Bernhard Minetti — Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri Matineja ob 10.30 po znižanih cenah

TAJNI ZNAK L. B. 17

veliki tihotapski film — Kino Sloga, tel. 27-30

petje, naj se prijavijo pevekemu zboru. V nedeljo, 24. t. m. priredi Poselska zveza izlet na Rožnik. Popoldne ob 4 bo govor, nato pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Vabljeni so vse služkinje. Za vse informacije in pojasnila za tečaje in drugo se obračajte na Poselsko zvezo, ki ima svojo pisarno v Delavski zbornici, Miklošičeva c. 22-I.

I Vse, kar rabi mladina za šolo, tudi risarske in tehniške potrebščine, barve, zvezke in torbice — dobite pri Novi Založbi v Ljubljani (Kongresni trg 19).

I Kino Kodeljevo v novi sezoni. Ob pričetku kinematografske sezone je prav, če seznanimo naše čitatelje z odličnim sporedom, ki si ga je za tekoče sezone zasnovalo eno najpriljubljenejših ljubljanskih kinogledališč, kino Kodeljevo v mladinskem domu na Kodeljevem. Izmed izbranih letošnjih del navajamo le sledeče najmočnejše: danes teče lepo delo češke umetnosti z Lido Barrovo »Nedolžnost« ob enem z ljubkim delcem deškega zbora Wenersängerknaben »Konzert v Tirolah«. V teku sezone pa prinašajo še sledeče češke filme: Hajduk Janošik, Izgubljena patrula, Hordubalovi, Poročnik Rjekin, Pastorka, Kupnikov križec pot. Ostali: Kdo je srečnejši od mene (Tito Scipa), Zloraba zaupanja, Osvajalci vseмира (barve), Očetova pesem, Marionette (Gigli), Ciganček, Trije mušketirji, Tom Sawyer, Plodovi zemlje, Heidi, Sneguljčica, Verd, Kralj pustolovcev, Potepušček, Robin Hood, Roža, Štiri hčerke prof. Lempla, Alarm ter vse ostale velike filme, kolikor jih bosta prinesla v tej sezoni kino Union in Matice. Predstave so vsak dan ob 20, ob nedeljah in praznikih po ob pol 15, pol 18 in pol 21.

Docent dr. Ivan Matko

strokovnjak za notranje bolezni ordinira zopet redno Ljubljana, Gledališka ulica 4 od 1/11—12 in 2—4 Telefon 4751 Röntgen

I Manjšinska šola v Ljubljani ukinjena. V smislu santgermanske mirovne pogodbe je bila tudi v Ljubljani ustanovljena narodnomanjšinska šola; nastanjena je bila na ljudski šoli na Grabnu. Sprva je šola izkazovala še dokajšen obisk. V šolo pa so se vpisovali tudi učenci in učence, katerih materin jezik je bil slovenski, a so bili starši pod

vplivom nemških podjetij ali pa nemških gospodarjev. Pozneje je bila uvedena strožja kontrola in so morali starši, ki so hoteli otroka vpisati v to šolo, predložiti primerne dokumente o materinem jeziku. Zadnja leta je bila ta šola zelo slabo obiskana. In že lani so jo morali zaradi slabega obiska, kajti v šolo se ni prijavilo niti minimalno predpisano število učencev, zapreti, in tudi letos šola več ne deluje.

I Na srednji glasbeni šoli (drž. konservatoriju) bo jutri, v ponedeljek ob pol petih popoldne v Hubadovi dvorani dodelitev gojencev k posameznim profesorjem in nato dodelitev točnega urnika. Ravnateljstvo pozivlja vse gojence, da pridejo točno ob napovedanih uri v Hubadovo pevsko dvorano. Redni pouk je od torka dalje.

I Vstop v šolo Glasbene Matice ljubljanske je še vedno mogoč.

Dr. Igor Tavčar

do 1. oktobra ne ordinira.

I Bogat živilski trg. Včerajšnji živilski trg — bi je tržni dan — je bil zelo bogato založen z vsakovrstnim sadjem in drugimi potrebščinami. Zaradi odprave trošarine na slive, so bile pripepljane od vseh krajev ogromne množine češpelj in sliv, ki so bile na drobno po 2—3 din, na debelo 1.75—2.50 din. Lepa in kvalitetna jabolka so bila od 4—5, ostala po 2—3 din kg. Letos je bila poleg sliv tudi izredno dobra letina za bruske, ki so bile na debelo 2—3.50, na drobno 2.50—5 din kilogram. Obilo je na trgu različnega grozdja po 4—8 din kg. Domače breskve so bile od 2—10 din kg. Gob-jurčkov lahko rečemo, da jih sploh ni bilo zaradi neugodnega vremena za njih rast. Par merje je bilo po 6 din, nekaj merje je bilo jurčkom podobnih čebarjev, ki so bili po 5 din merica. Lisiček je bilo dosti po 2 din liter. Prostor za gozdne sedge ob stolnici so sedaj zasedle prodajalke domačega sadja.

I Brezobziren kolezar je podrl dopoldne na Dunajski cesti 55 letno Amalijo Štrancar, ženo višjeje državne uradnika iz Ljubljane. Pri padcu si je gosa zlomila nogo in so jo morali reševalci prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

I Pobežnil je neznan kam Geršek Peter, učenec 4. razreda osnov. šole v St. Vidu. Postave srednje, blond, golglav, bos, oblečen v sive kratke hlače, z rdečo majo s kratkimi rokavi, siv površnik z modrimi črtami, v maji in na površniku števila 16. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči na naslov J. Geršak, Ljubljana, Hrenova ul. 15.

Mengeš

V četrtek, 14. t. m. smo pokopali v Mengšu bivšega našega pismonoša, nazadnje uslužbenega na pošti Ljubljana 2. g. Alojzija Blejca, ki je umrl šele 37 let star. Zapustil je vdovo s 3 malimi nepreskrbljenimi otroki. Pokojni je bil dolgo vrsto let odličan član bivše orlovske organizacije in

prosvetnega društva v Mengšu, pri vsaki priložnosti je deloval z vno v poštovnovalnostjo. Zadnja leta je bil prestavljen v Ljubljano, kjer je deloval v društvu nižjih poštinih uslužbenec. Kako zvesto je opravljal službo in kako so ga cenili predstojniki, je pokazal njegov pogreb, kjer so zaoplati poštno direkcijo g. dr. Janžekovič, g. upravnika pošte Ljubljana 2 Jaša Jožef ter predsednik društva nižjih poštinih uslužbenec g. Penko Josip, na čelu sprejema je igrala pošarska godba. Bog mu bodi plačnik za njegovo zvestoto.

Danes najboljša zabava, za mlado in staro, za ženski in moški svet pri edinstvenem tehnikolor filmu

v Kinu Matice tel. 21-24

Predstave ob 10.30, 15, 17, 19 in 21

Robin Hood

Errol Flynn — Olivia de Havilland

Kaj nam pripravlja ljubljanska opera

Teden dni manjka do začetka dramske, a štirinajst dni do začetka operne sezone. V obeh hišah pridno pripravljajo predstave, ki bodo prišle takoj v začetku na spored. Gledališče ima že precejšnje število abonementov, a za teden dni podaljšani rok za priglase bo gotovo še marsikoga privabil. Ponovno opozarjamo na velike ugodnosti, ki jih nudi naš gledališki abonma in ki omogočajo najširšim slojem obisk 38 različnih opernih, dramskih in opernih predstav iz klasične in moderne literature pod najugodnejšimi plačilnimi pogoji. Prijave za abonma bodo sprejemali še ves prihodnji teden v Drami pri blagajni v pisarni, in sicer dopoldne od 10—12 in od 15—17.

Ljubitelji našega gledališča bodo gotovo razveselile te novice, ki smo jih izvedeli iz naše Opere. Ravnatelj Ukmar je pridobil priljubljeno umetnico Zlato Gjurgjenac-Gavellovo in Josipa Gostiča za stalna gostovanja v letošnji sezoni. Tako bodo imeli obiskovalci naše Opere tudi letos priliko slišati oba svoja ljubljena. Nanovo je angažirana M. Basičeva za partije dramsko-sopranske stroke. Mlada, izredno darovita pevka, ki je končala svoj študij v Zagrebu, se je že z uspehom predstavila našim občinstvu v Verdijevem »Trubadurju« (Leonora). Kot posebno pridobitev za našo opereto moramo omeniti gđ. Truhovičev, hčerko našega bivšega tenorja in režiserja Djure Truhoviča. Truhovičeva je odlična operetna pevka, temperamentna igralka in jako simpatičen odskri pojav. Njen angažman na žalost ni bil mogoč, ker je že vezana s stalnimi gostovanji z zagrebško opereto, pač pa bo stalno gostovala pri nas; njen debut bo v Leharjevi opereti »Škrijančkov glas«, kjer bo peela primadonsko partijo — Margite.

Pri zasedbi baritonskih partij si bo morala pomagati opera deloma z gostovanji članov iz belgrajskega in zagrebškega gledališča. V teku so tudi pogajanja z nekaterimi drugimi umetniki, ki naj bi gostovali tekom letošnje sezone v naši operi in bodo predvidoma v najkrajšem času ugodno zaključena.

Prve novice, ki pridejo v operi na reper toar bodo: otvoritvena predstava dne 30. t. m. bo za Premierski abonma. Uporobili bodo pod muzikalnim vodstvom dirigenta Stritofa in v režiji C. Debeveca Goldmarkovo opero »Sabska kraljica«.

Ljubljana, 17. septembra

Radio Ljubljana

Nedelja, 17. sept.: 8 Cimenmarnov kvartet. - 9: Napovedi, poročila — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz franč cerkve — 9:45: Verski govor (g. dr. V. Fajdiga) — 10: Kon. Rad. orkestra — 11:30: Veseli kvartet in Bežigarski pevski zbor — 13: Napovedi — 13:30: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah) — 13:50: Na harmoniko igra g. Magister — 17: Kmet. ura: Kolobarjenje in pridelki (g. inž. Fr. Mežan) — 17:30: Prešerni fantje igra (gg. Adamič, Hubad, Golob in Pešl), vmes plošče — 19: Napovedi, poročila — 19:40: Nar. ura: Naše rudarstvo in topništvo v preteklosti — danes (inž. Maksimovič) — 21:30: B. Smetana: Iz mojega življenja, kvartet (plošče) — 22: Napovedi, poročila — 22:15: Kitarski trio (gg. Prek, Privšek in Slovnik).

Ponedeljek, 18. sept. 12: Češke pesmi in skladbe (plošče) — 12:45: Poročila — 13: Napovedi — 13:20: Opoldanski Rad. ork. — 14: Napovedi — 18: Zastupljenja v obratih in obrtih — 18:20: Plošče — 18:40: O namenih društva RK (g. dr. Krejči) — 19: Napovedi, poročila — 19:30: Zanimivosti — 19:40: Nac. ura: Slikar Dim. Avramovič kot pisatelj in zgodovinar (ga. Obradovič, Belgrad) — 20: Domača zabava. Sodeluje kmečki trio, Fantje na vasi in Rad. orkester — 22: Napovedi, poročila — 22:15: Iz slovenske per (pl.).

Drugi programi

Ponovno moramo poudariti, da za sporede radijskih postaj prav nič ne jamčimo, ker jih vedno spreminja. Objavljamo pač programe, ki jih imamo na razpolago.

Nedelja, 17. septembra: Belgrad: 20 Večer narod. pesmi — Zagreb: 20 Klavir, 20:45 Zabav. glasba — Varšava: 19:50 Vok. koncert — Praga: 20 Lahka glasba, 21:30 Plesna glasba — Bratislava: 19:15 Jazz, 20 Izseljenska oddaja, 21:15 Klavir, 22 Jazz — Sofija: 19:30 Instrumentalni koncert, 20 Violina, 20:50 Operna glasba — Budimpešta: 19:30 Leharjeva opereta »Friderik«, 22:05 Ork. koncert, 23 Nar. glasba — Trst-Milan: 21 Pisan koncert, 22:20 Igra in plesna glasba — Rim-Bar: 21 Opera »Lucia di Lammermoore« — Florencia: 20:30 Operetna glasba — Beromünster: 20 Igra, 21 Ork. koncert, 22:10 Orgle — Strassbourg: 20:10 Vesel večer — Bukarešta: 19:30 Orkestralni koncert — Horthy: 21 Puccinijeva opera »La Boheme«.

Ponedeljek, 18. sept.: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 20:40 Harla, 21:25 Kom. koncert — Zagreb: 20 Vokal. koncert, 20:30 Klavir, 21 Lahka glasba — Varšava: 19:30 Ork. in solisti, 21 Chopinove skladbe, 22 Plesna glasba — Praga: 20 Ork. koncert, 20:50 Janačkova opera »Sarkac« — Bratislava: 19:35 Zab. koncert, 21 Ork. koncert, 22:15 Orgle — Sofija: 19:30 Simf. koncert — Budimpešta: 20:10 Brahmsov koncert, 22 Plesna glasba — Trst-Milan: 17:15 Plesna glasba, 20:30 Ital. filmska glasba, 21 Opereta — Rim-Bar: 21 Vivaldijev koncert — Florencia: 19:30 Vojaška godba, 20:30 Opera — Beromünster: 19:50 Veselo pesmi, 20:25 Jeson, 21 Izseljenska oddaja — Strassbourg: 20 Ork. koncert, 21 Igra — Bukarešta: 20:10 Komorni koncert, 20:40 Oboa, 21:25 Franc. glasba, 21:40 Harmonika — Horthy: 20:30 Simf. koncert.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: V nedeljo: mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78. V ponedeljek: mr. Sušnik, Marjiin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

RDEČI KRIŽ

predvaja danes ob 10.30, 15, 17, 19 in 21. uri

v KINO UNIONU telefon 22-21

izredno napet film

ALŽIR

CHARLES BOYER, HEDDY LAMAR in SIGRID GURIE

Na meji Evrope in starodavne Afrike ter vročim pustinskim soncem, kjer se skrivajo pred roko pravice temni elementi iz vseh delov sveta, se je odigrala ljubavna drama pretresljive vsebine!

Najnovejša poročila:

Poljski odpor narašča

Francoska in italijanska poročila s poljskega bojišča

Okolica Lublina, 16. sept. AA. Havas: Razvoj obsežne nemške akcije za obkolitev mesta od severozahoda in jugovzhoda doživlja zastoje. Napad blindiranih enot in motoriziranih čet je naletel zdaj na močan odpor poljskih čet, ki aktivno poskušajo ter se krčevito bore okrog utrjenih točk in terenskih postojank.

Na jugu se je nemško napredovanje ustavilo na obali Taneva, pritoka reke Visle, ki teče preko planote. Podbilje iz vzhoda proti zapadu.

Branilec Lvova so potem, ko so razbili napad nemške blindirane kolone na okolico, začeli s protinapadi zahodno od Lvova na boke nemških kolon, ki marsirajo proti jugu.

Močno in dolgo upiranje stare avstrijske utrdbe Przemysla v veliki meri ogroža nemške prometne zveze v tem pasu.

Ce bi se Nemcem na severu posrečilo prestopiti reko Bug, bi se spopadli pred Varšavo s številnimi poljskimi četami, ki branijo mesto. Vzhodno krilo varšavske obrambe se skriva poleg tega za obrambo starih manjših utrdb Brzeš in Brest-Litovsk.

Sedanje obdobje operacij na Poljskem kljub uspehom, ki so jih dosegle nemške motorizirane enote, dokazujejo, da te enote, ki naj bi zamenjale nekdanjo konjenico, ne morejo nitesar storiti proti velikim mestom, niti proti utrdbam, čeprav so nekatere starega modela. Varšava in Lwow sta hitro odbila poskuse teh napadov. Tudi stare utrdbe Modlin in Sierock, ki ščitita Varšavo od severa, sta nedotaknjeni.

V osrednji pokrajini se poljske čete iz Poznanja še dalje krepko drže v tej pokrajini. Te čete so v tesni zvezi z branilec Varšave in s svojim delovanjem preprečujejo zvezo med nemškimi oddelki severno od Visle in z oddelki, ki delujejo v južnih pokrajinah te reke. Poljski obrambi v veliki meri pomaga deževje. Razrvane in blatne ceste zelo pomagajo, da se ustavljajo ali celo popolnoma ustavijo napredovanja motoriziranih oddelkov. Po drugi strani pa motorizirani oddelki, ki so se preveč oddaljili od svojih oporišč, občutijo veliko pomanjkanje goriva. Nemško letalstvo v nobenem primeru ne more teh motoriziranih oddelkov preskrbovati z gorivom na ta način, da bi jim metalo iz zraka kante z bencinom. Po drugi strani pa prometne zveze niso varne in zato kamionske cisterne, ki naj bi preskrbovale ostale enote, katere se stalno umikajo in katerih točna pozicija ni zmerom znana, same porabijo mnogo goriva.

Bern, 16. sept. AA. Havas: Agencija Pat kategorizirano zanika vest, da bi se poljska vlada nahajala na romunsko-poljski meji. Agencija Pat izjavlja, da se poljska vlada nahaja v nekem kraju blizu samega štaba poljskega in da skupno s poljskim poveljstvom aktivno sodeluje pri pripravi za nadaljnje borbe.

Vzhodno bojišče, 16. sept. AA. Stefani: Posebni dopisnik agencije Stefani na vzhodnem bojišču poroča, da postaja odpor poljskih čet okoli Kutna vse močnejši. Nemške čete so dobile precejšnja ojačenja iz okolice Radom. General von Brauchitsch je obiskal nemške čete, ki so razvrščene pri Kutnu. Maršal Göring se naprej oblikuje letališča na vzhodnem bojišču. Poljske čete, ki branijo Varšavo, so v zadnjih 24 urah izvr-

šile več naskokov in poskušale prebiti obroč, ki se vse bolj zožuje okrog Varšave. Toda njihovi junaški napori niso imeli zaenkrat nobenega uspeha.

Boji na zahodni fronti

Pariz, 16. sept. AA. Havas: V včerajšnjem sporočilu z bojišča poročajo: Na vsem bojišču je bila zelo živa topniška akcija. Sovražnik stalno dovaža ojačenja. Na več mestih je sovražnik zapustil ter uničil pri umiku svoje vasi.

Vnuk nemškega cesarja padel

Berlin, 16. sept. DNB poroča, da je na poljskem bojišču padel pruski princ Oskar, vnuk bivšega nemškega cesarja Viljema.

Berlin, 16. sept. DNB: Pri zasledovanju razpršenih poljskih oddelkov je padel na vzhodnem bojišču generalni inšpektor nemškega orožništva, generalni major Wilhelm Rettich.

Afganistan bo nevtralen

Kabul, 16. sept. AA. DNB: Po sklepu parlamenta, da bo Afganistan ostal nevtralen, je bil ta sklep službeno sporočen vsem tujim diplomatskim zastopnikom.

Poljski delavci v Nemčiji

Berlin, 16. sept. AA. DNB: Neposredno po prihodu nemških čet na Poljsko so bile ustanovljene inšpekcije za delo v zasadenih poljskih pokrajinah. Dosedaj je bilo ustanovljenih že 30 inšpekcij, ki so že začele delovati. Te inšpekcije so začele takoj organizirati delovne sile, katere potem stavijo na razpolago vojaškim oblastem pri delih v poljedelstvu, kakor tudi za delo v industrijskih podjetjih v zasadenih pokrajinah. Poleg tega so izvršene vse priprave, da se nezaposlenost poljske kmetovalske sile, ki so prihajale dosedaj na delo v Nemčijo, hitro zbero in pošljejo v Nemčijo, da se dokonča letošnja pozna žetev, ki je v vsej Nemčiji letos zelo bogata.

Smrtne obsodbe v Nemčiji

Berlin, 16. sept. AA. DNB: Paul Müller iz Halle je bil 14. septembra ustreljen zaradi požiga zločina in sabotaže. Müller je bil že prej večkrat kaznovan zaradi tatvine. Dne 15. sept. pa je bil ustreljen Avgust Dickmann iz Dienst-lakena zaradi tega, ker ni hotel izvršiti svoje vojaške dolžnosti. Dickmann je bil fanatičen pristajač mednarodne sekte raziskovalcev svetega pisma.

Berlin, 16. sept. AA. DNB: Nemška vlada je predpisala uredbo o poostritvi kazni za tiste osebe, ki se ne bi držale predpisov o obrambi pred letalskimi napadi. Dosedaj so bile določene samo denarne in zaporne kazni, odtlej pa so določene kazni robiže zlasti za poslovanje tistih oseb, ki bi s svojim delom povzročili prebivalstvu ali pa tujim imovini škodo.

Žrtve pomorskega vojskovanja

Berlin, 16. sept. AA. DNB: Britansko ministrstvo za informacije je objavilo v londonskem tisku vest, da je bil baje izvršen poskus torpediranja holandske ladje, s katero se je iz Rotterdamu vračal v London bivši angl. poslanik v Berlinu Neville Henderson. Angleški rušilec, ki je spremljal omenjeno holandsko ladjo pravi dalje, je moral vreči nekaj vodnih bomb, da bi odgnal podmornico, ki je hotela ladjo napasti. Toda podjetje, ki je lastnik ladje, s katero se je poslanik vračal v London, je izjavilo na vprašanje nemškega konzulata v Rotterdamu, da poveljnik ladje za ves čas potovanja ni opazil niti najmanjšega poskusa napada na njegovo ladjo.

Pariz, 16. sept. AA. Stefani: Agencija Havas je izdala sporočilo, s katerim popravlja vest, ki je bila inozemstvu o torpediranju francoske pomorske epote. Na nekem minonošcu, ki je bil zasidran v nekem pristanišču, je prišlo do eksplozije, zaradi katere je nastal požar. Zdi se, da je okrog sto mrtvih.

Bruselj, 16. sept. AA. Stefani: Belgijska ladja Aleks van Opetan, ki se je ponoči potopila v la Manche, je plula iz Newyorka proti Anversu. Ni znano število potnikov, ki so se nahajali na ladji. Ve se le, da je neka grška ladja vkrcala

49 brodolomcev. Za sedaj mislijo, da smrtnih žrtev ni. Šest članov posadke je ranjenih. Pomorski krogi v Anversu menijo, da je imenovana ladja naletela na pločevko mino in da je treba izključiti mnenje, da je bila torpedirana.

Curih, 16. sept. AA. Havas: Po neki še nepotrjeni vesti se je nemška prekoceaneka ladja »Bremenc zatekla v Murmanek, pristanišče na severni Rusiji.

Tanger, 16. sept. AA. Stefani: Po vestih iz Casablanca je na francoskem minonošcu »Pluton« eksplozirala mina. »Pluton« je vkrcaval v luki vojni material. Ladjo je vrglo v zrak ob strahovitem eksploziranju drugih min, ki so napravile v pristanišču veliko škodo. Okoli 400 ljudi je mrtvih in ranjenih, tako od posadke »Pluton« in civilistov.

London, 16. sept. AA. Reuter: Vea posadka potopljene ladje »Cayenc« se je vkrcala na drugo ladjo in prispela do obale. Posadka je štela 37 moških, od katerih se noben ni ponesrečil. Sovražna podmornica se je nahajala nekaj ur od njih vse dotlej, dokler ni priplula ladja »Idabaker«. Poveljnik podmornice je ponudil, da prepelje posadko do irske obale za primer, da bi nobena ladja ne prišla posadki na pomoč.

Bohn in Co. je stopilo v slavo 2800 delavcev. Boje se, da bi zaradi te stavke vse ameriške letalske tovarne utrpelo veliko škodo, ker je ta tvrdka v glavnem izdelovala dele letalskih motorjev.

Drobne novice

Rim, 16. sept. AA. Stefani: Zaradi pomanjkljivega prometa na nemških železnicah, ki so potrebne za tranzit čez Brenner, je bilo danes odpravljenih večje število vlakov med Münchenom in Benetkami.

Maribor dobi moderne alarmne priprave

Ob priliki zadnjega »zračnega napada« na Maribor smo opozorili, da je sedanji način alarma, ki naznanja tak napad, nezadosten. Plat zvona in pisiki tovarniških sirene se ne slišijo v stanovanju in pisarni. Povrhu tega alarm tudi časovno ne funkcionira. Ena tovarniška sirena se sproži prej, druga pozneje, ko je znak za alarm že končan, ena daje dolge, druga kratke znake. Maribor potrebuje moderne alarmne priprave. Tozadevno smo dobili obvestilo, da bo naše mesto v kratkem času opremljeno z najmodernejšimi sirenam na elektromehanični in na ročni pogon. V vsem mestu bo nameščenih 17 takšnih sirene. Vse sirene bodo zvezane s posebno centralo s pomočjo električnega voda, tako da jih bo mogoče s pritiskom na gumb vse naenkrat sprožiti ter tako alarmirati celo mesto. Če pa bi električna zveza odpovedala, pa bo mogoče sirene s ročnim pogonom sprožiti. Sirene bodo pritrjene na pročelijih hiš ali pa na strehah, veekakor pa tako, da bodo imele za svoj okoliščini večji učinek.

Z novimi alarmnimi napravami, ki so že naročene ter bodo kmalu dospеле, se bo Maribor vsaj deloma približal stopnji alarmne pripravljenosti, kakor jo imajo v inozemstvu že dolgo časa. V Rimu na primer ima vsaka hiša svojo

alarmno napravo, ki deluje na elektromehanični in na radiomehanični način. S pomočjo radio od- da-ne postaje je mogoče sprožiti vse te hišne sirene. V Nemčiji imajo v vseh mestih v vsaki ulici elektromehanične sirene, poleg tega pa še posebno telefonsko alarmno službo. Vsak telefonski naročnik v mestu ima na svojem aparatu še poseben alarmni zvonec, od vsakega telefonskega aparata pa grede zveze do alarmnih naprav v drugih stanovanjih dotične hiše. Ker je v Nemčiji telefonija v mestih silno razširjena, so tako praktično opremljena z alarmnimi napravami skoraj vsa stanovanja. Zelo moderna je alarmna pripravljenost tudi na Poljskem. V Varšavi in v drugih večjih poljskih mestih so alarmne naprave na radiomehanični pogon. Znatilno je opozorilo, ki ga slišijo radioposlušalci Varšave vsak dan večkrat »Varga, vargas (pozor, pozor)« je signal za bližajočo se letalski napad.

Poleg velikih sirene, ki bodo postavljene po ulicah, pa dobi Maribor še interno alarmno napeljavno za svojo gasilsko četo, s katero pa bodo obenem povezane tudi vse ekipe za pasivno obrambo proti napadom iz zraka. Vse te naprave bodo sicer precej drage, so pa za današnje čase neizbežne in potrebne.

Vkuhavajmo in sušimo sadje!

Letos je velika preobilica sadja, posebno češpelj, in je nevarnost, da se bo mnogo sadja pokvarilo ali se večinoma prekuhalo v žganje, kar bi bilo velika narodna nesreča. Zato je nujno potrebno, da se naše ljudstvo po deželi pouči v sušenju in vkuhavanju sadja.

Sušeno in vkuhano sadje je najboljša zaloga za težke čase, je tudi dobra zaloga za prihodnje leto, ko bo verjetno zelo malo sadja.

Kako najcenejše vkuhavamo silve

Češplejavec (povidel ali pekmez) brez sladkorja. Češple brez sladkorja vkuhane se drže, pravilno shranjene, več let. Biti morajo zelo zrele. Ko jim odstranimo peške, jih neolupljene razpolovimo ter kuhamo v širokih lončenih posodah ali skledah, da voda hitro izhlapeva. Posoda mora biti čista (pocinkane posode, ki so okrušene na dnu, so neprimerne za kuho češplejave, ker se glazura (lošč) kruši naprej). Ko so češple že precej goste, jih kuhamo ob srednji vročini ob neprestanem mešanju, da se ne pripalijo. Kuhati jih moramo več dni. Niž zato, ako se večkrat ohladi, ker za kuhanje češplejave ni potrebna posebna kurjava, ampak se obenem kuha z zajtrkom, kosilom in večerjo. Za kuho je najbolj prikladna kmečka peč. Ko stoji žlica v češplejcu, je dovolj gost za shranjevanje. Še vročega nadevamo v lončene posode, pri tem dobro tlačimo, da se ne napravijo prazni prostori, ker se v teh rada naseli plesen. Po nekaj dneh, ko se je češplejavec sesedel in ohladil, ga zalijemo s toplim lojem, ki zabrani dostop zraka. Ko se je strdil, zavežemo lonec prav dobro s celofanom, še boljše s srčnikom, ki ga do- bimo pri mesarju in je več let uporaben. Po vrhu še zavijemo z navadnim papirjem, da zabranimo dostop pajkom in drugim živalicam. Shranimo v suhi, temni ahrambi. Zavarovali moramo češplej-avec pred mravljami. Pri manj zrelih češpljah do- damo nekaj sladkorja pri kuhanju češplejave. Do- datek salicila 1 gr na 4 litre ne škodi.

Sušenje češpelj

Razen v modernih ali prenosnih sušilnicah se lahko sušijo češple tudi v sušilnicah za hmelj in pa v peči in v pečicah štedilnikov. V krušnih pečeh se sušijo češple najboljše, če postavimo v peči posebne lese. Ker so peči dovolj visoke, bi se morala staviti v peči železna

Št. Jernej

»Slovenec« je poročal o hudi avtomobilski ne- sreči, katere žrtev je postal posestnik Jožef Čudovan iz Čadrec. Ker je bilo njegovo stanje brezupno, so ga pripehali iz kandijske bolnišnice na dom, kjer je dne 14. t. m. umrl. Do smrti se ni zavedel. Zapušta ženo in pet otrok, trije hodijo v šolo, dva pa sta še majhna.

Iz Julijske Krajine

Slinavka. Po mnogih krajih Vipavske doline in Krasi razsaja že več časa nalezljiva kuga na gobcu in parkljih. Goveja živina zaradi te bolezni močno trpi in je škoda, ki je zadela naše kmečko gospodarstvo, prav občutna. Zdi se, da vsi odgovorni faktorji niso v polni meri storili svoje dolžnosti, ker je skoraj nemogoče, da bi se bila bo- lezen drugače tako silno razpasla.

Dve križarki za Siam. »Združene jadranske ladjedelnice« (Cantiere Riuniti dell'Adriatico) v Trstu so dobile v delo dve križarki za vojno mornarico v Siamu. V ladjedelnici Sv. Marko so zadnjo soboto prvo te križarki postavili v delo. Ta dogodek so združili z lepo slovesnostjo. Ob navzočnosti italijanskih in siamskih odličnikov je tržaški škof s posebnim svečanim obredom blago- slovil pričetek dela, ki pomenja tudi za naše de- lavstvo razveseljiv dogodek.

Dr. Kremžar Maks

zdravnik v Domžalah
zopet redno ordinira (v prenovljeni Svetlin-Kuraltovi hiši nasproti mešč. šole

Specijalist za ženske bolezni in porodništvo

dr. Slavko Perko

ordinira v Novem mestu na Florjanskem trgu 9

Kranj

Borza dela. Do konca avgusta je imela Borza dela v Kranju vpisanih 183 brezposelnih (123 moških in 60 žensk). Podpora je dobivalo 50. Delo dobijo takoj: 150 težakov, 20 dobrih zidarjev, 5 kmečkih dekel, 4 služkinje, 1 samostojna kuharica, 1 natakarica, 1 klepar, 1 kovač ali ključavničar, 1 kotlar in 2 mizarja. Uradni prostori Borze so v spodnjih prostorih Delavskega doma.

Gradnja ceste skozi Kranj. Gradnja moderne ceste skozi Kranj zelo hitro napreduje in se že vidi, kakšna bo bodoča smer ceste. V kratkem bodo končali z deli na Savskem mostu.

Gradnja vodovoda. Gradi se že druga etapa vodovoda iz Predvorja preko Kranja v Stražišče. S tem bo rešeno vprašanje o pomanjkanju vode skoraj v vsem okraju.

Jesenice

Nova maša. V nedeljo, 24. septembra bo sto- pil pred oltar Gospodov novomašnik, jeseniški ro- jak g. Jože Zabkar, sin tuk. lekarnarja. Ob 10 bo vstop novomašnika v mestno župno »rkev, govor,

novomašnikov blagoslov in sv. maša. Gospodu novomašniku želimo obilo božjega blagoslova v vinogradu Gospodovem.

Sestanek JRZ. V petek, 15. septembra je bil sestanek zaupnikov JRZ, na katerem sta poročala bivši narodni poslanec dr. Šmajd in predsednik krajevne JRZ g. Bertonec. Posebno nas je za- nimalo delo ban. odbora za banovino Slovenijo. Ker je to vprašanje velevažno, sklicuje krajevna organizacija JRZ za sredo, 20. septembra ob 8 zvečer, širši sestanek v veliki dvorani Krekovega doma. Na sestanku bodo podana poročila o bano- vini Sloveniji.

Kino »Krekov dom« predvaja danes ob treh popoldne veličasten film »Zenske v okovih«, ob pol 9 zvečer pa film iz dnevnika neke sobarice »Demon ljubezni«. V ponedeljek, 18. septembra ob pol 9 zvečer se ponovi film »Zenske v okovih«.

Trbovlje

Plačilni nalogi za plačilo zgradarine v teko- chem letu so dospeli na občino od davčne uprave v Laškem. Včasih je davkarja poslala vsekem te pozive za plačilo davka po pošti. Zadnja leta jih je dostavljala občina, sedaj pa mora vsak hišni po- sestnik-davkoplačevalec sam po nje na občino, da jih prevzame na policijskem oddelku občine.

Teden Rdečega križa bo od 17.—23. septembra. V tem tednu bodo nabirali samarijani(ke) in bolni- čarji(ke) Rdečega križa članarino za leto 1939 od tistih, ki je še niso poravnali, in darove za Rdeči križ. Nabiralne pole bodo žigosane ter od pred- sednika, tajnika in glavnika podpisane. Da bo gnotni uspeh večji, bodo v tem tednu v Društve- nem domu in Delavskem domu v prid Rdečemu križu vse kinopredstave. Ta akcija je nujno pa- trebna, da bo mogel Rdeči križ nabaviti najnuj- nejšo opremo za primer vojne, oziroma za prvo po- moč ranjenecem in oškodovancem po strupenih pli- nih pri napadih iz zraka.

V otroškem vrtcu se bo pouk vršil v obeh od- delkih nemoteno. Stariši naj pripeljejo svoje male v šolo v ponedeljek, 18. t. m. Pouk na ljudski šoli na Vodah se bo začel in javil potem, ko bodo izpraznjeni šolski prostori.

Ptuj

Ptujčani! V Narodnem domu je gledališka razstava, ki si jo je vredno ogledati. Prikazuje de- lo režiserja g. Fr. Žižka v pretekli sezoni na ptuj- skih deskah. Razstava je zelo okusno prirejena, iz- redno zanimiva in pregledna. V nedeljo je odprta predpoldne in popoldne, ob delavnikih pa samo popoldne.

Vinaraka zadruga v Ptujju je kupila na dražbi stavbo »Vinarja« poleg dominikanskega samostana, ki jo bo uporabila za svoje namene.

Boji na Kitajskem so se znova začeli

Sanghaj, 16. sept. AA. DNB: Japonci so danes zjutraj začeli napredovati v pokrajini Nan- čang. Po večurni topovski in letalski pripravi so začeli napad proti štirim divizijam, ki jih je ki- tajska vlada poslala iz province Junan. Japonski napad se je posrečil ter so čete zavzele prvo ki- tajsko obrambno črto. Kitajske čete se umikajo.

Stavka v Ameriki

Detroit, 16. septembra. AA. DNB. V sedmih delavnicah tukajšnje tovarne aluminija in bakra

Umrla nam je naša dobra mama in stara mama, gospa

Marija vd. Hlavaty roj. Bareš

Pokopali jo bomo v ponedeljek, dne 18. septembra 1939, popoldne.

Ljubljana, dne 16. septembra 1939.

Zalujoče rodbine: Hlavaty in Boldri.